

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»
Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва

«На правах рукопису»
УДК 339.138

«До захисту допущено»
Завідувач кафедри
_____ Петро КРУШ
(підпис)
“ ____ ” _____ 2020 р.

Магістерська дисертація

за спеціальністю 051 «Економіка»

зі спеціалізації «Економіка бізнес - підприємства»

на тему: «Управління фінансовим потенціалом підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської» з метою забезпечення його сталого розвитку»

Виконала: студентка II курсу, групи УЕ-91 мп

Ходюк Ольга Олегівна

(підпис)

Науковий керівник доц., к.е.н. Шашина М.В.

(підпис)

Консультант з економіко-математичного підрозділу
доц., к.е.н. Кузьмінська Н.Л.

(підпис)

Консультант з нормоконтролю доц., к.е.н. Кривда О.В.

(підпис)

Рецензент доц., к.е.н. Роціна Н.В.

(підпис)

Засвідчую, що у цій магістерській дисертації
немає запозичень з праць інших авторів
без відповідних посилань.

Студент _____
(підпис)

Київ – 2020

**Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»**

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки і підприємництва

Рівень вищої освіти - другий (магістерський) за освітньо-професійною програмою

Спеціальність 051 «Економіка»

Спеціалізація «Економіка бізнес - підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Петро КРУШ
(підпис) (ініціали, прізвище)

«__» _____ 20__ р.

**ЗАВДАННЯ
на магістерську дисертацію студенту
Ходюк Ользі Олегівні**

1. Тема дисертації «Управління фінансовим потенціалом підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської» з метою забезпечення його сталого розвитку», науковий керівник дисертації Шашина Марина Володимирівна, к.е.н., доц., затверджена наказом по університету №3179-с від «2.11.2020»
2. Строк подання студентом дисертації 07.12.2020 р.
3. Об'єкт дослідження – процес управління фінансовим потенціалом на підприємстві галузі будівельних матеріалів.
4. Предмет дослідження (Вихідні дані-для магістерської дисертації за освітньо-професійною програмою). Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів щодо вдосконалення процесу управління фінансовим потенціалом на підприємстві галузі будівельних матеріалів.
5. Перелік завдань, які потрібно розробити:
 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ
 - 1.1.Сутність та складові елементи фінансового потенціалу підприємства, фактори впливу на процеси його формування та розвитку
 - 1.2. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства
 - 1.3.Оцінка ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства

2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПАТ «ЗЗБК ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ»

2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

2.3. Оцінювання впливу чинників на формування ефективної системи управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

2.4. Оцінка ефективності процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ КАПІТАЛОМ ПАТ ПАТ «ЗЗБК ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ»

3.1. Напрями оптимізації процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

3.2. Аналіз доцільності пропозицій з підвищення ефективності управління процесом формування фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

3.3. Аналіз доцільності пропозицій з підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом з використанням інформаційних технологій на ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

3.4. Оцінка економічної ефективності заходів з удосконалення процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

6. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу 46 таблиць, 10 рисунків.

7. Орієнтовний перелік публікацій:

1. Ходюк О. О. Основи формування інвестиційної привабливості підприємства. *«Сорок треті економіко-правові дискусії»*, 2019.

2. Ходюк О. О., Шашина М. В. Підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*, 2020.

3. Ходюк О. О., Шашина М. В. Управління фінансовим потенціалом підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської» з метою забезпечення його сталого розвитку. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*, 2020.

4. Ходюк О. О. Оптимізація процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської». *«П'ятдесят другі економіко-правові дискусії»*, 2020.

8. Консультанти розділів дисертації

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з економіко-математичного розділу	к.е.н. Кузьмінська Н.Л., доцент кафедри економіки і підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського		
Нормоконтроль	к.е.н., Кривда О.В., доцент кафедри економіки і підприємництва КПІ ім.		

	Ігоря Сікорського		
--	-------------------	--	--

9. Дата видачі завдання 30.09.2019 р.

10. Календарний план-графік виконання магістерської дисертації

№ з/п	Назва етапів та питань, які мають бути розроблені відповідно до дипломної роботи	Строк виконання етапів магістерської дисертації	Позначки керівника про виконання завдань
1.	Затвердження теми науковим керівником	30. 09. 2019 р.	
2.	1-й розділ написання магістерської дисертації	10. 03. 2020 р.	
3.	2-й розділ написання магістерської дисертації	02. 09. 2020 р.	
4.	3-й розділ написання магістерської дисертації	10. 11. 2020 р.	
5.	Попередній захист магістерської дисертації	30. 11. 2020 р.	
6.	Строк подання магістерської дисертації на кафедру ЕіП	07. 12. 2020 р.	
7.	Захист магістерської дисертації	17.12.2020, 18.12.2020, 19.12.2020 р.	

Студент

(підпис)

Ольга ХОДЮК

(ініціали, прізвище)

Науковий керівник дисертації

(підпис)

Марина ШАШИНА

(ініціали, прізвище)

РЕФЕРАТ

Магістерська дисертація Ходюк Ольги Олегівни на тему «Управління фінансовим потенціалом підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської» з метою забезпечення його сталого розвитку» зі спеціальності 051 «Економіка», спеціалізації «Економіка бізнес-підприємства», КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020, Київ.

Магістерська дисертація складається зі вступу, 3 розділів, висновків та рекомендацій, додатків. Робота виконана у обсязі 117 сторінок друкованого тексту, містить 16 рисунків, 44 таблиці та 55 посилань.

Метою дослідження є обґрунтування науково-методичних засад та практичних рекомендацій щодо удосконалення системи управління фінансовим потенціалом підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської» з метою забезпечення його сталого розвитку.

Об'єктом дослідження є процес управління фінансовим потенціалом на підприємстві галузі будівельних матеріалів.

Предмет – сутність теоретичних, методичних та практичних аспектів управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської».

В роботі для аналітичного дослідження та розробки пропозицій були використані наступні методи: графічний, методи економіко-математичного моделювання, метод експертних оцінок, метод порівняння, метод аналізу та синтезу, метод вимірювання.

В магістерській дисертації оптимізовано систему управління фінансовим потенціалом, запропоновано економічно обґрунтовану структуру капіталу, за якої підприємство має змогу залучати позикові кошти при сталому рівні коефіцієнта рентабельності. Також запропоновано впровадження автоматизованої системи бюджетування, термін окупності якого 1 рік та 5 місяців, а очікувана прибутковість – 14 коп. на кожен вкладений гривню.

Ключові слова: фінансовий потенціал, фінансові ресурси, структура капіталу, оптимізація управління, рентабельність, чистий фінансовий результат.

Abstract

Master's thesis on the topic "Management of the “Kovalska reinforced concrete structures” PJSC financial potential in order to provide its sustainable development" in specialty 051 "Economics", specialization "Economics of business enterprise", Igor Sikorsky KPI, 2020, Kyiv. Author – Olha Khodiuk.

The purpose of the work is to substantiate the scientific and methodological principles and practical recommendations for improving the management of the “Kovalska reinforced concrete structures” PJSC financial potential in order to provide its sustainable development.

The object of research is the process of financial potential management in enterprise which operates in the construction materials industry.

Subject of research is the essence of theoretical, methodological and practical aspects of financial potential management of “Kovalska reinforced concrete structures” PJSC.

The following methods were used for analytical research and development of proposals: graphic, methods of economic and mathematical modeling, expert estimation method, method of comparison, method of analysis and synthesis, method of measurement.

In the master's dissertation in order to optimize the management system of financial potential an economically sound capital structure was proposed, in which the company is able to raise loans at a constant level of profitability. Also proposed is a project to implement an automated budgeting system, the payback period of which is 1 year and 5 months, and the expected return is 14 coins for each invested hryvnia.

Keywords: financial potential, financial resources, capital structure, management optimization, profitability, net financial result.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ	12
1.1. Сутність та складові елементи фінансового потенціалу підприємства, фактори впливу на процеси його формування та розвитку.....	12
1.2. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства	20
1.3.Оцінювання ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства...	28
Висновки до розділу 1	35
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПАТ «ЗЗБК ІМ. СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ»	37
2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської».....	37
2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»..	44
2.3.Оцінювання впливу чинників на формування ефективної системи управління фінансовим потенціалом ПАТ«ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»	54
2.4. Оцінка ефективності процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»	63
Висновок до розділу 2.....	69
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ КАПІТАЛОМ ПАТ «ЗЗБК ІМ. СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ».....	73
3.1. Напрями оптимізації процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»	73
3.2. Аналіз доцільності пропозицій з підвищення ефективності управління процесом формування фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»	78
3.3. Аналіз доцільності пропозицій з підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом з використанням інформаційних технологій на ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»	95
3.4. Оцінка економічної ефективності заходів з удосконалення процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»	98
Висновки до розділу 3	102
ВИСНОВКИ	105
ДОДАТКИ	118

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Вдало організоване управління фінансовим потенціалом забезпечує ефективне функціонування підприємства. Специфіка фінансового потенціалу полягає в тому, що він складається з певних складових та характеризується складністю, оскільки його елементи є неоднорідними та пов'язані ієрархічними зв'язками; динамічністю, оскільки його параметри є мінливими; стохастичністю поведінки та унікальністю, тому що містить лише притаманні йому характеристики; синергічністю, безперервністю функціонування, інерційністю тощо.

Фінансовий потенціал виступає основним важелем, який формує динамічне перетворення ресурсів у результати діяльності суб'єкта господарювання; є джерелом та прискорювачем ефективного розширеного відтворення на всіх рівнях господарювання. Чим більшою є величина фінансового потенціалу та ефективність його використання, тим більш конкурентоспроможним є підприємство, а відповідно і результати його діяльності є більш високими. В контексті зазначеного вище управління фінансовим потенціалом є вкрай важливим аспектом діяльності будь-якого підприємства і визначає актуальність теми даної магістерської дипломної роботи.

Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим потенціалом були предметом дослідження багатьох науковців, зокрема: В.Г.Андрійчука, І.А.Бланка, В.В.Бочарова, О.В.Белінської, В.І.Гавриша, О.Д.Гудзинського, О.В.Ізрайлева, М.М.Єрмощенко, Н.С.Краснокутської, А.С.Назаренко, Г.В.Корнійчук, О.С.Хринюк, Р.А.Толпежнікова, Г.А.Семенова, С.С.Шумської та ін. Незважаючи на численність наукових розробок у даній сфері, виникає потреба у подальших наукових дослідженнях в напрямку вдосконалення управління фінансовим потенціалом з метою забезпечення сталого розвитку підприємства.

Метою магістерської дипломної роботи є аналіз та систематизація теоретичних підходів, а також розробка практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління фінансовим потенціалом підприємства з метою

забезпечення його сталого розвитку. Відповідно до зазначеної мети в роботі були поставлені наступні **завдання**:

- з'ясувати сутність та складові елементи фінансового потенціалу підприємства, виявити фактори впливу на процеси його формування та розвитку;
- окреслити методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства;
- дослідити процес оцінки ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства;
- надати характеристику виробничо-господарській діяльності ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»;
- проаналізувати фінансово-економічний стан ПАТ«ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»;
- оцінити вплив чинників на формування ефективної системи управління фінансовим потенціалом ПАТ«ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»;
- здійснити оцінку ефективності процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»;
- обґрунтувати напрями оптимізації процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»;
- проаналізувати доцільність пропозицій з підвищення ефективності управління процесом формування фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»;
- оцінити економічну ефективність заходів з удосконалення процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської».

Об'єктом дослідження магістерської дипломної роботи є процес управління фінансовим потенціалом підприємства ПАТ «ЗЗБК ім.С.Ковальської» з метою забезпечення його сталого розвитку.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти управління управління фінансовим потенціалом підприємства

Методи дослідження. В роботі застосовано методи аналізу та синтезу, теоретичного узагальнення; групування, порівняння, графічний та табличний

методи та ін. Інформаційною базою дослідження є результати досліджень вітчизняних і зарубіжних вчених, що досліджували дане питання, матеріали періодичних видань, звітність досліджуваного підприємства, інформаційні ресурси мережі Інтернет.

Наукова новизна отриманих результатів:

Уточнено: теоретичне та практичне висвітлення фінансового потенціалу, класифікацію чинників, що впливають на його формування, що, на відміну від існуючих підходів, полягає у поєднанні ресурсної на результативної складових.

Удосконалено: напрями підвищення ефективності процесу управління фінансовим потенціалом підприємства за допомогою впровадження автоматизованої системи бюджетування.

Дістало подальшого розвитку: визначення економічної сутності поняття «фінансовий потенціал», як сукупність фінансових ресурсів, які є в наявності, а також потенційних, які можуть бути залучені та мобілізовані з метою нарощення їх обсягу та перетворення в інші фактори виробництва відповідно до потреби задля того, щоб зробити досяжними стратегічні та тактичні цілі компанії.

Практичне значення отриманих результатів. Практичного значення магістерської дисертації набули:

Запропонована методика розроблена для підвищення ефективності роботи фінансового відділу ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської», проте основні положення магістерської дисертації можуть бути використані на інших підприємствах промислової галузі. Основні результати дослідження отримали позитивний відгук провідних фахівців ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської» та прийняті до використання в його практичній діяльності (акт впровадження №3959 від 23 жовтня 2020 року).

Апробація роботи, публікації. Основні теоретичні положення та практичні результати магістерської роботи були представлені на таких конференціях: «Сорок треті економіко-правові дискусії» (грудень 2019) та «П'ятдесят другі економіко-правові дискусії» (листопад 2020), Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"(травень, червень 2020).

Публікації за обрано темою:

1. Ходюк О. О. Основи формування інвестиційної привабливості підприємства. *«Сорок треті економіко-правові дискусії»*, 2019.
2. Ходюк О. О., Шашина М. В. Підвищення ефективності використання основних виробничих фондів підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*, 2020.
3. Ходюк О. О., Шашина М. В. Управління фінансовим потенціалом підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської» з метою забезпечення його сталого розвитку. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*, 2020.
4. Ходюк О. О. Оптимізація процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської». *«П'ятдесят другі економіко-правові дискусії»*, 2020.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА З МЕТОЮ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ

1.1. Сутність та складові елементи фінансового потенціалу підприємства, фактори впливу на процеси його формування та розвитку

Фінансовий потенціал відіграє дуже важливе значення в забезпеченні сталого розвитку підприємства, він є тим ключовим важелем, що здійснює формування механізму перетворення ресурсів в результати господарської діяльності будь-якого підприємства.

Перед тим, як розглядати сутність фінансового потенціалу, для більш кращого його розуміння, вважаємо за доцільне зупинитися на загальному понятті «потенціал», який являє собою можливості системи ресурсів та компетенцій організації створювати результат для зацікавлених осіб за допомогою реалізації бізнес процесів.

Сам термін «potential» має латинське походження та дослівно перекладається як «приховані можливості». Більшою мірою, в науковій літературі його розуміють як сукупність наявних засобів, запасів, джерел, що можуть бути мобілізовані з метою досягнення відповідної мети, вирішення деякого завдання тощо [53, с. 5].

Таким чином, потенціал підприємства є складною та динамічною системою, що має певні закономірності свого розвитку (рис.1.1).

Аналізуючи рис. 1.1, можна відзначити, що модель потенціалу організації визначається:

- кількістю та обсягом ресурсів, які є в наявності у підприємства (це можуть бути зайняті працівники, основні фонди, фінансові та нематеріальні ресурси тощо);
- спроможністю працівників створювати певні види продукції;
- спроможністю управлінців підприємства ефективним чином використовувати ресурси організації;
- інноваційними, інформаційними, фінансовими та ін. можливостями.

Рисунок 1.1 - Модель потенціалу підприємства

Джерело: власна розробка автора

В сукупності зазначені можливості створюють сукупний потенціал підприємства, до однієї з об'єктивних складових якого і належить фінансовий потенціал. Варто відзначити, як немає єдності думок вчених в трактуванні сутності потенціалу, так немає її і при визначенні поняття фінансового потенціалу (табл. 1.1).

Таблиця 1.1 - Трактування сутності фінансового потенціалу в науковій літературі

Автор, джерело	Визначення
Гавва В.Н. [9, с.190]	Фінансовий потенціал – це сукупність фінансових ресурсів, які спрямовані на реалізацію та нарощування економічного потенціалу задля максимізації прибутку.
Свірський В. [46, с. 50]	Фінансовий потенціал – це сукупність наявних та потенційних фінансових ресурсів, які можливо мобілізувати та реалізувати фінансовою системою за певних умов для забезпечення сталих темпів економічного зростання у визначений період часу.
Трусова Т.В.[49, с. 394]	Фінансовий потенціал – сукупність фінансових ресурсів, які здатні виконувати дії з мобілізації фінансових можливостей підприємства для забезпечення умов його функціонування.
С.Н. Петренко [40, с.312]	Фінансовий потенціал – обсяг власних, позичених та залучених фінансових ресурсів організації, якими вона може розпоряджатися для здійснення поточних та перспективних витрат.
К.В. Ізмайлова [19, с.99]	Сукупність можливостей підприємства, які визначаються наявністю і організацією використання фінансових ресурсів.
І.О. Школьник [54,с.113]	Фінансовий потенціал – це здатність до оптимізації фінансової системи із залучення та використання фінансових ресурсів.
Л.М. Докієнко [15, с.77]	Фінансовий потенціал створює фундамент для трансформації наявного у компанії ресурсного потенціалу в конкретні результати господарської діяльності.

Джерело: розроблено автором на підставі [9, 46, 49, 40, 19, 54, 15]

Отже, проведене дослідження надало змогу зробити висновки, що в фаховій літературі присутні різноманітні підходи до визначення фінансового потенціалу,

зокрема найбільш поширеними є ресурсний та результативний. Представниками ресурсного підходу є Гавва В.Н. [9], Петренко С.Н.[40], Школьник І.О.[54], в той час, як представниками результативного підходу є Ізмайлова К.В.[19], Докієнко Л.М.[15] та інші.

Зазначимо, що ресурсний підхід базується на методах кількісного тлумачення фінансових результатів та виявлення прихованих можливостей, інакше кажучи, резервів, які є в наявності, та їх залучення в умовах господарської діяльності підприємства.

В свою чергу, результативний підхід спрямований на досягнення високих результатів, коли обсяг та використання всіх видів ресурсів є фіксованим. Відповідно, ми не можемо ствержувати, що той чи інший підхід є хибним, вони всі мають право на існування, проте ми вважаємо, що потрібно обидва підходи розглядати у їх взаємозв'язку.

Більшість науковців фінансовий потенціал зводять до фінансових ресурсів, що має підприємство у своєму розпорядженні, метою чого є здійснення поточних і майбутніх витрат. Отже, ключовими моментами при трактуванні досліджуваного поняття є:

- фінансовий потенціал значно ширше поняття, ніж фінансові ресурси, тому що вони входять до його складу;
- певні можливості та спроможності підприємства, які можливо реалізувати при певних умовах;
- містить в собі явні та приховані резерви фінансових ресурсів;
- сприяє підвищенню конкурентоспроможності та стійкості підприємства;
- спрямований на мобілізацію фінансових ресурсів з метою сталого функціонування організації.

Таким чином, в цілях подальшого дослідження будемо розуміти фінансовий потенціал як сукупність фінансових ресурсів, які є в наявності, а також потенційних, які можуть бути залучені та мобілізовані з метою нарощення їх обсягу та перетворення в інші фактори виробництва відповідно до потреби задля того, щоб зробити досяжними стратегічні та тактичні цілі компанії.

Вважаємо, що запропоноване визначення фінансового потенціалу підприємства враховує всі його сутнісні характеристики, зокрема: структурність, цілісність, динамічність, зв'язок із зовнішнім середовищем, ієрархічність, здатність до розвитку, синергічність, адаптивність, цільову підпорядкованість (рис.1.2).

Рисунок 1.2 – Властивості фінансового потенціалу

Джерело: розроблено автором на підставі [16]

Дослідження наукових джерел з зазначеної проблематики дозволяє виділити функції фінансового потенціалу, однак погляди науковців в цьому питанні різняться. Зокрема, Г.В. Кучер виокремлює розподільчу, відтворювальну, контрольну та індикативну функції [29]. Розглянемо коротко кожен з них.

Розподільча функція передбачає забезпечення розподілу та перерозподілу фінансових активів між суб'єктами господарської діяльності згідно попиту, пропозиції, потреб, доцільності, мотивації, цілей та стратегії розвитку.

Відтворювальна функція здійснює формування достатньої кількості фінансових активів у розпорядженні суб'єктів господарювання для забезпечення їх фінансової та господарської діяльності.

В свою чергу, контрольна функція здійснює забезпечення контролю за процесом формування, накопичення, використання та відтворення фінансових активів суб'єкта господарської діяльності відповідно до діючої нормативно-правової бази, поточних та довгострокових пріоритетів його розвитку.

Індикативна функція надає можливість визначати фінансовий стан, тенденції, ризику, здатність суб'єкта господарювання забезпечити процес відтворення для виконання завдань та цілей [29].

Інший вчений, Прокопишак В.Б. [43, с. 163] виділяє функції планування, реалізації та контролю. Функція планування спрямовується на зростання фінансового потенціалу в майбутньому; функція реалізації спрямовується на пошук нових джерел формування фінансового потенціалу організацій, заснована на стимулюванні підприємницької діяльності, виникненні оригінальних компетенцій і ринкових можливостей; функція контролю забезпечує перевірку ефективності прийнятих рішень, зокрема контроль за збереженням конкурентної позиції підприємства.

Гончаренко І.М. [13] вважає, що фінансовий потенціал виконує наступні функції: забезпечувальну, перерозподільчу, стимулюючу та контрольну.

Г.В.Корнійчук [25] відносить до функцій фінансового потенціалу: формування нових грошових потоків, акумулятивну, резервну, розподільчу, алокаційну та трансформаційну. На думку вченої, саме зазначені функції створюють методологічну основу для формування ефективної системи управління формуванням та використанням фінансового потенціалу.

На підставі проведеного аналізу вважаємо за доцільне основні функції фінансового потенціалу визначити в наступному складі: відтворювальна, розподільча, індикативна та контрольна.

Розглянувши сутність та функції фінансового потенціалу доцільно буде перейти до розгляду його структурних елементів. Відразу варто відзначити, що серед науковців з цього приводу точаться значні дискусії. Так, наприклад, Романов А.П. [51, с. 31] та інші виділяють наступні складові фінансового потенціалу підприємства: наявні та приховані фінансові ресурси.

На думку А.Г. Калачової, фінансовий капітал підприємства включає різні ресурси, що складаються з додаткового, резервного та зареєстрованого капіталів, оборотних активів, фондів накопичення і т.і. [22].

О.О.Горова вважає, що складовими елементами фінансового потенціалу є: потенціал формування власних та позикових ресурсів, кадрове забезпечення фінансових відділів, якість фінансового планування, організаційної та інформаційної системи управління фінансами [12].

В свою чергу, Кирилова Л.І., Тодорова Д.Д. [27] відносять до його структурних елементів наступні: фінансовий потенціал розвитку, забезпечення та стійкості.

Зокрема, Комарецька В.П. відносить до компонентів фінансового потенціалу обсяг реалізації, чисельність робітників, рівень оплати праці, первісну вартість ОВФ, суму нарахованих дивідендів та обсяг інвестицій за рахунок власних коштів [26]. Ми не погоджуємося з даною думкою, тому що зазначені складові не завжди мають пряме відношення до фінансового потенціалу, зазначений підхід, на нашу думку, не має практичного значення.

Проаналізувавши думки вчених з приводу складу фінансового капіталу наведемо загальну схему структурних елементів фінансового потенціалу підприємства (рис. 1.3). Розглянемо коротко кожен з наведених складових. Економічний та організаційний компонент фінансового потенціалу є його активними складовими та здійснюють вплив на основні параметри його використання та розвитку.

Центральною складовою фінансового потенціалу організації є ресурсний елемент, він включає власні, залучені та позикові фінансові ресурси, які організація може залучити для фінансування виробничої та інвестиційної діяльності. Варто зазначити, що чим більший обсяг фінансових ресурсів здатне сформувати підприємство за рахунок власних джерел, тим кращі воно має умови доступу до фінансових ресурсів зовнішніх кредиторів чи інвесторів.

В той же час, чим більшим є обсяг фінансових ресурсів, які може залучити підприємство з зовнішніх джерел, тим воно має більші можливості розширити базу формування власних фінансових ресурсів.

Структура балансу, основні співвідношення між елементами активу та пасиву чи між ресурсами і джерелами їх формування, виступають важливим компонентом фінансового потенціалу підприємства.

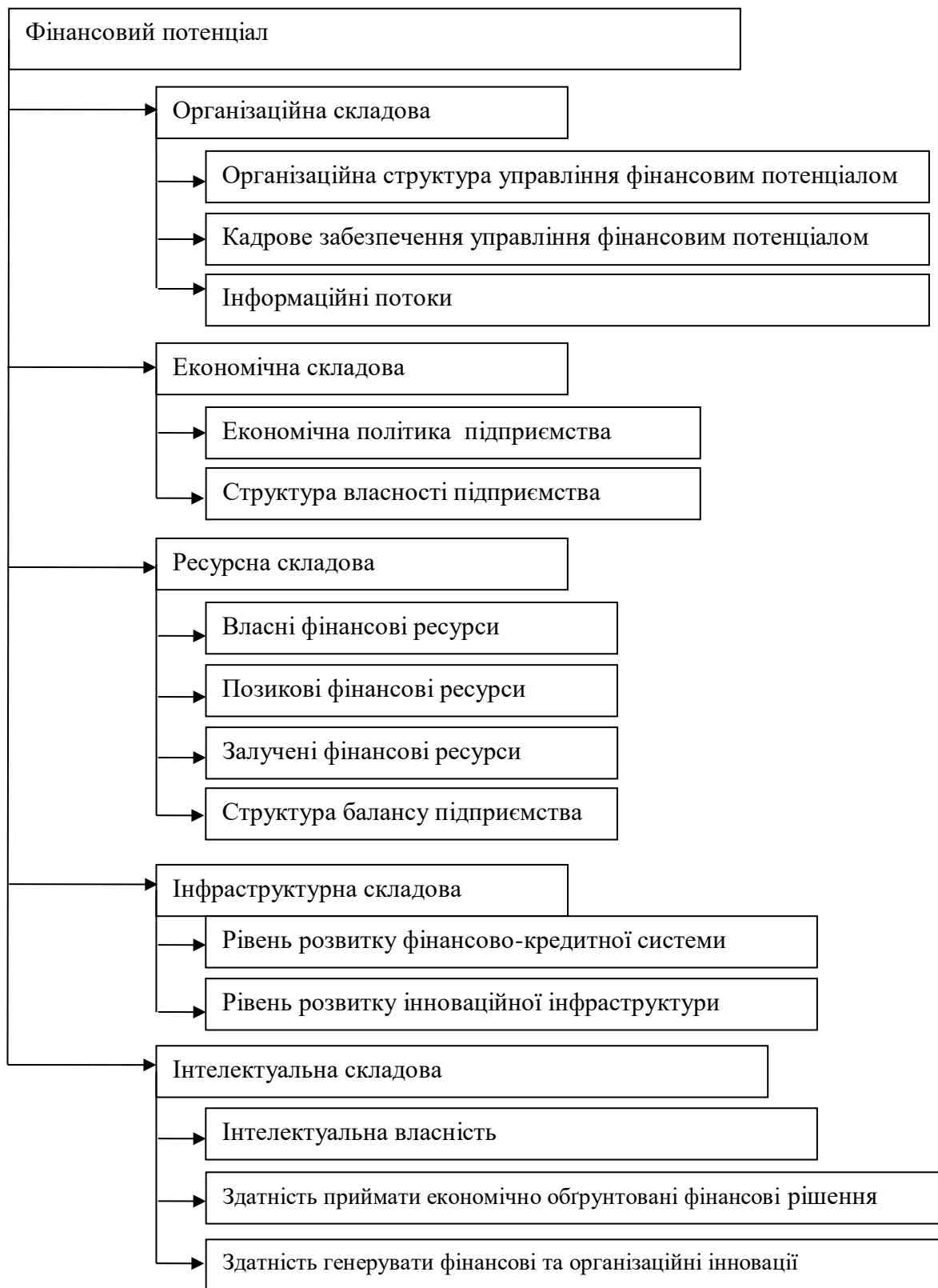

Рисунок 1.3 – Загальна схема структурних компонентів фінансового потенціалу підприємства

Джерело: [25, с.75]

Зазначені співвідношення є індикаторами фінансового стану та фінансової результативності організації, відповідно вказують на стан, розвиток та наслідки використання фінансового потенціалу. Саме на їх основі у фінансовому потенціалі відбуваються кількісні та якісні зміни.

До забезпечуючи складових, від яких залежить динамічний розвиток фінансового потенціалу відносять інфраструктуру та інтелектуальну.

На фінансовий потенціал впливають зовнішні та внутрішні фактори. Зазначимо, що основним фактором дестабілізації фінансового потенціалу є саме зовнішнє середовище, відповідно рівень фінансового потенціалу залежить від наявності власних фінансових ресурсів та умов доступу до фінансових ресурсів, що можуть бути залучені підприємством із зовнішнього середовища.

На формування та використання фінансового потенціалу впливає також і людський чинник, а саме підприємницькі здібності. Крім того, на його формування впливає також і система менеджменту підприємства.

Вплив діяльності підприємства на формування фінансового потенціалу є також значним, якщо виробничі процеси на підприємстві є прибутковими, то рівень фінансового потенціалу зростає, якщо ні – рівень фінансового потенціалу залишиться без змін, а, коли діяльність збиткова – то рівень фінансового потенціалу зменшується.

З наведеного можна зробити висновок, що існує пряма пропорційна залежність між прибутковістю діяльності підприємства і його фінансовим потенціалом. Вплив зазначених чинників на формування фінансового потенціалу організації відображений на рис. 1.4.

Отже, проведене дослідження надало змогу зробити висновок, що фінансовий потенціал підприємства відіграє вкрай важливу роль в його ефективній діяльності. Він являє собою сукупність фінансових ресурсів, які є в наявності, а також

потенційних, які можуть бути залучені та мобілізовані з метою нарощення їх обсягу та перетворення в інші фактори виробництва відповідно до потреби задля того, щоб зробити досяжними стратегічні та тактичні цілі компанії.

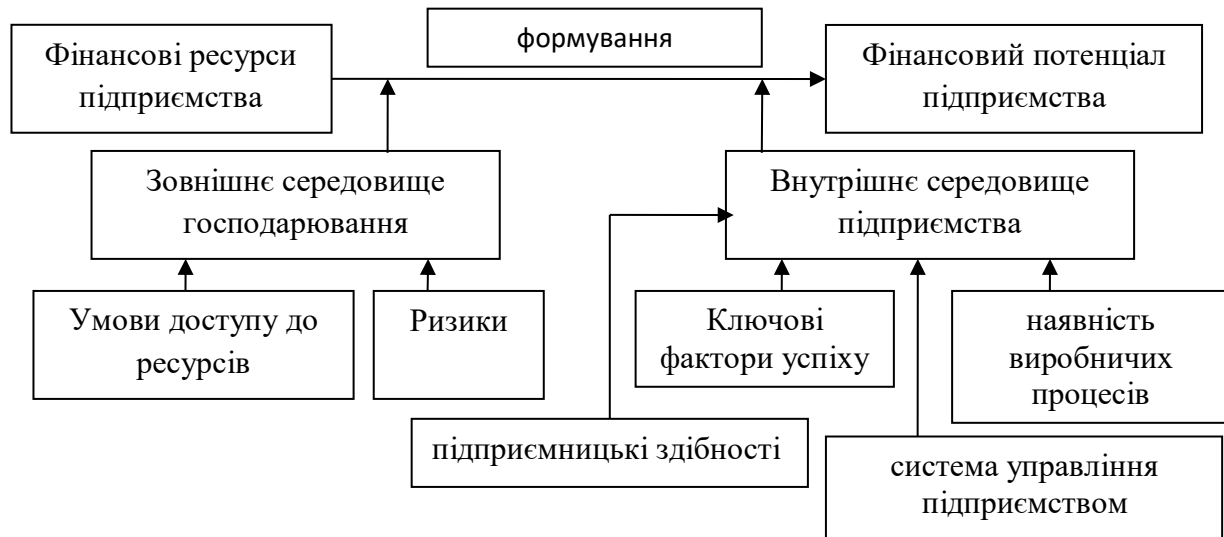

Рисунок 1.4 – Чинники впливу на фінансовий потенціал підприємства

Джерело: розроблено автором на підставі [54]

Його наявність говорить про ефективність та доцільність функціонування підприємства. Фінансовий потенціал не варто порівнювати з фінансовими ресурсами підприємства, тому що фінансовий потенціал – це значно ширше поняття, на яке впливають як зовнішні, так і внутрішні чинники.

1.2. Методичні підходи до управління фінансовим потенціалом підприємства

Насамперед варто відзначити, що процеси формування і використання фінансового потенціалу організації повинні мати керований та цілеспрямований характер, відповідно бути об'єктом управлінського впливу. Саме тому варто розглянути сутність управління фінансовим потенціалом підприємства. Зазначимо, що в науковій літературі, знову ж таки, існують різні наукові підходи до даного процесу (табл. 1.2).

Таким чином, виокремлюють значну кількість підходів до досліджуваного процесу, а саме: процесний, структурний, ринковий, виробничий, цільовий, ресурсний, вартісний, функціональний, ситуаційний. Варто відзначити, що всі вони перебувають у нерозривному взаємозв'язку.

Таблиця 1.2 – Наукові підходи до визначення сутності управління фінансовим потенціалом підприємства

Автор, джерело	Визначення
В. М. Марченко [35]	Управління фінансовим потенціалом – це цілеспрямований вплив суб'єкта на джерела та обсяги фінансових ресурсів з метою забезпечення ефективності операційної діяльності підприємства.
В.В. Бочаров [4]	Система управління фінансовим потенціалом - організаційна структура управління, підсистема управління з можливістю прийняття рішень та цілеспрямованістю на результат.
Ляхович Л.А.[33, с.94]	Система управління фінансовим потенціалом – це сукупність взаємопов'язаних елементів, цільовою функцією взаємодії яких є досягнення бажаного стану об'єкта за допомогою прийняття і реалізації управлінських рішень.
Кузенко Т. Б.[27]	Управління фінансовим потенціалом підприємства - логічно впорядкований процес, що акумулює в собі взаємопов'язані дії, спрямовані на забезпечення ефективності формування та реалізації фінансового потенціалу підприємства
Іванець О. О.[20]	Управління фінансовим потенціалом підприємства - сукупність функцій, які потрібно виконати для досягнення цілей та передбачає пошук зовсім нових, оригінальних технічних рішень для задоволення реальних або потенційних потреб.

Джерело: розроблено автором на підставі [35, 4, 33, 27, 20]

Оскільки ми обмежені в обсягах даного дослідження, коротко зупинимося на кожному з них та в цілях подальшого аналізу наведемо власне розуміння системи управління фінансовим потенціалом.

Суть процесного підходу полягає в розумінні управління фінансовим потенціалом як логічно впорядкованим процесом, що поєднує в собі пов'язані між собою дії, які спрямовуються на те, щоб забезпечити ефективність формування і реалізації фінансового потенціалу організації [27].

Відповідно до системного підходу, управління фінансовим потенціалом – комплекс компонентів, пов'язаних між собою. В той же час, ситуаційний підхід

передбачає необхідність застосування певних прийомів та інструментів управління досліджуваними поняттями в умовах господарської діяльності підприємства.

Згідно з структурним підходом, управління фінансовим потенціалом виступає як аналіз структури складових фінансового потенціалу, маючи при цьому на меті виявити раціональну спів залежність та наростити обґрунтованість розподілу ресурсів між даними складовими.

Функціональний підхід розглядає управління потенціалом як діяльність, певній функції, які необхідні до виконання з метою досягти цілі та передбачити нові оригінальні технічні рішення, щоб задовольнити реальні чи потенційні потреби [20].

Основні положення ресурсного підходу пов'язані з моніторингом ресурсів та націлені на те, щоб врегулювати рівень укомплектованості підприємства ресурсами, які йому необхідні для функціонування.

Позиція ринкового підходу полягає в тому, щоб визначати рівень фінансового потенціалу організації, як поєднання фізичних та вартісних оцінок певних його складових.

Виробничим підходом передбачено становлення та досягнення конкурентних переваг у виробництві, при цьому застосовуючи найбільш раціональне використання всіх видів ресурсів з метою задоволення потреб споживачів при цьому шкода, яка наноситься навколишньому середовищу, повинна бути мінімальною.

Головною метою управління фінансовим потенціалом, на думку представників вартісного підходу, є максимізація вартості, як фундаменту механізму оперативного та стратегічного управління.

І, насамкінець, стратегічний підхід передбачає спрямованість на досягнення кінцевих результатів, враховуючи відповідний наявний потенціал досягнення поставлених цілей.

Отже, враховуючи наведені вище трактування фінансового потенціалу та підходи до його розуміння, наведемо власну інтерпретацію досліджуваного поняття – це взаємопов'язані елементи, цільовою функцією взаємодії яких є досягнення бажаного стану об'єкта за допомогою прийняття і реалізації управлінських рішень.

Зазначена система включає мету, фактори, методи, забезпечення і функції (табл. 1.3).

Як видно з табл.1.3, метою управління фінансовим потенціалом підприємства є забезпечити стійке функціонування та розвиток підприємства довгостроково, ефективно використовуючи наявні фінансові ресурсів та можливості у фінансовій сфері.

Таблиця 1.3 – Структура системи управління фінансовим потенціалом підприємства

Структурні елементи	Зміст
Мета	Забезпечення стійкого функціонування та розвитку підприємства у довгостроковій перспективі шляхом ефективного використання наявних фінансових ресурсів та можливостей у фінансовій сфері.
Чинники	1. Зовнішні. 2. Внутрішні.
Принципи	1. Загальнонаукові. 2. Специфічні.
Завдання	1. Визначення джерел формування фінансових ресурсів та основних напрямів управління ними. 2. Формування фінансової стратегії та ефективної фінансової політики підприємства. 3. Підвищення результативних фінансових показників. 4. Створення умов для ефективної реалізації та розвитку складових фінансового потенціалу. 5. Розроблення механізму ефективної взаємодії підприємства із зовнішнім фінансово-економічним середовищем тощо.
Методи	1. Управління фінансовою рівновагою підприємства. 2. Управління вартістю підприємства.
Забезпечення	1. Нормативно-правове. 2. Інформаційно-аналітичне. 3. Методичне.
Функції	1. Фінансовий аналіз і становлення цілей 2. Фінансове планування і прогнозування. 3. Організація і фінансове регулювання. 4. Фінансовий контроль.

Джерело: [33, с. 94]

В науковій літературі присутня досить значна кількість принципів організації управління фінансовим потенціалом, наведемо основні з них (рис. 1.5). Зазначені принципи взаємопов'язані між собою та визначають загальні вимоги до організації управління фінансовим потенціалом та його особливості.

Основними методами управління фінансовим потенціалом є: [3]

- методи управління фінансовою рівновагою організації, зокрема: оцінка і управління фінансовим станом, управління доходами та витратами тощо;
- методи управління вартістю підприємства, зокрема: управління за результатами оцінки вартості компанії, використовуючи дохідний, витратний і ринковий (порівняльний) підходи тощо.

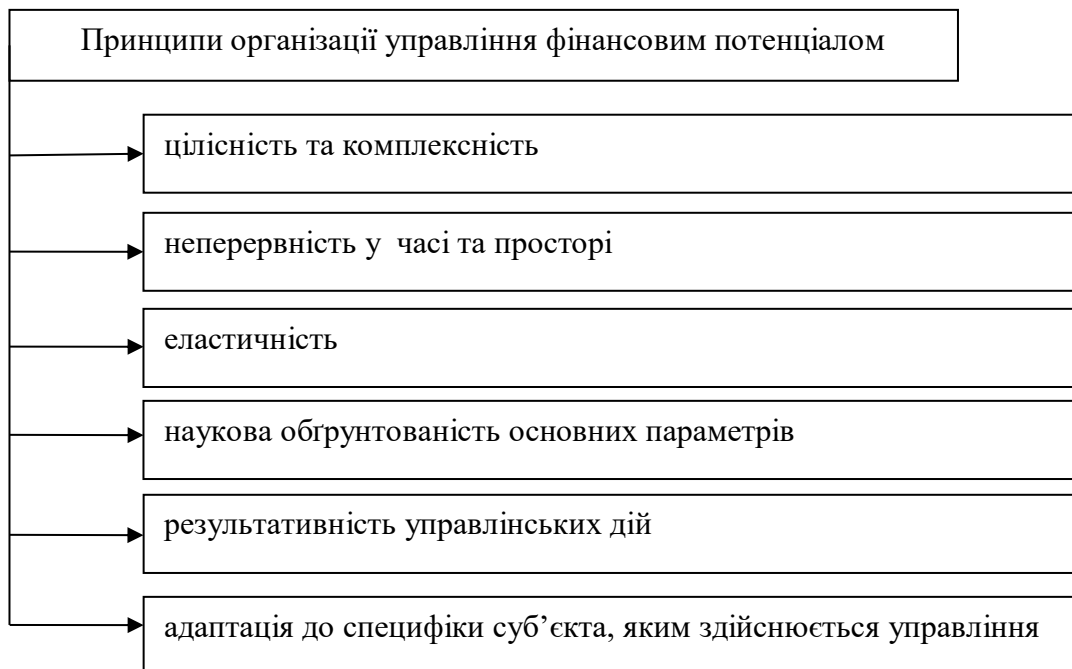

Рисунок 1.5 – Принципи організації управління фінансовим потенціалом підприємства

Джерело: власна розробка автора

Розглянувши сутність та принципи організації управління фінансовим потенціалом підприємства, ми не можемо оминати таке питання, як механізм управління.

Отже, механізм управління фінансовим потенціалом підприємства (рис. 1.6) являє собою систему організаційних, економічних, нормативних, управлінських та

регулюючих дій, способів, технологій та інструментів, які активно впливають на процеси залучення, акумулювання та розподілу фінансових ресурсів за окремими видами діяльності та напрямками їх використання, а також перетворення їх в інші види економічних ресурсів з метою забезпечення ними виробничих, інвестиційних, соціальних та інших потреб компанії.

Інакше кажучи, управління фінансовим потенціалом компанії є процесом реалізації управлінських функцій:

- фінансового аналізу;
- встановлення цілей;
- планування;
- формування стратегії та тактики управління фінансовим потенціалом;
- прогнозування;
- організації і фінансового регулювання;
- контролю.

Рисунок 1.6 – Механізм управління фінансовим потенціалом підприємства
Джерело: розроблено автором на підставі [54]

Варто відзначити, що в управлінні фінансовим потенціалом вкрай важливе значення займає планування, яке передбачає формування заходів, що надають змогу встановити черговість досягнення поставлених цілей, враховуючи можливості найбільш ефективного використання ресурсів.

Процес планування фінансового потенціалу – це комплексне явище, яке здатне вирішити наступні завдання:

- спрогнозувати можливі проблеми, виявити систему ймовірних загроз та можливостей розвитку організації;
- обґрунтувати цілі, завдання, стратегію розвитку організації, розробити проект бажаного стану організації в майбутньому;
- планувати ресурси та способи їх використання з метою досягнути цілей розвитку підприємства, обґрунтувати заходи стосовно можливостей розширити ресурсну базу, структуру закупівлі необхідних ресурсів і термінів їх надходження;
- організувати реалізацію планів та контроль за ходом їх виконання [2].

Процес планування фінансового потенціалу перебуває у тісному зв'язку з процесом його організації, що має спрямованість на взаємодію та впорядкування елементів системи і процедур для досягнення цілей, що були встановлені. В процесі організації фінансового потенціалу збільшується ефективність та якість роботи, встановлюється відповідальність та полегшується комунікація.

Насамкінець варто зауважити, що під час управління фінансовим потенціалом підприємства виникає потреба в контролі за його формуванням та використанням.

Процес контролю, в свою чергу, є діяльністю суб'єктів контролю, що об'єднані у певну структуру і мають спрямування на досягнення поставлених цілей, враховуючи завдання, що були поставлені, і, застосовуючи відповідні методи і принципи контролю.

При цьому застосовується не тільки людський чиник, а й вартісні та натуральні показники задля виявлення тенденцій та можливих відхилень.

До етапу контролю варто віднести:

- постановка цілей, методів та форм контролю, створення програми, визначення ключових параметрів та обрання безпосередніх виконавців контролю;
- визначення об'єкту контролю, збір та обробка потрібної інформації, наочне представлення, що дозволяє здійснити об'єктивну оцінку ситуації;
- співставлення отриманих результатів з прийнятими нормативами;

- на основі виявлених проблем корегування формування та використання фінансового потенціалу.

Таким чином, система управління фінансовим потенціалом – це взаємопов'язані елементи, цільовою функцією взаємодії яких є досягнення бажаного стану об'єкта за допомогою прийняття і реалізації управлінських рішень. Процеси планування, організації та контролю фінансового потенціалу підприємства є основними елементами його формування, використання та розвитку.

1.3. Оцінювання ефективності управління фінансовим потенціалом підприємства

Ефективне управління фінансовим потенціалом потребує застосування сучасних методик його оцінки. Оцінка – це важливе і актуальне завдання управління фінансовим потенціалом.

Здійснювати оцінку фінансового потенціалу організації важливо і для внутрішніх, і для зовнішніх користувачів інформації.

Зазначимо, що у випадку, якщо відбувається ефективне використання фінансового потенціалу, підприємство збільшує власну ринкову вартість, що свідчить про доцільність інвестування у нього коштів інвесторів, кредиторів тощо.

Оцінювання фінансового потенціалу підприємства надасть змогу здійснити критичну оцінку фінансових результатів діяльності компанії як у статистиці за певний період, так і в динаміці – за певні періоди, надасть можливість визначити проблеми у фінансовій діяльності та засоби більш ефективного використання фінансових ресурсів, їх раціонального розміщення.

Отже, мета оцінювання фінансового потенціалу полягає в пошуку резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи організації і виконання нею зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

Принципова модель оцінки фінансового потенціалу підприємства наведена на рис. 1.7. Представлені на рисунку 1.8 складові і показники фінансового потенціалу

зумовлюють основні напрямки аналізу і оцінки ефективності управління фінансовим потенціалом.

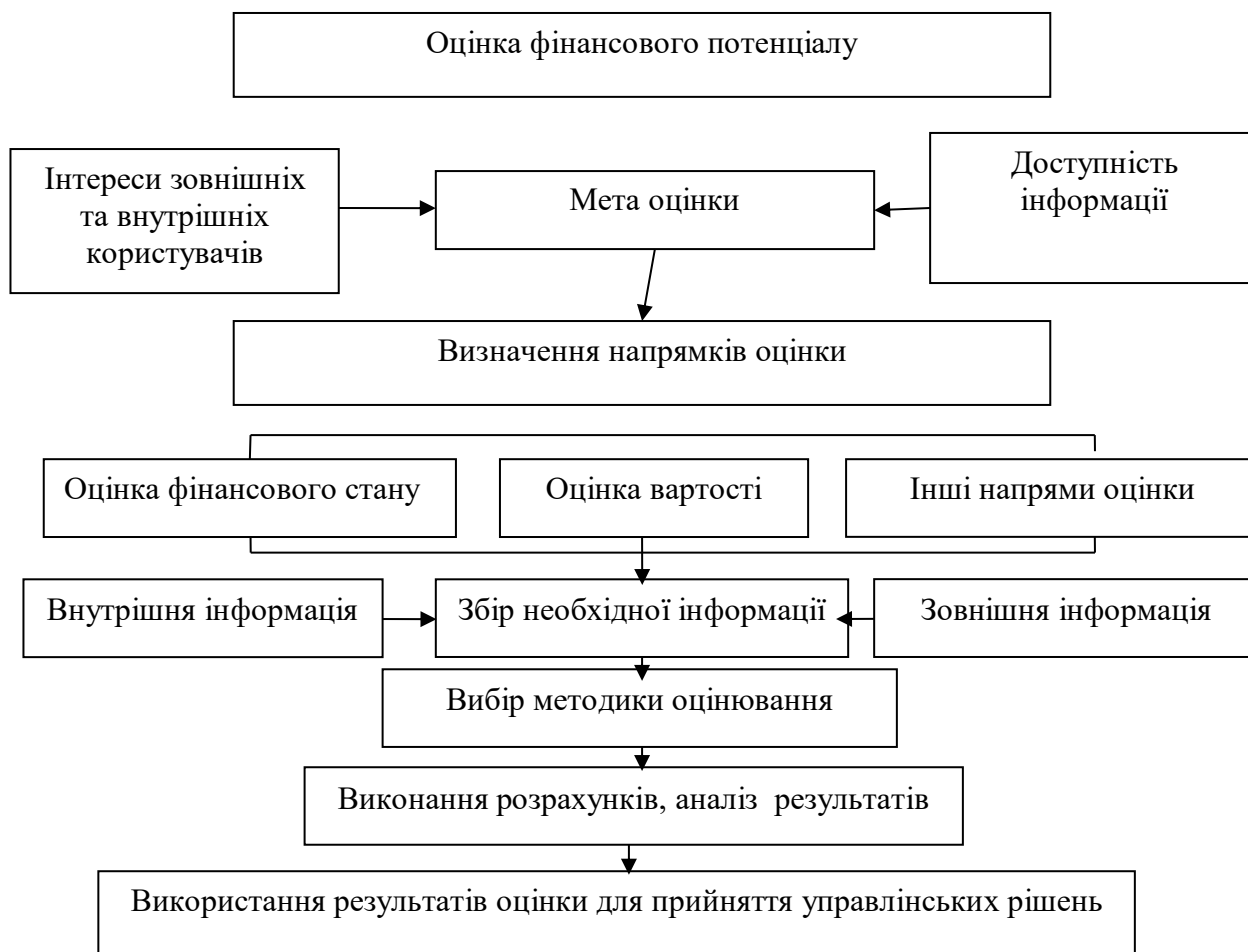

Рисунок 1.7 – Модель оцінки фінансового потенціалу підприємства

Джерело: [48]

На додаток до даних параметрів необхідно брати до уваги особливості кожної галузі економіки та супутні їй специфічні ризики бізнесу. Можна відзначити: ефективність фінансового потенціалу проявляється як результат синтезу внутрішніх і зовнішніх умов, що характеризують в цілому ділове середовище і управлінську діяльність.

В контексті зазначеного необхідно визначити оцінні рамки (області) для проведення діагностики фінансового потенціалу, орієнтованої на моніторинг і на своєчасну зміну політики управління потенціалом.

З метою діагностики фінансового потенціалу компанії існує певна методологічна основа з значної кількості підходів, що містить в собі: інтегральну

факторну модель, метод експертних оцінок фінансових коефіцієнтів та комбінований метод.

Рисунок 1.8 – Аналітичні параметри для оцінки рівня формування і використання фінансового потенціалу організації

Джерело: розроблено автором на підставі [20; 54]

Перший метод потребує побудови математичної оцінки сукупності факторів залежно від їх значимості для даної моделі. Серед зазначених моделей найбільш відомою є модель Альтмана, за допомогою якої можна здійснити аналіз загрози банкрутства залежно від того як співвідносяться чистий оборотний капітал,

накопичений прибуток до активів, рентабельність активів, ринкова вартість всіх простих та привілейованих акцій, ліквідність активів.

До методів інтегральної діагностики компанії відноситься модель Бівера, що дозволяє розглянути залежність між рентабельністю активів, часток залучених коштів в пасивах, коефіцієнт поточної ліквідності, частки чистого оборотного капіталу в активах, коефіцієнта співвідношення між сумою прибутку і амортизацією залучених коштів.

В свою чергу методом експертних оцінок фінансових коефіцієнтів передбачено проведення діагностики, застосовуючи аналіз певної сукупності коефіцієнтів в динаміці. В більшості випадків варто проводити горизонтальний та вертикальний аналіз фінансової звітності компанії в динаміці.

Крім того, варто проводити аналіз кореляції динаміки і структури активів, пасивів, капіталу, а також доходів і витрат з обраної компанії стратегії і стратегічними планами.

Комбіновані методи об'єднують метод інтегральної факторної моделі та метод експертних оцінок і фінансових коефіцієнтів. Найбільш часто в зазначених моделях, прогножуючи та оцінюючи потенціал, досліджується залежність між індивідуальною динамікою окремих фінансових показників, які обираються на основі аналізу фінансової звітності компаній.

Аналіз наукової літератури дозволяє зробити висновки, що різні вчені пропонують різну сукупність оціночних показників для оцінки фінансового потенціалу підприємства. Саме тому варто провести узагальнення наукових джерел та виокремити найбільш вживані з них (табл. 1.4).

Загалом, варто відзначити, що до основних структурних складових оцінки фінансового потенціалу компанії відносяться:

- здійснення аналізу рентабельності і фінансової стійкості;
- проведення аналізу ефективності використання майна компанії, її забезпеченості власними оборотними коштами;
- оцінка ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості компанії;

- оцінювання становища суб'єкта господарської діяльності на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності;
- аналіз ділової активності компанії та її становища на ринку цінних паперів;
- визначення ефективності використання фінансових ресурсів.

Таблиця 1.4 – Показники для проведення оцінки фінансового потенціалу підприємства

Показник	Фомин П. А. [52]	Турчак В.В. [50]	Толпежніко в Р.О. [48]	Педченко Н.С. [41]	Пожарська А.С. [42]
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	+	+	+	+	
2. Коефіцієнт загальної ліквідності	+	+	+	+	
3. Коефіцієнт швидкої ліквідності	+	+	+		
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	+	+	+	+	+
5. Рентабельність активів	+	+	+		
6. Рентабельність власного капіталу	+	+	+	+	+
7. Період оборотності власного капіталу				+	
8. Чиста рентабельність продажу					
9. Ефективність використання активів для виробництва продукції	+	+	+	+	
10. Коефіцієнт заборгованості	+	+	+		+
11. Частка накопиченого капіталу	+		+		
12. Коефіцієнт забезпечення боргів (заборгованості)		+			
13. Коефіцієнт маневреності власного капіталу					+
14. Коефіцієнт забезпечення власними оборот-					
15. Частка короткострокової заборгованості в загальній сумі заборгованості					
16. Коефіцієнт фінансового ризику				+	
17. Період заборгованості дебіторської заборгованості					+
18. Продуктивність праці					
19. Трудоозброєність оборотних активів					
20. Коефіцієнт повних витрат на оплату праці					

Джерело: [6, с.75]

В той же час, аналізуючи табл. 1.4, можна відзначити, що з метою оцінки фінансового потенціалу підприємства найбільш часто використовуються наступні показники:

- рентабельність власного капіталу,
- коефіцієнти загальної і абсолютної ліквідності,
- коефіцієнт автономії.

Відповідно, більш як половину з досліджуваних показників в табл. 1.4 пропонується застосовувати лише в деяких наукових джерелах. В табл. 1.5 наведемо методику розрахунку найбільш вживаних показників оцінки фінансового потенціалу.

Таблиця 1.5 – Методика розрахунку показників для оцінювання фінансового потенціалу підприємства

Показник	Розрахунок показника
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал / Валюта балансу
2. Коефіцієнт заборгованості	Поточні та довгострокові зобов'язання / Валюта балансу
3. Коефіцієнт загальної ліквідності	Оборотні активи / Поточні зобов'язання
4. Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи — Запаси) / Поточні зобов'язання
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Грошові кошти та їх еквіваленти / Поточні зобов'язання
6. Коефіцієнт росту чистого доходу	(Чистий дохід звітного року — Чистий дохід попереднього року) / Чистий дохід попереднього року)
7. Коефіцієнт витрат на реалізацію та управління	Витрати на збут та адміністративні витрати / Чистий дохід
8. Ефективність використання активів для виробництва продукції (надання послуг)	Чистий дохід / Валюта балансу

Джерело: [54]

Для визначення рівня фінансового потенціалу підприємства за обґрунтованою системою показників необхідно порівняти їх фактичні значення із рекомендованими даними рейтингової оцінки (табл. 1.6). При цьому, якщо значення показника відповідає найвищому рівню, йому присвоюють оцінка «3», середньому – оцінка «2», низькому – «1».

Таблиця 1.6 – Рейтингова оцінка фінансового потенціалу компанії за фінансовими показниками

Показник	Рівень фінансового потенціалу підприємства		
	високий	середній	низький
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	>0,5	0,3-0,5	<0,3
2. Коефіцієнт заборгованості	<0,5	0,7-0,5	>0,7
3. Коефіцієнт загальної ліквідності	>2,0	1,0-2,0	<1,0
4. Коефіцієнт швидкої ліквідності	>0,8	0,4-0,8	<0,4
5. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	>0,2	0,1-0,2	<0,1
6. Коефіцієнт росту чистого доходу	>0,26	0,10-0,25	<0,10
7. Коефіцієнт витрат на реалізацію та управління	<0,4	0,4-0,7	>0,7
8. Ефективність використання активів для реалізації послуг	>1,6	1,0-1,6	<1,0

Джерело: [47]

Підсумкову оцінку фінансового потенціалу підприємства доцільно проводити на основі рейтингової оцінки, яка базується на теорії та методиці комплексного фінансового аналізу підприємства. Вона повинна враховувати всі найбільш важливі параметри фінансової та господарської діяльності компанії, тому що під час її проведення використовуються показники, які надають характеристику ефективності використання виробничих і фінансових ресурсів компанії, стану і розміщення коштів, їх джерел та ін.

Рейтингова оцінка характеризується значенням конкретного показника, який синтезує певні сторони діяльності об'єкта дослідження, отриманого на основі математичної обробки системи окремих показників [6].

Для формування узагальнюючої рейтингової оцінки можуть використовуватися методи сум, середньої геометричної, коефіцієнтний, суми місць, відстаней тощо.

В табл. 1.7 наведене трактування значень інтегрального показника фінансового потенціалу компанії.

Таблиця 1.7 – Інтерпретація значень інтегрального показника фінансового потенціалу підприємства

Рейтинг фінансового потенціалу підприємства	Значення інтегрального показника	Характеристика фінансового потенціалу підприємства
Високий	2,34-3,0	Зростання, стабільний фінансовий стан
Середній	1,67-2,33	Нарощування обсягів, однак фінансовий стан перебуває у залежності від змін як у внутрішньому, так і у зовнішньому середовищі.
Низький	1,0-1,66	Підприємство є фінансово нестабільним.

Джерело: [47]

Отже, оцінювати рівень управління фінансовим потенціалом компанії є можливим завдяки результатам ефективності її функціонування. В сукупності, зазначене оцінювання визначається як результативний підхід до оцінювання управління фінансовим потенціалом компанії.

Оцінка фінансового потенціалу підприємства дозволяє своєчасно виявити і усунути недоліки у фінансовій діяльності підприємства, визначити резерви поліпшення його фінансового стану і платоспроможності, а також підвищення ефективності використання його фінансових ресурсів.

Висновки до розділу 1

Таким чином, проведене дослідження теоретичних аспектів управління фінансовим потенціалом надало змогу зробити наступні висновки.

1. Фінансовий потенціал - сукупність фінансових ресурсів, які є в наявності, а також потенційних, які можуть бути залучені та мобілізовані з метою нарощення їх обсягу та перетворення в інші фактори виробництва відповідно до потреби задля того, щоб зробити досяжними стратегічні та тактичні цілі компанії.

Сутнісними характеристиками фінансового потенціалу є: структурність, цілісність, динамічність, зв'язок із зовнішнім середовищем, ієрархічність, здатність

до розвитку, синергічність, адаптивність, цільову підпорядкованість основні функції фінансового потенціалу визначити в наступному складі: відтворювальна, розподільча, індикативна та контрольна.

До структурних складових фінансового потенціалу підприємства належать: організаційна, ресурсна, економічна, інфраструктурна, інтелектуальна. Центральною складовою фінансового потенціалу організації є ресурсний елемент, він включає власні, залучені та позикові фінансові ресурси, які організація може залучити для фінансування виробничої та інвестиційної діяльності.

2. Управління фінансовим потенціалом, це взаємопов'язані елементи, цільовою функцією взаємодії яких є досягнення бажаного стану об'єкта за допомогою прийняття і реалізації управлінських рішень. Механізм управління фінансовим потенціалом підприємства являє собою систему організаційних, економічних, нормативних, управлінських та регулюючих дій, способів, технологій та інструментів, які активно впливають на процеси залучення, акумулювання та розподілу фінансових ресурсів за окремими видами діяльності та напрямками їх використання, а також перетворення їх в інші види економічних ресурсів з метою забезпечення ними виробничих, інвестиційних, соціальних та інших потреб компанії.

Управління фінансовим потенціалом компанії є процесом реалізації управлінських функцій: фінансового аналізу; встановлення цілей; планування; формування стратегії та тактики управління фінансовим потенціалом; прогнозування; організації і фінансового регулювання; контролю.

3. Метою оцінки фінансового потенціалу є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи організації і виконання нею зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами.

З метою оцінки фінансового потенціалу підприємства найбільш часто використовуються наступні показники: рентабельність власного капіталу, коефіцієнти загальної і абсолютної ліквідності, коефіцієнт автономії.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПАТ «ЗЗБК ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ»

2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» одне з чотирнадцяти підприємств, які входять до складу промислово-будівельної групи «Ковальська». З моменту свого заснування (1956 рік) товариство не припиняло роботи, постійно розширювало виробничу базу. Спочатку воно існувало у вигляді заводу залізобетонних конструкцій №1, згодом цеху комбінату «Будіндустрія», до складу якого завод входив протягом 26 років, потім заводу ЗБК-3 ДСК- №1, а у 1996 році на базі заводу було засновано ВАТ «Завод ЗБК ім. С. Ковальської». Згодом, в 2011 році, відповідно до вимог законодавства, була змінена назва заводу з ВАТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. С. Ковальської» на ПАТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» [39].

ПАТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» виготовляє залізобетонні конструкції для споруд каркасного типу соціально-громадського призначення, а також продукцію загально-будівельного значення – товарні бетони та розчинні суміші, дорожні плити, плити перекриття, фігурні елементи мостіння, бордюри.

На сьогодні, виробничі потужності підприємства складають:

- 4,6 млн.м.куб на рік бетонних сумішей;
- 320 тис.м.куб на рік залізобетонних виробів;
- більш як 600 автобетонозмішувачів;
- 28 вузлів змішування бетону і 15 цехів з виробництва бетону.

Виробнича структура підприємства виглядає наступним чином: будівельно монтажне управління; чотири формовочні корпуси (цехи), два відкриті полігони, три бетонозмішувальні вузли, відкритий склад інертних, склад цементу і золи, арматурний цех, допоміжні цехи.

Виробничі потужності заводу дозволяють у найкоротший термін виготовити необхідну для забезпечення потреб замовника кількість всіх типів залізобетонних виробів та конструкцій. Асортимент продукції задовольнить потреби найвибагливіших замовників.

Загальну характеристику товариства наведено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Загальна характеристика ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської"

Ознака	Зміст
Повна назва	Акціонерне товариство завод залізобетонних конструкцій ім.С.Ковальської
Код за ЄДРПОУ	05523398
Місцезнаходження	01013, місто Київ, ВУЛИЦЯ БУДІНДУСТРІЇ, будинок 7
Рік реєстрації	16.01.1995 (25 років 8 місяців)
Керівник	Гвоздарьов Євген Борисович
Розмір статутного фонду	4 582 814,00 грн.
Організаційно-правова форма	Публічне акціонерне товариство
Форма власності	Недержавна власність
Види економічної діяльності	Основний: 23.61 Виготовлення виробів із бетону для будівництва Інші: <ul style="list-style-type: none"> • 25.11 Виробництво будівельних металевих конструкцій і частин конструкцій • 43.12 Підготовчі роботи на будівельному майданчику • 43.21 Електромонтажні роботи

Джерело: розроблено автором на основі даних підприємства

ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської" є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунки в банківських установах, печатки, може від свого імені укладати договори, набувати майнові та пов'язані з ними немайнові права, нести обов'язки, бути позивачем, відповідачем, третьою особою в суді, господарському суді, третейському суді, міжнародному суді.

ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської" є власником: майна, продукції, виробленої підприємством в результаті господарської діяльності; одержаних доходів; іншого майна, набутого на підставах, не заборонених законом.

Основні економічні показники діяльності ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської" за 2017-2019 представлено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Основні економічні показники діяльності ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської" за 2017-2019 рр.

Показники	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Відхилення 2018 року від 2017 (+-)	Відхилення 2019 року від 2018 (+-)
Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	1372162	1981903	1300700	609741	-681203
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	1154886	1768556	1097000	613670	-671556
Інші операційні доходи, тис.грн.	451355	473921	635883	22566	161962
Витрати на збут, тис.грн.	331330	285843	326912	-45487	41069
Інші операційні витрати, тис.грн.	239465	265274	312057	25809	46783
Податок на прибуток, тис.грн.	5311	6603	4936	1292	-1667
Чистий прибуток, тис.грн.	24196	28669	22484	4473	-6185
Фонд оплати праці, тис.грн.	201324	263305	150863	61981	-112442
Продуктивність праці одного працюючого, тис.грн.	1206,83	1755,45	2417,66	548,62	662,21
Загальна рентабельність обороту, %	13,2	8,97	13,05	-4,23	4,08
Чиста рентабельність продаж, %	1,76	1,45	1,73	-0,31	0,28

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, як видно з табл. 2.2, чистий дохід від реалізації продукції збільшився в 2018 році на 609741 тис. грн, порівняно з 2017 роком та в 2019 році скоротився на 681203 тис. грн, порівняно з 2018 роком. Аналогічна тенденція спостерігалася і в динаміці собівартості продукції.

Чистий прибуток в розмірі 4473 тис. грн був отриманий в 2018 році, а в 2019 році ми спостегіраємо збиток в розмірі 6185 тис. грн, що є негативною тенденцією в діяльності товариства.

Аналіз динаміки чисельності персоналу за останні роки діяльності показує сталу тенденцію до зменшення чисельності. Загальний негативний приріст за три роки становить 599 осіб, тобто чисельність персоналу знизилась приблизно на 53%. Фонд оплати праці в 2018 році порівняно з 2017 зріс на 61981 тис. грн, а в 2019 році у зв'язку з зниженням чисельності персоналу знизився на 112442 тис. грн.

Продуктивність праці на протязі 2017-2019 рр. значно зростає, зокрема на 548,62 тис. грн в 2018 році порівняно з 2017 і на 662,21 тис. грн в 2019 році.

Загальна рентабельність обороту, що характеризує прибутковість основної діяльності ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської" зменшилась в 2018 році на 4,23% і зростає в 2019 році на 4,08%. Чиста рентабельність продаж знижується в 2018 році на 0,31% і в 2019 році зростає на 0,28%. Таким чином, майже по всім показникам рентабельності відбулося зниження, що є негативним чинником в діяльності товариства.

Вважаємо за доцільне проаналізувати динаміку виробництва та реалізації продукції ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» табл. 2.3.

Таблиця 2.3 – Оцінка виробництва і реалізації продукції за її видами АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр.

Показник	Роки			Відхилення, +/-		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2018 від 2017	2019 від 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Збірні ЗБК, обсяг виробництва:							
- у натуральній формі, куб.м.	62452,4	56512	49438	-5940,4	-7074	-9,51	-12,52
- у грошовій формі, тис.грн.	203392,6	246961,7	281083,8	43569,1	34122,1	21,42	13,82
Збірні ЗБК, обсяг реалізації:							
- у натуральній формі, куб.м	67826,61	56552	56325	-11274,61	-227	-16,62	-0,4
- у грошовій формі, тис.грн.	205350,5	202443	225656	-2907,5	23213	-1,42	11,47
Товарний бетон та розчин, обсяг виробництва							
- у натуральній формі, куб.м	962366,7	837325	618363	-125041,7	-218962	-12,99	-26,15
- у грошовій формі, тис.грн.	971529,2	1339755	1212198	368225,8	-127557	37,9	-9,52
Товарний бетон та розчин, обсяг реалізації							
- у натуральній формі, куб.м	962366,7	837265	504444	-125101,7	-332821	-13	-39,75
- у грошовій формі, тис.грн.	971529,2	1339755	874654	368225,8	-465101	37,9	-34,72

Джерело: розроблено автором на основі фінансової звітності підприємства

Динаміка обсягів виробництва в грошовому і натуральному вимірі показана на рис. 2.1.

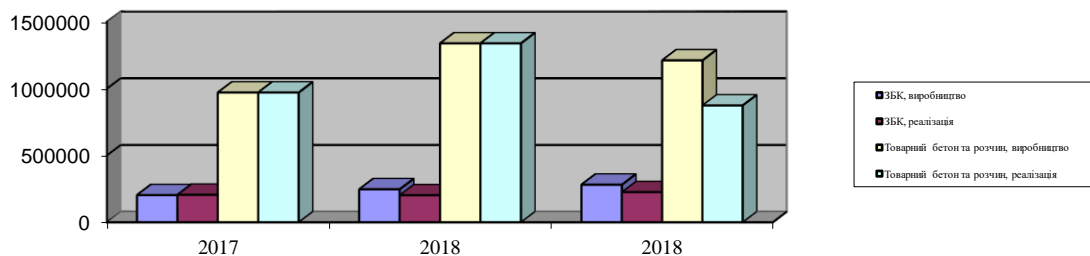

Рисунок 2.1 – Динаміка обсягів виробництва і реалізації продукції за її видами ПАТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр.

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Отже, проведений аналіз виявив, що обсяги виготовлення і реалізації продукції за її видами показали наступні зміни:

- обсяг виробництва збірних ЗБК знижується в натуральній формі, але в результаті підвищення цін в грошовій формі збільшується на 43569,1 і 34122,1 тис.грн. в 2018 і 2019 роках;

- обсяг реалізації збірних ЗБК також знижується в натуральній формі, але в грошовій формі збільшується на 23213 в 2019 році, хоч в 2018 році знизилась на 2907,5 тис. грн;

- обсяг виробництва товарного бетону та розчину знижується в натуральній формі, і підвищується в грошовій формі в 2018 році на 368255,8 тис. грн, а в 2019 році зменшився на 127557 тис. грн;

- обсяг реалізації товарного бетону та розчину також зменшується в натуральній формі, але в грошовій формі збільшується на 368225,8 в 2018 році, хоч в 2019 році знизилась на 465101 тис. грн.

Щодо організаційної структури товариства, то вона виходить з напрямків його діяльності і має наступний вигляд (рис. 2.2). Отже, структура управління ПАТ «ЗБК ім. Ковальської» класичного типу – лінійно-функціональна. Керівництво організації змінювалось вкрай рідко з часу її заснування, це дуже добре тому, що це ознака стабільності, та при певних умовах ця ознака може бути і гальмом для удосконалення і перебудови організаційної структури. Апарат управління займає

приблизно четверту частину працівників ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської», що відповідає існуючій практиці для ЛФС.

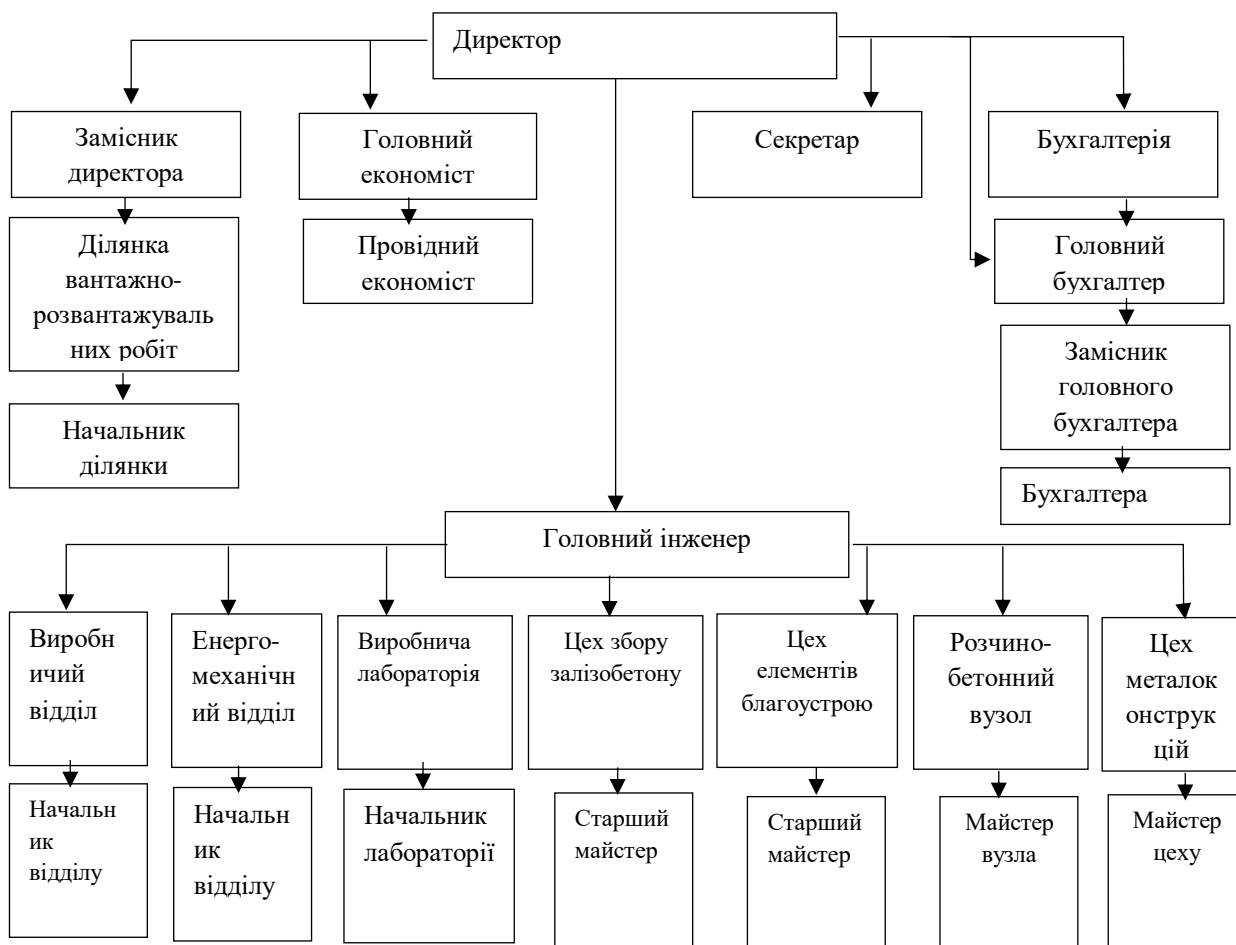

Рисунок 2.2 – Організаційна структура підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

Джерело: побудовано автором на основі даних підприємства

Перевагами наведеної організаційної структури управління є:

- чіткість і простота взаємозв'язків, отримання підлеглими несуперечливих, узгоджених між собою завдань та розпоряджень;
- оперативність підготовки та впровадження управлінських рішень;
- повна відповідальність керівника за результати діяльності;
- забезпечення єдності керівництва зверху донизу, тобто дотримання принципу єдності розпорядництва, відсутність дублювання в роботі;
- надійний контроль.

З метою виявлення можливих напрямків вдосконалення діяльності

товариства, доцільно провести SWOT-аналіз середовища підприємства. Узагальнююча SWOT-матриця ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської" наведена в табл.2.4. За результатами проведеного аналізу можна стверджувати, що досліджуване підприємство розвивається в правильному напрямку. Основні загрози і небезпеки пов'язані з дією макросередовища, на яке вплинути немає можливості.

Таблиця 2.4 – Узагальнююча SWOT-матриця ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської"

	Середовище	
	<i>Можливості:</i>	<i>Загрози:</i>
Внутрішнє середовище	1) Зниження вартості бетону 2) Наявність постійних клієнтів 3) Пожвавлене впровадження інновацій при виробництві бетону 4) Якісне обслуговування	1) Вірогідність поглинання компанією з більш вагомою часткою ринку 2) Жорстка конкуренція 3) Перевищення пропозиції над попитом 4) Зниження платоспроможного попиту
Сильні сторони: 1) Можливість зменшення вартості бетону та виробництва сировини за більш дешевою ціною 2) Спрощена система управління, швидке прийняття рішення 3) Досвід ведення бізнесу у кризовій ситуації 4) Перерозподіл інвестицій з довгострокових проектів зі строком окупності 5-15 років у проект з більш швидкими темпами окупності	1. Швидка розробка і запровадження ефективної стратегії конкурентоспроможності 2. Розробка стратегії диверсифікації подальшого розвитку. 3. Запровадження нового проекту з терміном окупності до 5 років.	1. Зниження ціни на бетонні вироби 2. Стимулювання збуту шляхом зниження ціни на бетон 3. Організація ефективного рекламування
Слабкі сторони: 1) Відсутність чіткої побудови довгострокової стратегії розвитку 2) Зменшення обігових коштів 3) Складність росту 4) Ускладнення кредитування та отримання кредитів	1. Розробка довгострокової стратегії конкурентоспроможності і досягнення поставлених цілей. 2. Збільшення частки ринку за рахунок зниження витрат на бетонні вироби (ціни). 3. Підвищення якості обслуговування клієнтів	1) Пошук позикових джерел фінансування з найменшою вартістю. 2) Пошук мікроніші на існуючому ринку

Джерело: побудовано автором на основі даних підприємства

В той же час фактори внутрішнього середовища, які є контрольованими і безпосередньо залежать, зокрема від управлінських рішень, економічних та

фінансових показників, маркетингової стратегії і т.і. мають позитивне спрямування та засвідчують високу якість роботи управлінського та виробничого персоналу ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської".

2.2. Аналіз фінансово-економічного стану ПАТ«ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

Проаналізуємо фінансово-економічний стан досліджуваного підприємства. Розпочнемо з аналізу основних та оборотних активів підприємства (табл.2.5 та 2.6).

Таблиця 2.5 – Динаміка і структура основних фондів АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр., тис. грн

Показник	2017	2018	2019	питома вага, %			Відхилення, +/-	
				2017	2018	2019	2018/2017	2019/2018
Будівлі і споруди	5217	3739	7196	0,48	1,35	2,44	-1478	3457
Машини та обладнання	22301	18363	19611	2,04	6,65	6,65	-3938	1248
Транспортні засоби	251993	251374	232499	23,05	91,03	78,81	-619	-18875
Інші основні засоби	813603	2094	35133	74,43	0,76	11,91	-811509	33039
Разом	1093114	276132	295001	100	100	100	-816982	18869

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Дослідивши динаміку та структуру основних фондів підприємства бачимо, що у 2018 році їх залишкова вартість знизилась на 816982 тис. грн, що зумовлено зниженням вартості будівель та споруд, машин і обладнання, транспортних засобів та інших фондів на 1478, 3938, 619 та 811509 тис. грн відповідно, що можна пояснити суттєвим зносом, виведення з обігу частини фондів та низьким оновленням.

В 2019 році ситуація дещо виправляється і вартість основних фондів збільшилась на 18869 тис. грн (хоча і не досягає значення 2017 року), в т.ч. за рахунок збільшення вартості будівель і споруд, машин обладнання і транспортних засобів.

Дослідивши структуру основних фондів, можна сказати, що найбільшу їх частку складають транспортні засоби (91,03 в 2018 році і 78,81% в 2019 році), що пов'язано із специфікою роботи підприємства.

Причиною високої вартості інших основних засобів в 2017 році є помилкове їх відображення у обліку.

Таблиця 2.6 – Динаміка і структура оборотних активів АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр., тис. грн

Показник	2017	2018	2019	питома вага, %			Відхилення, +/-	
				2017	2018	2019	2018/ 2017	2019/ 2018
Запаси, в т.ч.	107086	909857	1213416	18,29	56,98	52,17	802771	303559
- виробничі запаси	81036	119155	61789	13,84	7,46	2,66	38119	-57366
- незавершене виробництво	2923	772197	1129233	0,5	48,36	48,55	769274	357036
- готова продукція	23007	18361	22247	3,93	1,15	0,96	-4646	3886
- товари	120	144	147	0,02	0,01	0,01	24	3
Дебіторська заборгованість, в т.ч.	400329	565070	952362	68,38	35,39	40,95	164741	387292
- за товари, роботи і послуги	275981	477023	815026	47,14	29,88	35,04	201042	338003
- за виданими авансами	53540	46510	94644	9,15	2,91	4,07	-7030	48134
- з бюджетом	39748	5	10995	6,79	0,001	0,47	-39743	10990
- інша заборгованість	31060	41532	31697	5,31	2,6	1,36	10472	-9835
Грошові кошти та їх еквіваленти	60173	104199	87004	10,28	6,53	3,74	44026	-17195
Інші оборотні активи	17867	17570	21763	3,05	1,1	0,94	-297	4193
Всього оборотних активів	585455	1596696	2325859	100	100	100	1011241	729163

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз динаміки оборотних коштів показав наступне:

- сума запасів в 2018 році підвищується в порівнянні з попереднім роком на 802771 тис. грн (в т.ч. виробничі запаси зростають на 38119 тис. грн, незавершене виробництво на 769274 тис. грн, товари на 24 тис.грн., обсяг готової продукції зменшився на 4646 тис. грн), а в 2019 році зростає на 303559 тис. грн (незавершене виробництво, готова продукція і товари збільшуються на 357036, 3886 і 3 тис. грн, обсяг виробничих запасів знизився на 57366 тис. грн);

- обсяг дебіторської заборгованості має негативну тенденцію зростання в 2018 році на 387292 тис. грн (в т.ч. за товари, роботи і послуги – на 201042 тис. грн, інша – на 10472 тис. грн, зменшення показала заборгованість за видами авансами і з бюджетом на 7030 і 39743 тис. грн відповідно), і в 2019 році зростає на 387292 тис. грн (в т.ч. за товари, роботи і послуги – на 338003 тис. грн, заборгованість за виданими авансами і з бюджетом на 48134 і 10990 тис. грн відповідно, інша заборгованість зменшилась на 9835 тис. грн);

- грошові кошти та їх еквіваленти підвищились в 2018 році на 44026 тис. грн і знизились в 2019 році на 17195 тис. грн;

- інші оборотні активи знижуються в 2018 році на 297 тис. грн і на 4193 тис. грн зростають в 2019 році.

Таким чином, всього оборотні кошти в 2018 році зростають на 1011241 тис. грн і в 2019 році це зростання складає 729163 тис. грн.

Дослідивши структуру оборотних активів бачимо, що найбільшу частку в 2018 і 2019 роках займають найменш ліквідні активи – запаси, в 2017 році – дебіторська заборгованість (68,38%). В цілому, ці види активів домінують у структурі, а найліквідніші активи – грошові кошти знижуються в питомій вазі, що говорить про нераціональну структуру оборотних коштів.

В табл. 2.7 розглянуто показники стану та ефективності використання основних фондів підприємства.

В результаті значного вибуття основних засобів коефіцієнт зносу, який показує нарахований знос до первісної вартості основних засобів зростає в 2018 році на 0,269, а в 2019 році на 0,014, і в цей період його значення є набагато нижче за нормативне – менше 0,5. Відповідно придатність основних засобів знижується, але не досягає критичної відмітки – 0,5, і зниження складає 0,269 і 0,014 у 2018 і 2019 році.

В 2017-2018 роках основних засобів вибуває більше, ніж надходить, тому коефіцієнт оновлення менший за коефіцієнт вибуття, в 2019 році ситуація виправляється.

Коефіцієнт змінності роботи обладнання відповідає нормативному значенню –

0,8-0,9 та зростає в 2018 році на 0,1, коефіцієнт завантаження обладнання, що становить 0,95 за 3 роки, свідчить про високу завантаженість основних фондів.

Інтенсивний, екстенсивний та інтегральний показники використання обладнання достатньо високі, наближаються до 1 та майже не змінюються, говорять про ефективне використання основних фондів.

Таблиця 2.7 – Оцінка динаміки показників руху та ефективності використання основних фондів АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відхилення (+-)		Темп приросту,%	
	2017	2018	2019	2018 від 2017	2019 від 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Коефіцієнт зносу	0,096	0,365	0,379	0,269	0,014	280,21	3,84
Коефіцієнт придатності	0,904	0,635	0,621	-0,269	-0,014	-29,76	-2,2
Коефіцієнт оновлення	0,18	0,11	0,12	-0,07	0,01	-38,89	9,09
Коефіцієнт вибуття	0,54	0,22	0,08	-0,32	-0,14	-59,26	-63,64
Коефіцієнт змінності роботи обладнання	0,81	0,82	0,82	0,01	-	1,23	-
Коефіцієнт завантаження обладнання	0,95	0,95	0,95	-	-	-	-
Інтенсивний показник використання обладнання	0,84	0,85	0,85	0,01	-	1,19	-
Екстенсивний показник використання обладнання	0,91	0,91	0,92	-	0,01	-	1,1
Інтегральний показник використання обладнання	0,76	0,77	0,78	0,01	0,01	1,32	1,3
Фондовіддача	1,26	7,18	4,41	5,92	-2,77	469,84	-38,58
Фондомісткість	0,797	0,139	0,227	-0,658	0,088	-82,56	63,31
Фондоозброєність	961,4	244,58	548,33	-716,82	303,75	-74,56	124,19

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Фондовіддача, яка показує вартість чистого доходу на гривню основних засобів суттєво на протязі періоду зростає на 5,92 в 2018 році і знижується в 2019 році на 2,77, що викликане випередженням росту вартості основних засобів над

ростом чистого доходу. Фондомісткість є оберненим показником до фондівіддачі і тому збільшується в 2019 році на 0,088 і знижується в 2018 році на 0,658. Фондоозброєність означає вартість основних фондів на одну особу, знижується на 716,82 тис. грн в 2018 році (через те, що вартість основних засобів зменшилась, більшими темпами, ніж чисельність) і зростає в 2019 році на 303,75 тис. грн.

Підсумовуючи аналіз, необхідно сказати, що в цілому не дивлячись на ряд проблем, обладнання використовується достатньо ефективно.

В табл. 2.8 розглянуто основні показники ефективності використання оборотних активів.

Таблиця 2.8 – Оцінка ефективності використання оборотних активів АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр.

Показник	Рік			Відхилення (+-)		Темп приросту, %	
	2017	2018	2019	2018 від 2017	2019 від 2018	2018 до 2017	2019 до 2018
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	2,34	1,24	0,56	-1,1	-0,68	-47,01	-54,84
Коефіцієнт оборотності запасів	12,81	2,18	1,07	-10,63	-1,11	-82,98	-50,92
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,43	3,51	1,37	0,08	-2,14	2,33	-60,97
Коефіцієнт завантаження	0,427	0,806	1,788	0,379	0,982	88,76	121,84
Тривалість обороту оборотних активів, днів	153,85	290,32	642,86	136,47	352,54	88,7	121,43
Тривалість обороту запасів, днів	28,1	165,14	336,45	137,04	171,31	487,69	103,74
Тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	104,96	102,56	262,77	-2,4	160,21	-2,29	156,21

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

В результаті аналізу оборотних активів можна спостерігати наступні зміни: коефіцієнт оборотності активів, який характеризує кількість оборотів, що роблять активи за один рік, показує негативну тенденцію до зменшення на 1,1 в 2018 році і на 0,68 в 2019 році; коефіцієнт оборотності запасів показує схожу тенденцію, знижуючись на 10,63 і 1,11; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості,

хоча і незначно підвищується на 0,08 в 2018 році, але зменшується на 2,14 в 2019 році; коефіцієнт завантаження є оберненим до коефіцієнта оборотності, тому зростає в 2018 році на 0,379 і в 2019 році на 0,982.

Отже, термін, за який оборотні активи здійснюють один оборот, підвищується в 2018 і 2019 році на 136,47 та 352,5 дні, термін обороту запасів зростає на 137,04 та 171,31 день, а дебіторської заборгованості – в 2018 році знижується на 2,4 і зростає в 2019 році на 160,21 день, що є негативним і свідчить про зниження ділової активності підприємства.

Оскільки не усі показники діяльності підприємства в умовах кризи та пандемії показують покращення, то для підприємства на сьогодні важливо не збільшити потужності, а залишити їх обсяг на поточному рівні. Виходячи з обсягів запасів на складах їх потрібно знизити до рівня 2017 року, оскільки наявні додаткові витрати на їх зберігання, а для підвищення ефективності використання основних і оборотних активів доцільно знижувати витрати матеріалів і підвищувати матеріаловіддачу, знижувати прості обладнання, впроваджувати більш прогресивні технології тощо.

Проаналізуємо динаміку витрат відповідно до Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) проведено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9 – Динаміка і структура витрат підприємства АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр., тис. грн

Показник	2017	2018	2019	питома вага, %			Відхилення, +/-	
				2017	2018	2019	2018/2017	2019/2018
Собівартість реалізованої продукції	1154886	1768556	1097000	64,11	72,74	57,06	613670	-671556
Адміністративні витрати	70402	104023	105360	3,91	4,28	5,48	33621	1337
Витрати на збут	331330	285843	326912	18,39	11,76	17	-45487	41069
Інші операційні витрати	239465	265274	312057	13,29	10,91	16,23	25809	46783
Фінансові витрати	-	-	74549	-	-	3,88	-	74549
Інші витрати	-	1110	1813	-	0,05	0,09	1110	703
Витрати з податку на прибуток	5311	6603	4936	0,29	0,27	0,26	1292	-1667
Разом витрат	1801394	2431409	1922627	100	100	100	630015	-508782

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Загальна сума витрат в 2018 році підвищилась на 630015 тис.грн. і в 2019 - зменшилась на 508782 тис.грн. Підвищення в 2018 році зумовлено зростанням собівартості реалізованої продукції – на 613670 тис.грн., адміністративних витрат – 33621 тис. грн, інших операційних витрат на 25809 тис. грн, інших витрат і витрат з податку на прибуток на 1110 тис.грн. і 1292 тис. грн, при цьому спостерігається зменшення витрат на збут на 45487 тис. грн.

Зниження загальної суми витрат в 2019 році зумовлено зростанням адміністративних, збутових, інших операційних, фінансових витрат і інших витрат на 1337 тис.грн., 41069 тис.грн., 46783 тис.грн., 74549 тис. грн, інших витрат на 703 тис.грн., зниження показала собівартість реалізації та витрати з податку на прибуток на 671556 і 1667 тис.грн. Розглядаючи структуру витрат, можна сказати, що найбільшу питому вагу у ній займає собівартість реалізації (64,11%, 72,74% та 57,06%), суттєвими є витрати на збут (18,39%, 11,76% та 17%) і інші операційні витрати (13,29%, 10,91% та 16,23%). Отже, в останньому році спостерігається суттєве зростання постійних витрат, що є негативним.

Аналіз ліквідності підприємства проведено в табл. 2.10.

Таблиця 2.10 – - Оцінка ліквідності і платоспроможності АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відхилення, +/-	
				2018 від 2017	2019 від 2018
Коефіцієнт загальної ліквідності	0,46	0,89	0,97	0,43	0,08
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,37	0,37	0,43	-	0,06
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	0,06	0,04	0,01	-0,02
Власні оборотні кошти, тис.грн.	-674240	-192040	-76122	482200	115918
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	-1,15	-0,12	-0,03	1,03	0,09

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Значення коефіцієнта загальної ліквідності, або коефіцієнта покриття, в 2017-2019 роках перебуває нижче норми, визначеної в межах не нижче 1,0...2,0. На кінець 2017 року його значення становило 0,46, потім зросло і в 2018 році становило 0,89, в 2019 році зросло на 0,08 і становило 0,97. Загалом значення коефіцієнта загальної ліквідності свідчить про недостатність у АТ оборотних засобів для

покриття поточних зобов'язань – у цьому відношенні стан платоспроможності підприємства можна вважати незадовільним. Позитивна тенденція спостерігається у зростанні коефіцієнта швидкої ліквідності від 0,37 до 0,43 в 2019 році. Значення коефіцієнта є набагато нижче від мінімального нормативного значення, прийнятого за 0,7 – 0,8, отже платоспроможність АТ з такої позиції можна вважати цілком незадовільною.

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності значно нижче нормативного мінімуму (0,2...0,25) в 2017 - 2019 році, бо становить 0,05, зростає в 2018 році на 0,01 і знижується на 0,02 в 2019 році і становить 0,04. Обсяг власних оборотних коштів підприємства в 2017-2019 роках менше 0, отже власні оборотні кошти відсутні. Значення коефіцієнта забезпеченості підприємства власними оборотними коштами менше 0 та не відповідає нормативному рівню (мінімум 0,1).

Відповідно до отриманих значень коефіцієнтів ліквідність і платоспроможність АТ за 2017 – 2019 рр. можна вважати цілком незадовільними. В табл. 2.11 зроблено аналіз ділової активності підприємства.

Таблиця 2.11 – Показники аналізу ділової активності АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр.

Показник	2017	2018	2019	Відхилення, +/-	
				2018 від 2017	2019 від 2018
Коефіцієнт оборотності активів, разів	2,44	1,82	0,66	-0,62	-1,16
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, разів	3,71	4,11	1,71	0,4	-2,4
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, разів	1,34	1,2	0,6	-0,14	-0,6
Коефіцієнт оборотності запасів, разів	11,62	3,48	1,03	-8,14	-2,45
Оборотність власних коштів, разів	8,3	10,32	5,52	2,02	-4,8
Середня тривалість активів, днів	149,59	200,55	553,03	50,96	352,48
Середня тривалість дебіторської заборгованості, днів	98,38	88,81	213,45	-9,57	124,64
Середня тривалість кредиторської заборгованості, днів	272,39	304,17	608,33	31,78	304,16
Середня тривалість обороту запасів, днів	31,41	104,89	354,37	73,48	249,48
Середня тривалість обороту власних коштів, днів	43,98	35,37	66,12	-8,61	30,75

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Коефіцієнт обертання оборотних активів підприємства має негативну тенденцію до зниження в 2018 році на 0,62 і в 2019 році на 1,16. Тривалість обертання активів при цьому підвищилась в 2018 році на 50,96 днів і в 2019 році на 352,48 днів.

Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості має протилежну тенденцію і зростає в 2018 році на 0,4 і в 2019 році знизився на 2,4. Відповідно тривалість обертання дебіторської заборгованості знижується в 2018 році на 9,57 днів і в 2019 році зростає на 124,64 днів.

Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості має позитивну тенденцію до зменшення на 0,14 в 2018 році і в 2019 році, і відповідно зростає термін її обертання на 31,78 і 304,16 днів в 2019 році.

Коефіцієнт обертання запасів має негативну тенденцію до зниження на 8,14 в 2018 році і зменшується на 2,45 в 2019 році. Відповідно швидкість обертання запасів підвищилась на 73,48 днів в 2018 році і в 2019 році на 249,48 днів. Оборотність власних коштів підвищилась на 2,02 в 2018 році і на 4,8 скорочується в 2019 році, відповідно тривалість обертання власних коштів зросла на 30,75 днів в 2019 році і скоротилась на 30,75 днів в 2019 році. Отже, більшість показників ділової активності погіршується, хоча в цілому ситуація лишається стабільною.

В табл. 2.12 показано аналіз рентабельності діяльності підприємства.

Таблиця 2.12 – Аналіз рентабельності АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр., %

Показник	2017	2018	2019	Відхилення, +/-	
				2018 від 2017	2019 від 2018
Рентабельність сукупного капіталу	2,19	1,8	0,97	-0,39	-0,83
Рентабельність власного капіталу	14,63	14,92	9,54	0,29	-5,38
Рентабельність позикового капіталу	2,05	1,62	0,86	-0,43	-0,76
Рентабельність оборотних активів	4,3	2,63	1,15	-1,67	-1,48
Рентабельність необоротних активів	3,09	3,29	2,57	0,2	-0,72
Загальна рентабельність обороту	13,2	8,97	13,05	-4,23	4,08
Валова рентабельність продаж	15,83	10,76	15,66	-5,07	4,9
Операційна рентабельність продаж	0,2	1,62	7,32	1,42	5,7
Чиста рентабельність продаж	1,76	1,45	1,73	-0,31	0,28

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Рентабельність сукупного капіталу (характеризує величину віддачі сукупного капіталу підприємства) в 2018 році знизилась на 0,39% і в 2019 році на 0,83%; рентабельність власного капіталу (показує, скільки прибутку припадає на одиницю капіталу, інвестованого власниками) підвищилась в 2018 році на 0,29% і в 2019 році зменшилась на 5,38%; рентабельність позикового капіталу (показує скільки прибутку припадає на одиницю капіталу, залученого зовні) в 2018 році значно зменшилась на 0,43% і в 2019 році на 0,76%; рентабельність оборотних активів (відбиває розмір прибутку, який отримує підприємство з кожної гривні, вкладеної в оборотні активи) знизилась на 1,67% і на 1,48% в 2019 році. Рентабельність необоротних активів (відбиває віддачу необоротних активів) зросла в 2018 році на 0,2%, а в 2019 році – знизилась на 0,72%, загальна рентабельність обороту (характеризує прибутковість основної діяльності підприємства) зменшилась в 2018 році на 4,23% і зростає в 2019 році на 4,08%, валова рентабельність продаж (відбиває загальний рівень рентабельності фінансово – господарської діяльності підприємства) знизилась в 2018 році на 5,07% і в 2019 році зросла на 4,9%, операційна рентабельність продаж (характеризує рентабельність реалізації після вирахування витрат на виробництво і збут продукції) підвищилась на 1,42% в 2018 і на 5,7% в 2019 році, чиста рентабельність продаж (відбиває загальний вплив структури капіталу на фінансування господарської діяльності підприємства) знижується в 2018 році на 0,31% і в 2019 році зростає на 0,28%.

Таким чином, майже по всіх показниках рентабельності відбулося зниження, що сталося через недостатнє зростання абсолютних показників прибутку із зростанням показників активів і джерел їх формування.

На підставі проведеного аналізу можемо зобити висновки, що для підвищення ефективності діяльності підприємства необхідно:

- підвищувати ліквідність підприємства – зменшувати частку неліквідних активів, не допускати накопичення надлишкових запасів і сумнівної дебіторської заборгованості;

- підвищувати виручку від реалізації шляхом виходу на інші ринки, виготовлення більш рентабельних виробів, позбавлятися від нерентабельних та низькорентабельних видів продукції;
- підвищувати платіжну дисципліну власну та платіжну дисципліну покупців, не допускати виникнення простроченої заборгованості;
- використовувати нові технології та впроваджувати ноу – хау у виробництво;
- підвищувати продуктивність праці шляхом навчання і перенавчання працівників;
- знижувати постійні витрати, зокрема адміністративні, які впливають на кінцевий фінансовий результат тощо.

2.3. Оцінювання впливу чинників на формування ефективної системи управління фінансовим потенціалом ПАТ«ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

Фінансовий потенціал має велике значення для нормального функціонування підприємства та забезпечення його сталого розвитку, матеріальну основу фінансового потенціалу складають фінансові ресурси. Оскільки в попередніх розділах нами була здійснена оцінка основних економічних показників діяльності підприємства, а також проаналізовано його фінансовий стан, вважаємо з метою виявлення впливу факторів на формування чистого прибутку застосувати факторний аналіз, оскільки фінансовий потенціал є основою формування прибутку.

Вхідні дані для факторного аналізу чистого прибутку показані в табл. 2.13. Визначимо вплив факторів на зміну виручки від реалізації продукції, якщо загальна зміна виручки від реалізації без ПДВ складатиме 681203 тис.грн.

Ця зміна є результатом впливу таких факторів як зміна ціни реалізації та обсягу реалізованої продукції. Враховуючи те, що зростання закупівельної ціни на готову продукцію в 2019 році склало в середньому 9%, розрахуємо вплив зміни ціни реалізації, він становитиме 107397,25 тис. грн.

Вплив зміни обсягу реалізованої продукції склав -788600,25 тис. грн.

Таблиця 2.13 – Вихідні дані для факторного аналізу чистого прибутку АТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» в 2017-2019 рр., тис. грн

Показник	2017 рік	2018 рік	2019 рік	Відхилення 2019 від 2018
Чистий дохід від реалізації продукції	1372162	1981903	1300700	-681203
Собівартість реалізованої продукції	1154886	1768556	1097000	-671556
Інші операційні доходи	451355	473921	635883	161962
Адміністративні витрати	70402	104023	105360	1337
Витрати на збут	331330	285843	326912	41069
Інші операційні витрати	239465	265274	312057	46783
Інші фінансові доходи	2073	4251	8328	4077
Інші доходи		3	200	197
Фінансові витрати			74549	74549
Інші витрати		1110	1813	703
Податок на прибуток	5311	6603	4936	-1667
Чистий прибуток	24196	28669	22484	-6185

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Таким чином зростання цін сприяло збільшенню виручки від реалізації на 107397,25 тис.грн., а зменшення обсягу реалізованої продукції знизило виручку на 788600,25 тис.грн.

Аналогічно розрахуємо вплив факторів на зміну собівартості реалізованої продукції (собівартість знизилась на 671556 тис. грн):

Вплив зміни ціни: 90577,98 тис. грн.

Вплив зміни обсягів реалізованої продукції: -762133,98 тис. грн.

Таким чином, за рахунок зменшення обсягу випуску собівартість знизилась на 762133,98 тис.грн, за рахунок зростання цін зросла на 90577,98 тис.грн. Як впливає з розрахунку, зміна цін вплинула на чистий прибуток у вигляді двох складових: виручки та собівартості. При цьому вплив зміни цін на розмір чистого прибутку у складі виручки і собівартості носить різноспрямований характер: зростання виручки від реалізації сприяє зростанню чистого прибутку, а зростання собівартості сприяє зниженню прибутку. З урахуванням цього вплив зміни цін на розмір чистого прибутку можна визначити таким чином:

$$107397,25 - 90577,98 = 16819,27 \text{ тис. грн.}$$

За рахунок збільшення цін фінансовий результат підприємства зріс на 16819,27 тис.грн.

При визначення впливу зміни фактору розмірів адміністративних витрат, витрат на збут, інших витрат, фінансових витрат і інших операційних витрат, слід враховувати, що це фактор зворотного впливу стосовно прибутку. У зв'язку з цим до розрахункової формули додається знак -.

Це означає, що збільшення непрямих витрат призвело до зниження чистого прибутку у звітному році на 164441 тис.грн.

Також підвищення інших операційних доходів, інших фінансових доходів і інших доходів на 166236 (4077+ 197+ 161962) тис.грн. підвищило на цю ж суму чистий прибуток, а зниження податку на прибуток на 1667 тис.грн. підвищило чистий прибуток на це ж значення.

Вплив факторів на формування чистого прибутку звітного періоду представлено в табл. 2.14.

Таблиця 2.14 – Зведена таблиця впливу факторів на чистий прибуток 2019 року

Показники (фактори)	Сума, тис. грн
Зміна цін	+16819,27
Обсяг реалізованої продукції	-788600,25
Обсяг виготовленої продукції	+762133,98
Адміністративні витрати, витрати на збут, інші витрати, фінансові витрати і інші операційні витрати	-164441
Інші доходи	+166236
Податок на прибуток	+1667
Усього	-6185

Джерело: побудовано автором на основі фінансової звітності підприємства

Таким чином, зміна цін збільшила чистий фінансовий результат на 16819,27 тис.грн., обсяг реалізованої продукції знизив його на 788600,25 тис. грн, обсяг виготовленої продукції підвищив його на 762133,98 тис. грн, адміністративні та інші витрати знизили його на 164441 тис. грн., зростання інших доходів підвищило чистий прибуток на 166236 тис.грн., а зменшення податку на прибуток підвищило фінансовий результат на 1667 тис.грн. В результаті дії цих факторів спостерігається підвищення чистого прибутку на 6185 тис.грн.

Відзначимо, що основним методом управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» протягом 2017-2019 років є одержання товарного кредиту, про що свідчить збільшення суми поточних зобов'язань протягом досліджуваного періоду, що і пропонується оцінити у факторно-критеріальній моделі.

Схематично факторно-критеріальну модель наведено в табл. 2.15.

Таблиця 2.15 – Факторно-критеріальна модель оцінювання стану фінансового потенціалу підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

Критерії	Склад
Критерій ефективності формування і використання фінансових ресурсів	Наявність фінансових ресурсів, їх достатність, позитивна динаміка до нарощення
	Ефективне використання фінансових ресурсів, дотримання нормативів, позитивна динаміка до підвищення
	Швидкість та доступність пошуку інформації для аналізу формування і використання фінансових ресурсів підприємства
	Ефективне визначення методу управління фінансовими ресурсами підприємства
	Наявність резервів, можливість їх використання
Критерій реалізації сприятливих спроможностей	Наявність здатності, можливості та здібності приймати ефективні управлінські рішення
	Ідентифікація факторів зовнішнього середовища та врахування його впливу
	Відповідність етапам життєвого циклу та можливість реалізації прийнятого управлінського рішення
Критерій виконання інновацій	Створення і використання новацій у вигляді нових знань, нетрадиційних підходів, нестандартних рішень
	Наявність новацій в економічну культуру, спрямованих на забезпечення оптимальної взаємодії соціальної діяльності і зовнішнього ринкового середовища
	Спрямованість новацій на збереж. місії підприємства та дотр. основних функцій

Джерело: [41]

Абсолютний показник стану фінансового потенціалу підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» (P) визначається сумою факторів:

$$P = \sum_{i=1}^3 m_i F_i, \quad (2.1)$$

де $i=1 \dots 3$ – кількість факторів, m_i – вагомість i -го фактору (визначається експертним методом, $m_i = 0 \dots 1$, з умовою нормування $\sum_{i=1}^3 m_i = 1$); F_i – i -ий фактор, що впливає на інтегральний стан та визначається станом окремих складових стану формування фінансового потенціалу та їх взаємоузгодженістю. У свою чергу кожен з факторів F_i характеризується сумою критеріїв, які мають відповідні коефіцієнти проявлення K_i :

$$F_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n K_i. \quad (2.2)$$

З урахуванням табл. 2.4 і формул 2.1 та 2.2 маємо:

$$P = m_1 \left(\frac{K_1 + \dots + K_5}{5} \right) + m_2 \left(\frac{K_6 + \dots + K_8}{3} \right) + m_3 \left(\frac{K_9 + \dots + K_{11}}{3} \right) \quad (2.3)$$

Розробка факторно-критеріальної моделі оцінювання передбачає визначення експертами вагомості фактора шляхом ранжування. В якості експертів було обрано працівників бухгалтерії ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської». З методів експертних оцінок було використано метод рейтингу (метод оцінної класифікації) та метод бальних оцінок.

Для оцінки показників (К) використаємо запропоновану авторами [14,41] шкалу:

$0 < K \leq 0,25$ – недостатній рівень;

$0,25 < K \leq 0,5$ – задовільний рівень;

$0,5 < K \leq 0,75$ – достатній рівень;

$0,75 < K \leq 1$ – високий рівень.

З методів соціологічних досліджень було обрано опитування. Основною методикою було визнано групове експертне оцінювання. Після обробки даних та зведення їх до єдиної системи обчислення, отримано такі ранжовані ряди вагомостей та значущості показників (табл. 2.16). Результати розрахунків засвідчують, що стан формування фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» складає 22,9% і знаходиться на недостатньому рівні. Це свідчить про те, що механізм управління фінансовим потенціалом підприємства характеризується недосконалістю і потребує покращень. Відзначимо, що найменші значення експертних оцінок отримали критерії наявності фінансових ресурсів, їх достатності, позитивна динаміка до нарощення – 0,1, ефективне використання фінансових ресурсів, дотримання нормативів, позитивна динаміка до підвищення – 0,1, ефективне визначення методу управління фінансовими ресурсами підприємства – 0,1.

Таблиця 2.16 – Модель кваліметричного підходу до оцінювання ефективності організації управління фінансовим потенціалом на ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

Фактор	Ранжування факторів за їх вагомістю	Показники	Вагомість показника
1	2	3	4
Критерій ефективності формування і використання фінансових ресурсів (m_1)	0,45	Наявність фінансових ресурсів, їх достатність, позитивна динаміка до нарощення (K_1)	0,1
		Ефективне використання фінансових ресурсів, дотримання нормативів, позитивна динаміка до підвищення (K_2)	0,1
		Швидкість та доступність пошуку інформації для аналізу формування і використання фінансових ресурсів підприємства (K_3)	0,3
		Ефективне визначення методу управління фінансовими ресурсами підприємства (K_4)	0,1
		Наявність резервів, можливість їх використання (K_5)	0,2
Критерій реалізації сприятливих спроможностей ей (m_2)	0,3	Наявність здатності, можливості та здібності приймати ефективні управлінські рішення (K_6)	0,4
		Ідентифікація факторів зовнішнього середовища та врахування його впливу (K_7)	0,2
		Відповідність етапам життєвого циклу та можливість реалізація прийнятого управлінського рішення (K_8)	0,3
Критерій використання інновацій (m_3)	0,25	Створення і використання новацій у вигляді нових знань, нетрадиційних підходів, нестандартних рішень (K_9)	0,2
		Наявність новацій в економічну культуру, спрямованих на забезпечення оптимальної взаємодії соціальної діяльності і зовнішнього ринкового середовища (K_{10})	0,3
		Спрямованість новацій на збереження місії підприємства та дотримання основних функцій (K_{11})	0,3
Інтегральний показник ефективності організації управління ФПП			0,229

Джерело: [44]

І взагалі, перша група факторів – критерій ефективності формування і використання фінансових ресурсів має найбільшу вагомість в системі ефективного управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської».

Тому пропонується покращити критерій ефективності формування і використання фінансових ресурсів через:

- розширення методичного інструментарію оцінки фінансового потенціалу підприємства на основі використання рейтингової оцінки фінансового потенціалу. Таке покращення прискорить процес аналізу, адже оцінка здійснюється на основі найбільш вагомих показників ефективності використання фінансових ресурсів;

- збільшення джерел формування фінансових ресурсів, а саме прибутку підприємства. Збільшення головного джерела фінансових ресурсів дасть можливість покращити більшість показників ефективності їх використання.

Розроблена система показників факторно-критеріальної моделі оцінки стану фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» дозволила провести всебічну оцінку ефективності організації управління фінансовим потенціалом підприємства та визначити можливості його покращення. Доцільність такого оцінювання зумовлена тим, що в умовах обмеженості фінансових ресурсів знижується спроможність впливати на процеси соціального й економічного розвитку підприємств, що призводить до зниження ефективності використання ресурсів, спроможностей, новацій як резервів досягнення ефективності і перспективного довгострокового розвитку фінансового потенціалу господарюючого суб'єкта. Результатом такого оцінювання є всебічність, що пов'язана з визначенням якості управління фінансовим потенціалом на основі кількісного вираження одиничних показників якості (розкривають лише одну властивість), комплексних показників якості (визначають декілька властивостей) та інтегрального показника якості управління.

Фінансовий потенціал виступає як база для здійснення успішного контролю, оскільки надає інформацію щодо номінальних можливостей певного об'єкту з генерації фінансових ресурсів. Фактичне недоотримання запланованих ресурсів може свідчити про потенційні порушення, вимагаючи таким чином проведення певних дій [10, с. 34].

Проте, більшість методик базується на використанні статистичної інформації, при цьому демонструючи факти минулих подій, і не відображаючи потенційних можливостей підприємства. Тому, необхідно здійснити апробацію методики розрахунку фінансового потенціалу підприємства, яка передбачає розрахунок

показників додаткового фінансування, що виступають можливостями для підприємства (табл. 2.17). Дана методика була запропонована у публікації В. М. Марченко та А. І. Бондар [36].

Таблиця 2.17 – Оцінювання фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за 2017-2019 роки, тис. грн

Період	Наявні фінансові ресурси, тис. грн.	Показник додаткового фінансування, тис. грн.	Фінансовий потенціал, тис. грн.
1	2	3	4
	Прибуток (П)	Приріст прибутку (Δ П)	$P+\Delta P$
2016	8350		
2017	24196	15846	40042
2018	28669	4473	33142
2019	22484	-6185	16299
	Амортизація (А)	Приріст амортизаційних відрахувань (Δ А)	$A+\Delta A$
2016	11873		
2017	31119	19246	50365
2018	57402	26283	83685
2019	38985	-18417	20568
	Статутний капітал (СК)	Приріст статутного капіталу (Δ СК)	$СК+\Delta СК$
2016	4583		
2017	4583	0	4583
2018	4583	0	4583
2019	4583	0	4583
	Додатковий капітал (ДК)	Приріст додаткового капіталу (Δ ДК)	$ДК+\Delta ДК$
2016	45534		
2017	45534	0	45534
2018	2941	-42593	-39652
2019	2507	-434	2073
	Резервний капітал (РК)	Приріст відрахувань (Δ РК)	$РК+\Delta РК$
2016	13053		
2017	13053	0	13053
2018	13053	0	13053
2019	13053	0	13053
	Виручка від реалізації активів (ВРа)	Виручка від реалізації зайвих активів (ВРа)	$ВРа$
2016	0		
2017	0	0	0
2018	0	0	0
2019	0	0	0
	Кредити (К)	Приріст суми кредитів (Δ К) Зростання прибутку за	$К+\Delta К+\Delta Пк$

		рахунок зменшення витрат підприємства (Δ Пк)	
2016	0		
2017	0	0	0
2018	0	0	0
2019	386066	386066	386066
	Облігації (О)	Зростання прибутку за рахунок зменшення витрат підприємства (Δ По)	О+ Δ По
2016			
2017	0	0	0
2018	0	0	0
2019	0	0	0
	Всього		
2017			153577
2018			94811
2019			442642
	Прибуток (П)	Приріст прибутку (Δ П)	П+ Δ П

Джерело: складено на основі [36, с.146]

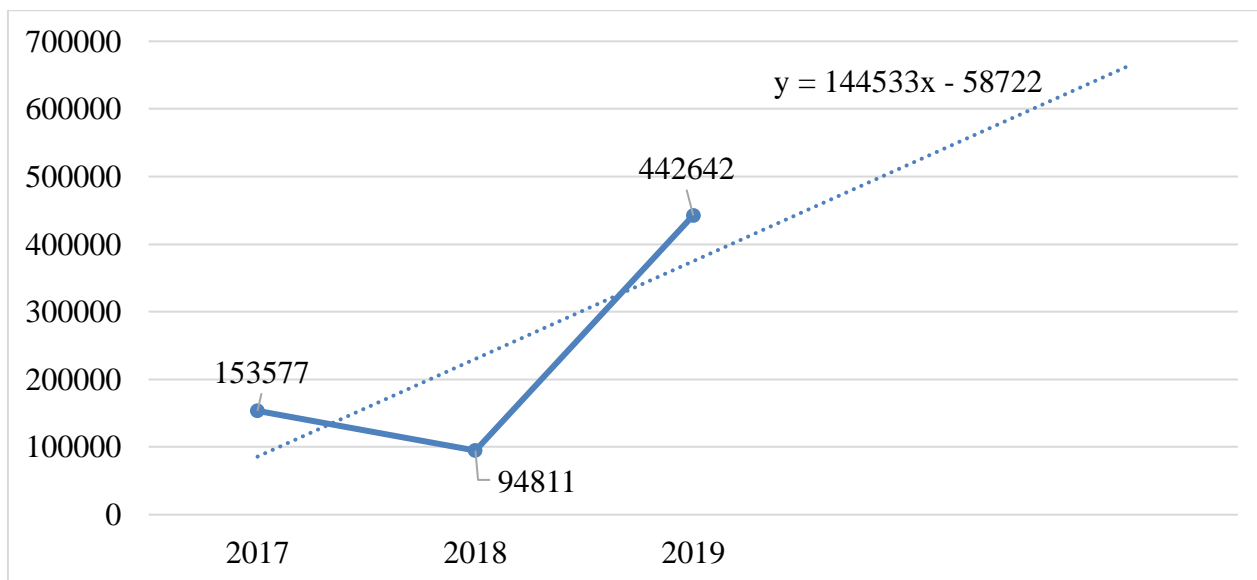
Протягом 2017-2019 років фінансовий потенціал ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської», не зважаючи на значне зниження в 2018 році, має тенденцію до зростання – на що вказує лінія тренду та рівняння тренду, сформоване в програмі Excel та відображене на рис. 2.2.

При збереженні динаміки обсягу фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської», очікувані дані становитимуть:

2020 р. ФПП = 144533×4 (порядковий номер року) – $58722 = 519410$ тис. грн.

2021 р. ФПП = 144533×5 (порядковий номер року) – $58722 = 663943$ тис. грн.

Оцінювання фінансового потенціалу не лише дозволяє визначити максимальний розмір фінансових ресурсів, що здатне одержати підприємство, але і обґрунтувати ступінь використання фінансового потенціалу, рівень залучення фінансових ресурсів, якими потенційно володіє підприємство, оцінити ефективність фінансової політики підприємства шляхом порівняння значень фінансових потенціалів за кілька періодів, а також визначити величину резервів, якими володіє суб'єкт господарювання.

Рисунк 2.3 – Динаміка фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за 2017-2019 роки, тис. грн

Джерело: складено за даними табл. 2.17

Відповідно до проведених досліджень рівень фінансового потенціалу дозволяє розробити та реалізувати стратегію його розвитку, яка була б спрямована на активізацію ділової активності та зростання платоспроможного попиту. Одним з пріоритетних напрямів підвищення фінансового потенціалу повинен стати позитивний інвестиційний клімат на підприємстві, що забезпечить залучення іноземних інвестицій. Також слід активізувати модернізацію існуючих та введення в експлуатацію нових інноваційних виробничих потужностей для зменшення виробничих витрат.

2.4. Оцінка ефективності процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

З метою проведення рейтингової оцінки фінансового потенціалу досліджуваного підприємства проведемо експрес-аналіз основних показників, що характеризують ліквідність, платоспроможність і фінансову стійкість підприємства, а також визначення порогових значень показників з метою віднесення їх до того чи іншого рівня ФПП (табл. 2.18).

Керуючись розрахунками відповідних фінансових показників, можна зробити аналіз деяких аспектів фінансового стану ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської». У 2019 році активи підприємства було забезпечено власними коштами на 7,7%, що свідчить про високий рівень фінансової залежності досліджуваного підприємства.

Таблиця 2.18 – Експрес-аналіз фінансових показників ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за 2017-2019 роки

№	Назва показника	Розрахунок	2017 р.	2018 р.	2019 р.
1	Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	Власний капітал / Валюта балансу	0,106	0,092	0,077
2	Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	Оборотні активи / Поточні зобов'язання	0,465	0,893	0,968
3	Коефіцієнт швидкої ліквідності	(Оборотні активи – Виробничі запаси) / Поточні зобов'язання	0,400	0,826	0,943
4	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	(Кошти та їх еквіваленти + Поточні фінансові інвестиції) / Поточні зобов'язання	0,048	0,058	0,058
5	Рентабельність усіх активів	Чистий прибуток / Середньорічна вартість активів	0,018	0,015	0,008
6	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / Власний капітал	0,136	0,139	0,085
7	Ефективність використання активів для виробництва продукції	Чистий дохід / Валюта балансу	0,817	0,882	0,380
8	Частка заборгованості в загальній сумі джерел	(Поточні + Довгострокові зобов'язання) / Валюта балансу	0,894	0,908	0,923
9	Коефіцієнт забезпечення боргів (заборгованості)	Власний капітал / Залучений капітал	0,106	0,092	0,077

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за 2017-2019 роки

Протягом 2017-2019 років коефіцієнт фінансової незалежності поступово зменшувався з 10,6% до 7,7%. Такі дані свідчать про не стабільний стан для інвесторів і кредиторів. В даному випадку ризик кредиторів зводиться до максимуму, адже продавши майно, сформоване за рахунок власного капіталу, підприємство не зможе погасити свої боргові зобов'язання.

Коефіцієнт загальної ліквідності, що відображає достатність ліквідних ресурсів підприємства для погашення його поточних зобов'язань [3, с. 82], за розрахунками має 0,465-0,968, що характеризує ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» як підприємство із дуже низьким рівнем ліквідності ресурсів. Нормативне значення коефіцієнта – 1,0-2,0. Розраховані рівні коефіцієнтів швидкої та абсолютної

ліквідності підприємства знаходяться поза межами нормативних значень, що свідчить про неможливість своєчасної оплати боргів підприємством. Рентабельність власного капіталу відображає ефективність використання активів, створених за рахунок власних коштів, тобто скільки прибутку приносить кожна гривня власного капіталу [52]. Згідно із результатом фінансового показника, підприємство має достатню рентабельність власного капіталу. Для визначення рівня фінансового потенціалу за фінансовими показниками порівняємо отримані значення фінансових коефіцієнтів із рекомендованими даними рейтингової оцінки (табл. 2.19).

Таблиця 2.19 – Рейтингова оцінка ФПП за фінансовими показниками ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за 2017-2019 роки

Показник	Рівень ФПП		
	високий	середній	низький
1	2	3	4
1. Коефіцієнт фінансової незалежності (автономії)	> 0,5	0,3-0,5	< 0,3 2017 р. (0,106) 2018 р. (0,092) 2019 р. (0,077)
2. Коефіцієнт загальної ліквідності (покриття)	> 2,0	1,0-2,0	< 1,0 2017 р. (0,465) 2018 р. (0,893) 2019 р. (0,968)
3. Коефіцієнт швидкої ліквідності	> 0,8 2019 р. (0,943)	0,4-0,8 2017 р. (0,400) 2018 р. (0,826)	< 0,4
4. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	> 0,2	0,1- 0,2	< 0,1 2017 р. (0,048) 2018 р. (0,058) 2019 р. (0,058)
5. Рентабельність усіх активів	> 0,1	0,05-0,1	< 0,05 2017 р. (0,018) 2018 р. (0,015) 2019 р. (0,008)
6. Рентабельність власного капіталу	> 0,15	0,1-0,15 2017 р. (0,136) 2018 р. (0,139)	< 0,1 2019 р. (0,085)
7. Ефективність використання активів для виробництва продукції	> 1,6	1,0-1,6	< 1,0 2017 р. (0,817) 2018 р. (0,882) 2019 р. (0,380)
8. Частка заборгованості в загальній сумі джерел	< 0,5	0,7-0,5	> 0,7 2017 р. (0,894) 2018 р. (0,908) 2019 р. (0,923)
9. Коефіцієнт	> 0,26	0,1-0,26	< 0,1

забезпечення боргів (заборгованості)		2017 р. (0,106)	2018 р. (0,092) 2019 р. (0,077)
---	--	-----------------	------------------------------------

Джерело: розраховано за даними фінансової звітності ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за 2017-2019 роки

Отже, оцінюючи рівень фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за фінансовими показниками, варто відмітити, що значення більшості розрахованих коефіцієнтів не відповідають рекомендованим даним рейтингової оцінки. Підприємство має низький рівень ФПП за таким показником як рентабельність, що є досить негативним явищем у його діяльності. Підприємству необхідно знайти шляхи підвищення ефективності використання основних виробничих фондів, що дасть змогу покращити прибутковість, а отже, і фінансовий стан в цілому.

Наступний етап – оцінка ФПП ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за критерієм «Можливість залучення додаткового капіталу». Можливості забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, спрямованих на розширення економічного потенціалу підприємства, залежать від інвестиційної привабливості підприємства, яка є системою економічних відносин між суб'єктами господарювання з приводу ефективного розвитку бізнесу та підтримки конкурентоспроможності за рахунок внутрішніх та зовнішніх інвестиційних джерел. Отже, рівень ФПП за цим критерієм визначається мірою привабливості підприємства для потенційних інвесторів.

Визначення інвестиційної привабливості для оцінки ФПП ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» зводиться до визначення комерційної репутації підприємства. Коефіцієнт комерційної репутації підприємства визначається за формулою:

$$KKRP = \sum_{i=1}^n KKRP_{\text{част}}, \quad (2.3)$$

де $KKRP_{\text{част}}$ – часткові коефіцієнти комерційної репутації підприємства;

n – кількість коефіцієнтів комерційної репутації підприємства, що розглядається.

Фомін П. О. та Старовойтов М. К. [52] пропонують наступну шкалу віднесення підприємства до тієї чи іншої групи ФПП за критерієм «Можливість залучення додаткового капіталу» (табл. 2.20).

Таблиця 2.20 – Шкала для віднесення ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» до групи ФПП за критерієм «Можливість залучення додаткового капіталу»

Значення ККРП, в балах	Рівень ФПП за фінансовими показниками	Високий рівень ФПП – можливість залучення додаткового капіталу, в необхідному обсязі для реалізації будь-яких ефективних інвестиційних проектів	Середній рівень ФПП – можливість залучення додаткового капіталу, в обсязі необхідному лише для поповнення оборотного капіталу	Низький рівень ФПП – відсутність можливості залучення додаткового капіталу
7,5-9	Высокий	*		
7,5-9	Средний	*		
7,5-9	Низкий		*	
5-7,5	Высокий	*		
5-7,5	Средний		*	
5-7,5	Низкий			*
0-5	Высокий		*	
0-5	Средний		*	
0-5	Низкий			*

Джерело: [52]

Використаємо методику розрахунку коефіцієнта комерційної репутації ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» на основі виділення дев'яти показників, кожен з яких оцінюється від 0 до 1 бала експертним шляхом. Таким чином, максимальне значення ККРП складає 9 балів, а мінімальне – 0. Для оцінки комерційної репутації ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» було проведено опитування серед його працівників та розраховано одиничні коефіцієнти із врахуванням думок експертів (табл. 2.21). Таким чином, ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» можна віднести до категорії із низьким рівнем ФПП без можливість залучення додаткового капіталу.

Наступний етап – оцінка ФПП за критерієм «Наявність ефективної системи управління фінансами». Під ефективною системою управління фінансами розуміють, як правило, технологію складання скоординованого за усіма підрозділами чи функціями плану роботи організації, який базується на комплексному аналізі прогнозів змін зовнішніх та внутрішніх параметрів та

отриманні шляхом розрахунків економічних та фінансових індикаторів діяльності підприємства [14].

Таблиця 2.21 – Розрахунок одиничних коефіцієнтів комерційної репутації ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

Назва одиничного коефіцієнта якості управління	Оцінка одиничного коефіцієнта комерційної репутації підприємства	Бал
1.Філософський аспект	ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» орієнтується здебільшого на середньострокове та короткострокове планування. Пріоритетні задачі компанії підтримують усі співробітники, що свідчить про високий рівень сформованості корпоративної культури. Конфлікти існують на різних рівнях, однак ефективно вирішуються.	0,7
2.Поведінковий аспект	Підприємство підтримує зв'язок із пресою. Надає інформацію про розвиток, розширення асортименту продукції у регіональні видання. Основна інформація про підприємство міститься в Інтернет-ресурсах. Продукція підприємства користується середнім попитом. Підприємство співпрацює з органами місцевого самоврядування.	0,6
3.Інформаційний аспект	Підприємство досліджує ринок, шукає нові канали збуту, має постійно оновлені бази за всіма складовими виробничо-господарської діяльності (дебітори, кредитори, остачальники, споживачі, конкуренти і т.д.).	0,8
4.Аспект принципу дії	ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» проводить комплексний аналіз своєї діяльності, залучає для оцінки аудиторські фірми	0,9
5.Аспект диференціації	Підприємство освоює нові ринкові ніші, а також зміцнює зв'язки з існуючою клієнтською базою.	0,9
6. Організаційний аспект	Діє організаційна структура управління. Рівень гнучкості управління досить високий. Періодично здійснюються нововведення, що роблять позитивний вплив на діяльність підприємства в цілому.	0,8
7. Соціальний аспект	Виробнича діяльність підприємства вносить свою частку в забезпечення екології навколишнього середовища. Соціальний захист працівників підприємства на рівні вище середнього.	0,8
8. Аспект управління персоналом	Підприємство забезпечене великою кількістю спеціалістів, більшість працівників має вищу та професійно-технічну освіту, досвід роботи.	0,8
9. Аспект ключової фігури в керівництві	Керівник підприємства володіє значним досвідом, кваліфікацією, має важливі зв'язки у сфері бізнесу, готовий до виправданого ризику, саморозвиток особистості вважає найголовнішою рисою.	0,9
ККПР		7,2
Рівень ФПП за фінансовими показниками		Низький

Джерело: складено самостійно за методикою [52]

Цей вид оцінки проводиться експертним шляхом на підставі значущості кожної складової та передбачає віднесення підприємства до того чи іншого рівня ФПП за наступними принципами:

- високий рівень ФПП – наявність системи бюджетного планування;
- середній рівень ФПП – наявність системи планових звітів;
- низький рівень ФПП – наявність на підприємстві системи планування коефіцієнтним методом.

Отже, оцінюючи ФПП за даною методикою, слід зазначити, що підприємство має середній рівень фінансового потенціалу. Діяльність ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» прибуткова, але фінансова стабільність суттєво залежить від змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.

Висновки до розділу 2

Отже, проведене дослідження надало змогу зробити наступні висновки. ПАТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» - це провідне українське підприємство по виробництву залізобетонних конструкцій, а також бетонів та сумішей.

1. Аналіз основних показників діяльності товариства засвідчив зростання чистого доходу в 2018 році на 609741 тис.грн, порівняно з 2017 роком та в 2019 році його скорочення на 681203 тис. грн., порівняно з 2018 роком. Аналогічна тенденція спостерігалася і в динаміці собівартості продукції.

Чисельність персоналу за останні роки діяльності скорочується. Загальний негативний приріст за три роки становить 599 осіб, продуктивність праці на протязі 2017-2019 рр. значно зросла, зокрема на 548,62 тис. грн в 2018 році порівняно з 2017 і на 662,21 тис. грн в 2019 році.

Загальна рентабельність обороту, що характеризує прибутковість основної діяльності ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської" зменшилась в 2018 році на 4,23% і зростає в 2019 році на 4,08%. Чиста рентабельність продаж знижується в 2018 році на 0,31% і в 2019 році зростає на 0,28%. Таким чином, майже по всім показникам

рентабельності відбулося зниження, що є негативним чинником в діяльності товариства.

2. Структура управління ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» класичного типу – лінійно-функціональна та повністю відповідає потребам галузі.

3. Проведений SWOT-аналіз показав, що підприємство розвивається в правильному напрямку. Основні загрози і небезпеки пов'язані з дією макросередовища, на яке вплинути немає можливості. В той же час фактори внутрішнього середовища, які є контрольованими і безпосередньо залежать, зокрема від управлінських рішень, економічних та фінансових показників, маркетингової стратегії і т.і. мають позитивне спрямування та засвідчують високу якість роботи управлінського та виробничого персоналу ПАТ "ЗЗБК ім. Ковальської".

4. Аналіз фінансово-економічного стану показав цілком незадовільні ліквідність і платоспроможність, більшість показників ділової активності погіршується, хоча в цілому ситуація лишається стабільною; майже по всім показникам рентабельності відбулося зниження, що сталося через недостатнє зростання абсолютних показників прибутку із зростанням показників активів і джерел їх формування.

Зокрема, значення коефіцієнта загальної ліквідності, або коефіцієнта покриття, в 2017-2019 роках перебуває нижче норми, значення коефіцієнта загальної ліквідності свідчить про недостатність у АТ оборотних засобів для покриття поточних зобов'язань. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності є набагато нижче від мінімального нормативного значення, отже платоспроможність підприємства з такої позиції можна вважати цілком незадовільною.

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності значно нижче нормативного мінімуму в 2017 - 2019 році, бо становить 0,05, зростає в 2018 році на 0,01 і знижується на 0,02 в 2019 році і становить 0,04. Обсяг власних оборотних коштів підприємства в 2017-2019 роках менше 0, отже власні оборотні кошти відсутні. Значення коефіцієнта забезпеченості підприємства власними оборотними коштами менше 0 та не відповідає нормативному рівню. Відповідно до отриманих значень

коефіцієнтів ліквідність і платоспроможність АТ за 2017 - 2019 рр. можна вважати цілком незадовільними.

Показники аналізу ділової активності показали негативну тенденцію до зниження коефіцієнту обертання оборотних активів підприємства - в 2018 році на 0,62 і в 2019 році на 1,16. Тривалість обертання активів при цьому підвищилась в 2018 році на 50,96 днів і в 2019 році на 352,48 днів.

Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості має протилежну тенденцію і зростає в 2018 році на 0,4 і в 2019 році знизився на 2,4. Відповідно тривалість обертання дебіторської заборгованості знижується в 2018 році на 9,57 днів і в 2019 році зростає на 124,64 днів.

Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості має позитивну тенденцію до зменшення на 0,14 в 2018 році і в 2019 році, і відповідно зростає термін її обертання на 31,78 і 304,16 днів в 2019 році.

Коефіцієнт обертання запасів має негативну тенденцію до зниження на 8,14 в 2018 році і зменшується на 2,45 в 2019 році. Відповідно швидкість обертання запасів підвищилась на 73,48 днів в 2018 році і в 2019 році на 249,48 днів. Більшість показників ділової активності погіршується, хоча в цілому ситуація лишається стабільною.

Рентабельність сукупного капіталу в 2018 році знизилась на 0,39% і в 2019 році на 0,83%; рентабельність власного капіталу підвищилась в 2018 році на 0,29% і в 2019 році зменшилась на 5,38%; рентабельність позикового капіталу в 2018 році значно зменшилась на 0,43% і в 2019 році на 0,76%; рентабельність оборотних активів знизилась на 1,67% і на 1,48% в 2019 році. Рентабельність необоротних активів зросла в 2018 році на 0,2%, а в 2019 році – знизилась на 0,72%, загальна рентабельність обороту зменшилась в 2018 році на 4,23% і зростає в 2019 році на 4,08%, валова рентабельність продаж знизилась в 2018 році на 5,07% і в 2019 році зросла на 4,9%, операційна рентабельність продаж підвищилась на 1,42% в 2018 і на 5,7% в 2019 році, чиста рентабельність продаж знижується в 2018 році на 0,31% і в 2019 році зростає на 0,28%. Таким чином, майже по всім показникам рентабельності відбулося зниження, що сталося через недостатнє зростання

абсолютних показників прибутку із зростанням показників активів і джерел їх формування.

5.Факторний аналіз показав, що зміна цін збільшила чистий фінансовий результат на 16819,27 тис.грн., обсяг реалізованої продукції знизив його на 788600,25 тис.грн., обсяг виготовленої продукції підвищив його на 762133,98 тис.грн., адміністративні та інші витрати знизили його на 164441 тис.грн., зростання інших доходів підвищило чистий прибуток на 166236 тис.грн., а зменшення податку на прибуток підвищило фінансовий результат на 1667 тис.грн. В результаті дії цих факторів спостерігається підвищення чистого прибутку на 6185 тис.грн.

6.Результати розрахунків засвідчили, що стан формування фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» складає 22,9% і знаходиться на недостатньому рівні. Це свідчить про те, що механізм управління фінансовим потенціалом підприємства характеризується недосконалістю і потребує покращень.

7.Оцінюючи рівень фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за фінансовими показниками, було відзначено, що підприємство має низький рівень ФПП за таким показником як рентабельність, що є досить негативним явищем у його діяльності. Підприємству необхідно знайти шляхи підвищення ефективності використання основних виробничих фондів, що дасть змогу покращити прибутковість, а отже, і фінансовий стан в цілому.Отже, ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» можна віднести до категорії із низьким рівнем ФПП без можливості залучення додаткового капіталу. Відповідно до проведених досліджень рівень фінансового потенціалу дозволяє розробити та реалізувати стратегію його розвитку, яка була б спрямована на активізацію ділової активності та зростання платоспроможного попиту. Одним з пріоритетних напрямів підвищення фінансового потенціалу повинен стати позитивний інвестиційний клімат на підприємстві, що забезпечить залучення іноземних інвестицій. Також слід активізувати модернізацію існуючих та введення в експлуатацію нових інноваційних виробничих потужностей для зменшення виробничих витрат.

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМІВ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ КАПІТАЛОМ ПАТ «ЗЗБК ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ»

3.1. Напрями оптимізації процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

На підставі проведеного в другому розділі даної дипломної роботи аналізу, ми можемо зробити висновки, що для підвищення ефективності діяльності підприємства та, відповідно, рівня його фінансового потенціалу, в першу чергу, необхідно:

- підвищити ліквідність підприємства – зменшити частку неліквідних активів, не допускати накопичення надлишкових запасів і сумнівної дебіторської заборгованості;
- підвищити виручку від реалізації шляхом виходу на інші ринки, виготовлення більш рентабельних виробів, позбавляться від нерентабельних та низькорентабельних видів продукції;
- підвищити платіжну дисципліну власну та платіжну дисципліну покупців, не допускати виникнення простроченої заборгованості;
- використовувати нові технології та впроваджувати ноу – хау у виробництво;
- підвищити продуктивність праці шляхом навчання і перенавчання працівників;
- знижувати постійні витрати, зокрема адміністративні, які впливають на кінцевий фінансовий результат тощо.

Крім того, з метою надання подальших рекомендацій оптимізації процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської», вважаємо за доцільне порівняти частку позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» та промислових підприємств України протягом 2017-2019 років, %, адже формування фінансового потенціалу підприємств, зокрема як власних так і позикових джерел фінансування, є проблематичним. Внутрішні джерела, створені за рахунок нерозподіленого прибутку й фондів нагромадження в результаті

збиткової діяльності, інфляції й інших негативних факторів, не дозволяють повною мірою забезпечити потреби підприємства в додатковому капіталі. Залучення ж позикового капіталу також пов'язано з виникненням труднощів, які в першу чергу стосуються обмежених можливостей банківської системи, необхідністю наявності довіри з боку банку, дорожнечою кредитних ресурсів.

Найбільшою мірою на ефективність структури капіталу впливає ціна капіталу. Ціна кожного джерела, залученого у виробництво або іншу підприємницьку діяльність, різна, тому ціна капіталу підприємства визначається за формулою середньозваженої величини. При цьому, фактором, що впливає на визначальну структуру капіталу, є рівень фінансової стійкості підприємства, тобто залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування, ефективність розміщення капіталу в активах і його використання.

Порівняльна динаміка частки позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» та промислових підприємств України протягом 2017-2019 років узагальнена на рис. 3.1.

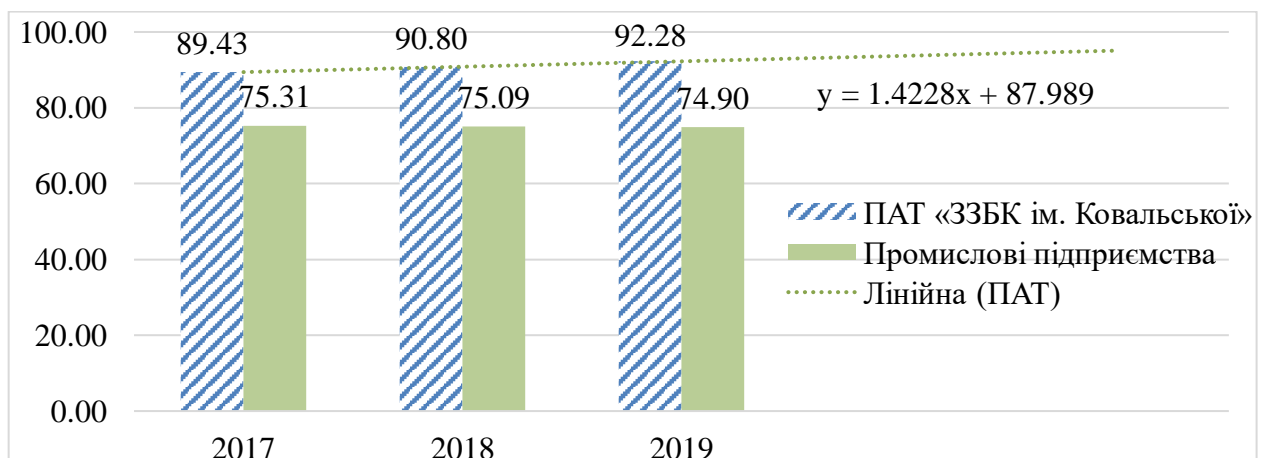

Рисунок 3.1 – Динаміка частки позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» та промислових підприємств України протягом 2017-2019 років, %

Джерело: складено за даними підприємства та Державної служби статистики України

За даними рис. 3.1 можна зазначити, що частка позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» перевищує 90% та має тенденцію до зростання, на що вказує лінія тренду, а частка позикового капіталу промислових підприємств України, навпаки не перевищує 75% та має тенденцію до зниження.

Таким чином, проведене дослідження виявило неефективну організацію фінансової роботи на підприємстві. За оцінками працівників фінансового відділу, неефективна фінансова робота пояснюється перш за все відсутністю кадрів, оскільки у зв'язку з активним розвитком підприємства фінансові менеджери підприємства більшою мірою зайняті аналітичною підтримкою реалізовуваних інвестиційних проектів, а тому на фінансове планування просто не вистачає часу. У зв'язку з цим доцільним вбачається запропонувати такий інструмент фінансового управління як автоматизована система бюджетування.

Пропонована схема управління фінансовим відділом приведена на рис. 3.2.

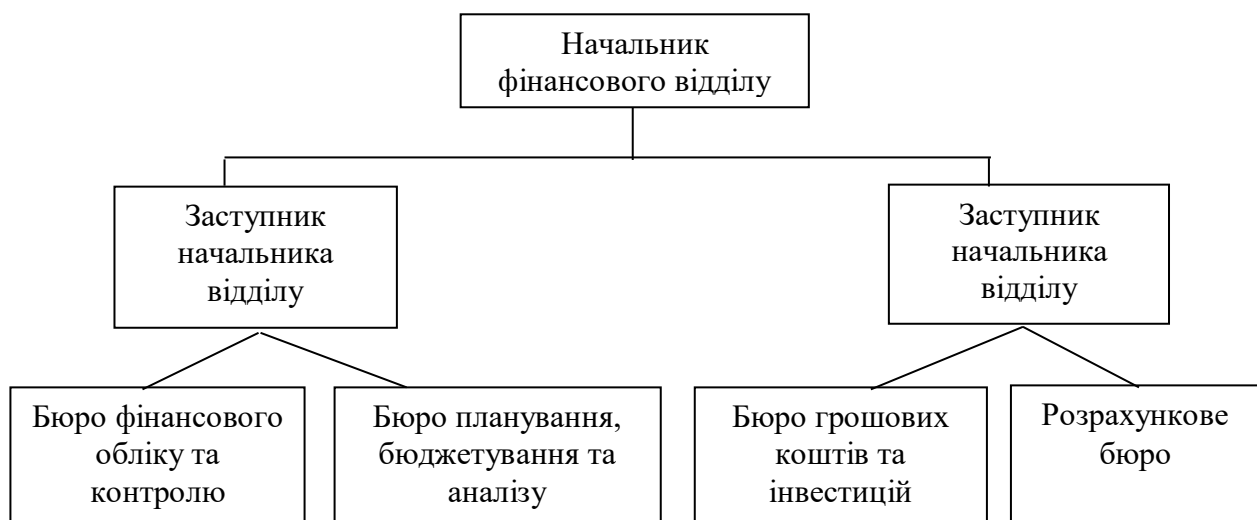

Рисунок 3.2 – Пропонована схема управління фінансовим відділом

Джерело: складено самостійно

Тому пропонується наступна схема управління фінансовим відділом, до складу якого необхідно включити:

- бюро фінансового обліку і контролю (функції – фінансовий, управлінський, податковий облік і контроль, оцінка фінансового положення і фінансової стійкості);
- бюро планування, бюджетування й аналізу (функції – фінансове планування, фінансове бюджетування, фінансовий аналіз, відстеження мікро- і макроекономічної інформації, оцінка прибутковості й ефективності використання економічного потенціалу);
- бюро коштів і інвестицій (функції – управління коштами, у тому числі

кредитами, управління цінними паперами, відносини з банками, акціонерами й інвесторами, оцінка інвестиційної активності);

- розрахункове бюро (функції – розрахунок з покупцями, розрахунок з постачальниками, вексельний обіг).

Заходи фінансового оздоровлення на підприємстві також дезагреговані за окремими видами діяльності підприємства, що дає змогу виокремити підгрупи операційних, інвестиційних та фінансових стабілізаційних заходів.

На нашу думку, поряд із проблемою управління існує і проблема організації та проведення постійного ефективного економічного контролю фінансового потенціалу підприємства, його методологічного забезпечення.

Економічний контроль як важлива функція управління має цільове спрямування, яке обумовлює його зміст та специфічні способи реалізації. Реформування контрольного процесу відповідно до вимог ринкового суспільства ґрунтується на визначенні змісту економічного контролю, основними характеристиками якого є його предмет, мета і завдання.

Метою економічного контролю, з одного боку, є перевірка відповідності фінансово-господарської діяльності чинному законодавству (зовнішній контроль), а з іншого – забезпечення виконання управлінських рішень, своєчасне усунення відхилень, допущених під час виконання цих рішень, запобігання кризовим ситуаціям і банкрутству підприємства (внутрішній контроль).

Оскільки дослідження фінансового потенціалу має охоплювати не тільки діяльність, спрямовану на формування капіталу, а й діяльність щодо розміщення його в активах і використання фінансових ресурсів, метою економічного контролю фінансового потенціалу є дослідження управлінських рішень щодо формування та розміщення капіталу в активах (як на момент їх обґрунтування та прийняття, так і після виконання), забезпечення виконання управлінських рішень стосовно формування, розміщення і використання капіталу, своєчасне усунення відхилень у ході виконання цих рішень, запобігання кризовим ситуаціям і банкрутству підприємства.

Завдання економічного контролю фінансового потенціалу поширюється на операції, пов'язані не тільки з формуванням і рухом грошових коштів, а й на операції, що супроводжують їх розміщення в активах, та використання. Виходячи з цього, до завдань економічного контролю фінансового потенціалу належать:

1) визначення фактичного стану об'єкта дослідження на певний момент: оцінка економічного потенціалу підприємства, його фінансового стану, фінансових ризиків з метою виявлення ознак потенційного банкрутства та запобігання чинникам, що до нього призводять;

2) перевірка відповідності складу і структури джерел фінансування стратегічним напрямкам розвитку підприємства, обсягам та видам його діяльності;

3) контроль операцій, спрямованих на формування джерел утворення грошових коштів: перевірка відповідності кожної операції чинному законодавству, оцінка її доцільності та обґрунтованості;

4) виходячи з потреб підприємства у створенні додаткових джерел фінансування, контроль оптимізації вартісної структури фінансового потенціалу, перевірка обґрунтованості абсолютної величини та рівня витрат на залучення та обслуговування кожного наявного джерела фінансування;

5) контроль операцій щодо розміщення та використання фінансових ресурсів за напрямками витрачання коштів: перевірка відповідності кожної операції чинному законодавству, оцінка її доцільності та обґрунтованості;

6) контроль доходів і витрат як наслідок залучення і використання фінансового потенціалу підприємства в цілому та за окремими операціями;

7) організація моніторингу показників фінансової стійкості, платоспроможності та рентабельності капіталу з метою мінімізації фінансових ризиків та запобігання банкрутству;

8) забезпечення виконання управлінських рішень щодо формування, розміщення і використання фінансового потенціалу, своєчасне усунення відхилень у ході виконання цих рішень, запобігання кризовим ситуаціям і банкрутству підприємства.

Отже, забезпечення точності економічного контролю ґрунтується на об'єктивній перевірці первинної інформації, правильності розрахунків та обґрунтованості зроблених висновків. З точки зору забезпечення точності контролю фінансового потенціалу найефективнішим є кінцевий контроль, який, досліджуючи фінансово-господарські процеси після завершення звітного періоду, створює умови для всебічної перевірки результатів діяльності із застосуванням методичних прийомів документального контролю, зіставлення, порівняння тощо.

3.2. Аналіз доцільності пропозицій з підвищення ефективності управління процесом формування фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

Для успішної діяльності підприємства мало ефективно управляти власним і позиковим капіталом, необхідно знайти таке співвідношення між ними, яке б підвищувало рентабельність капіталу і діяльності підприємства в цілому. Структура капіталу компанії, механізм його формування і функціонування безпосередньо визначають успішний розвиток і ефективність діяльності господарюючого суб'єкта.

Управління формуванням структури капіталу представляє собою систему принципів та методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних з встановленням оптимальних параметрів його обсягу та структури, а також його залученням з різних джерел та в різноманітних формах для здійснення господарської діяльності підприємства.

Оптимізація структури капіталу фінансово-господарюючих об'єктів на ринку є ефективним управлінням їх власним і позиковим капіталом. А так як, на нашу думку, найбільш значущим показником діяльності підприємства, який характеризує ефективність використання капіталу є рентабельність власного капіталу, то під «оптимальною» структурою капіталу будемо вважати таке співвідношення власного і позикового капіталу, яке з врахуванням особливостей функціонування підприємства дозволяє їй максимізувати рентабельність власних засобів, тобто

отримувати максимальний розмір чистого прибутку на авансований в діяльність власний капітал.

Найпоширенішими з підходів до оптимізації структури капіталу є методичний підхід, що визначається на основі управління величиною ефекту фінансового левериджу, який використовується підприємством. Цей підхід є найбільш прийнятним, що частково пов'язано з тим, що його базова формула вже містить в собі посилання на структуру джерел фінансування підприємства, що зводить завдання оптимізації співвідношення власного і позикового капіталу лише до знаходження такого значення плеча фінансового важеля, при якому ефект фінансового левериджу буде максимальним.

Але розгляд такого підходу до формування структури капіталу має певні недоліки, що обмежують його вживання на практиці: відсутнє явне розділення позикових коштів на довгострокові і короткострокові; метод не може повною мірою задовольнити запити менеджерів і власників відносно ухвалення рішення про оптимальну структуру капіталу - їх використання в процесі моделювання стратегії поведінки підприємства на ринку капіталу можливо лише з врахуванням ряду обмовок і обмежень, залишаючи осторонь реалії ринку, об'єктивно і суб'єктивно існуючі чинники ендогенного і екзогенного середовища в умовах яких відбувається формування структури пасивів господарюючих суб'єктів.

Тому вищезазначені недоліки, на наш погляд, не дозволяють з достатньою мірою зробити об'єктивний висновок про оптимальність структури джерел фінансування діяльності компанії, оскільки кожен з названих пунктів є невід'ємною частиною політики формування структури капіталу компанії.

Отже, з метою оптимізації структури капіталу підприємства, доречно використовувати універсальну методику, яка базується на основних постулатах теорії фінансового левериджу. Так, базова формула оцінки ефекту фінансового левериджу:

$$EFL = (1 - Cnn) \times (KBPa - CPCB) \times \frac{PK}{BK}, \quad (3.1)$$

де ЕФЛ – ефект фінансового важелю;

Спп – ставка податку на прибуток, виражена десятковим дробом;

КВРа – коефіцієнт валової рентабельності активів (відношення валового прибутку до середньої вартості активів) %;

СРСВ – середньозважена ставка процента за кредит, що сплачується за використання залученого капіталу, %;

ПК – середня сума позикового капіталу підприємства, тис. грн.;

ВК – середня сума власного капіталу підприємства, тис. грн.

Показник, що визначає ефект фінансового левериджу складається з трьох основних складових:

- податковий коректор фінансового левериджу ($1 - Спп$), який відображає ступінь залежності ефекту фінансового левериджу від рівня податку на прибуток;

- диференціал фінансового левериджу ($КВРа - СРСВ$) – який характеризує різницю між рентабельністю активів та процентною ставкою за кредит;

- коефіцієнт фінансового левериджу, який характеризує суму залученого капіталу, яку використовує підприємство на одиницю власного капіталу.

В даній формулі враховується вартість кредиту в якості позикових коштів. Однак на практиці джерелом позикового капіталу є не лише кредити, але й капітал, який залучається за рахунок випуску боргових цінних паперів, використання фінансового лізингу тощо.

Вартість залучення капіталу у формі банківських позик визначається на основі відсоткової ставки за кредит і може бути розрахована за такою формулою:

$$ВП = П \times (1 - Cmn), \quad (3.2)$$

де ВП – вартість капіталу за рахунок позики, %;

П – відсоткова ставка за кредит банку, %.

Крім цього, деякі економісти вважають, що до вартості позикового капіталу при розрахунку ефекту фінансового важелю входить прострочена кредиторська заборгованість, якщо вона існує на підприємстві і по якій нараховується пеня або штрафи. Вартість простроченої кредиторської заборгованості визначається добутком розміру пені на суму вартості простроченої кредиторської.

Для розрахунку загальної вартості капіталу використовується показник середньозваженої вартості позикового капіталу (WACCпк), яка розраховується:

$$WACC_{нк} = \sum_{i=1}^n K_i \times D_i, \quad (3.3)$$

де K_i – вартість i -го джерела коштів;

D_i – питома вага i -го джерела коштів у загальній їх сумі.

Розрахунок вартості позикового капіталу та його середньозважена вартість для ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» представлені у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Вартість позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за 2017-2019 рр.

Показники	Рік		
	2017	2018	2019
Позиковий капітал, тис. грн.	1501847	2040271	3158981
Довгостроковий банківський кредит, тис. грн.			
Короткостроковий банківський кредит, тис. грн.			386066
Ставка відсотку, %	33	33	34,5
Ставка податку на прибуток, %	18	18	18
Питома вага короткострокового кредиту у сумі позикового капіталу	0,00	0,00	0,12
Вартість короткострокового банківського кредиту, %	0,00	0,00	3,46
Питома вага довгострокового кредиту у сумі позикового капіталу	0,00	0,00	0,00
Вартість довгострокового банківського кредиту, %	0,00	0,00	0,00
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн., з неї:	461925	257470	293086
- прострочена	89311	154305	341824
Питома вага простроченої кредиторської заборгованості у сумі позикового капіталу, %	5,95	7,56	10,82
Ставка відсотку за пені, штрафи за прострочену кредиторську заборгованість, %	3	3	3
Вартість поточної кредиторської заборгованості, %	0	0	0
Вартість простроченої кредиторської заборгованості, %	0,15	0,19	0,27
Середньозважена вартість позикового капіталу (WACC _{пк}), %	0,15	0,19	3,72

Джерело: складено за даними підприємства

Отже, середньозважена вартість позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» становить 3,72%, але має тенденцію до збільшення: з 0,15% в 2017 році до 3,72% в 2019 році. Більш наглядно динаміка середньозваженої вартості позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» узагальнена на рис. 3.3.

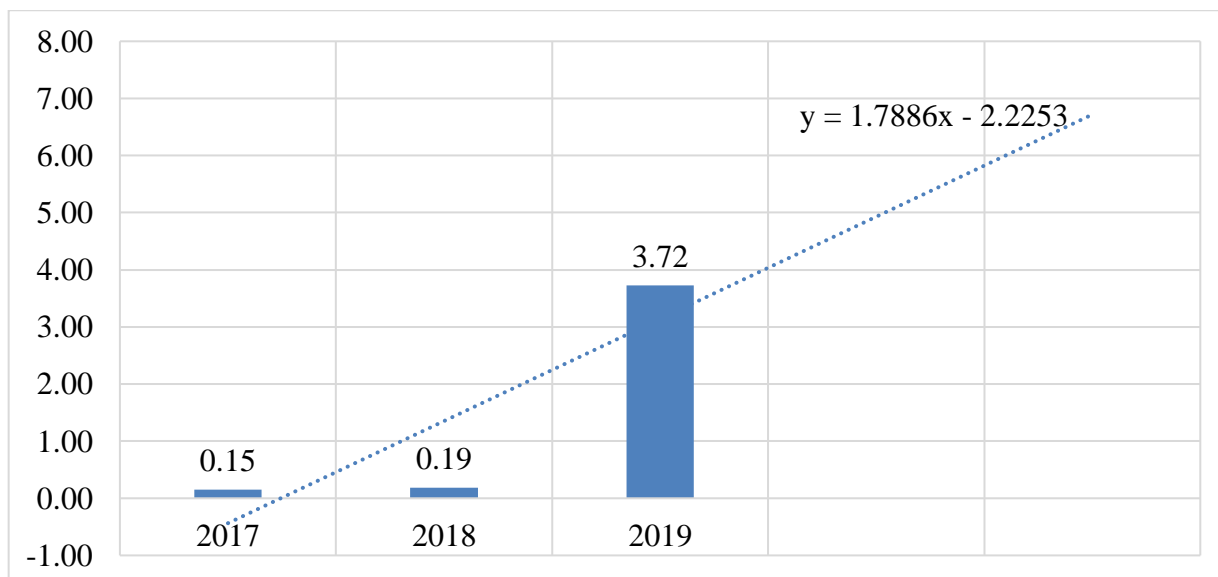

Рисунок 3.3 – Динаміка середньозваженої вартості позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» протягом 2017-2019 років, %

Джерело: складено за даними підприємства

За даними рис. 3.4 простежується чітка тенденція до збільшення середньозваженої вартості позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» протягом 2017-2019 років, при цьому в середньому на 1,35 відсоткових пунктів щорічно.

З врахуванням середньозваженої вартості капіталу можна модифікувати формулу ефекту фінансового левериджу (ЕФЛ₁) наступним чином:

$$ЕФЛ_1 = (КВРа \times (1 - Cnn) - WACC_{нк} \times \frac{ПК}{ВК}) \quad (3.4)$$

Проте наведені розрахунки не можна вважати в достатній мірі репрезентативними, оскільки вони повністю абстраговані від впливу чинника інфляції, що є невід'ємним атрибутом реальної української дійсності. Так, в умовах інфляції, у випадку якщо борги і відсотки по ним не індексуються, спостерігатиметься «знецінення» обслуговування боргу (ЕФЛ₂):

$$ЕФЛ_2 = \left[КВРа \times (1 - Cnn) - \frac{WACC_{нк}}{1 + I} \right] \times \frac{ПК}{ВК} \times \frac{I \times ПК}{(1 + I) \times ВК} \times 100\% , \quad (3.5)$$

де I – рівень інфляції.

Розрахунок оптимальної структури капіталу на основі ефекту фінансового левериджу з врахуванням зазначених складових, а саме: середньозваженої вартості

позикового капіталу та рівня інфляції для ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» за 2017-2019 рр. наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Розрахунок модифікованого ефекту фінансового левериджу

Показники	Рік		
	2017	2018	2019
Валова рентабельність активів, %	12,94	9,49	5,95
Власні ресурси, тис. грн.	177513	206722	264451
Позикові ресурси, тис. грн.	1501847	2040271	3158981
Середньозважена вартість позикового капіталу	0,15	0,19	3,72
Коефіцієнт фінансового левериджу	8,46	9,87	11,95
Індекс інфляції, %	13,7	9,8	4,1
Ефект фінансового важелю	88,74	75,34	21,81
Співвідношення капіталу: власний/позиковий, %	11/89	10/90	8/92

Джерело: складено за даними підприємства

Із таблиці видно, що ефект фінансового важелю зменшується по мірі того, як зменшується частка власного капіталу і збільшується частка позикового. При цьому індекс інфляції та валова рентабельність активів знижувалися, а середньозважена вартість капіталу - зростала. У 2019 р. структура капіталу складає приблизно 8 % власного та 92 % позикового, а ефект фінансового важелю – 21,81.

При цьому вважається, що ефект фінансового важеля оптимально повинен дорівнювати одній третині – половині рівня економічної рентабельності капіталу, тобто золота середина близька до 30-50%. Тоді ефект фінансового важеля здатний як би компенсувати податкові вилучення й забезпечити власним коштом гідну віддачу. Існує зв'язок між диференціалом та плечем фінансового важеля. При збільшенні залучених коштів фінансові витрати з обслуговування боргу, як правило, зростають за рахунок збільшення ставки процента за кредит і це (за даного рівня економічної рентабельності) призводить до зниження диференціала. Таким чином, ефект фінансового важеля є негативним, тобто не відбиває інтереси власників підприємства, якщо рентабельність власного капіталу нижче рентабельності активів.

Виходячи з того, що диференціал фінансового важеля протягом 2017-2019 років більше 0, можемо зробити висновок, що при такому рівні рентабельності активів застосування залученого капіталу підприємством ПАТ «ЗЗБК ім.

Ковальської» є обґрунтованим і економічно доцільним, оскільки вартість його залучення нижча за рівень віддачі (рентабельність).

Щоб визначити яка ж структура капіталу буде приносити найбільший рівень рентабельності власному капіталу проведемо оптимізацію структури капіталу підприємства згідно критерію максимізації рівня фінансової рентабельності, але без врахування темпів інфляції (табл. 3.3).

За проведеними розрахунками видно, що найбільший приріст чистої рентабельності власного капіталу спостерігається у варіантах IV- VII – 0,9 %, який відповідає структурі 50 % позикового і 50 % власного капіталу та при зростанні частки позикового капіталу.

Таблиця 3.3 – Оптимізація структури капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» згідно критерію максимізації рівня фінансової рентабельності

№	Показники	Варіанти						
		I	II	III	IV	V	VI	VII
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Власний капі-тал, тис. грн	264451	264451	264451	264451	264451	264451	264451
2.	Можлива сума позикового капіталу, тис. грн	0	66113	132226	264451	396677	528902	661128
3.	Загальний обсяг капіталу (ряд.1 + ряд.2)	264451	330564	396677	528902	661128	793353	925579
4.	Коефіцієнт фінансового важеля	0	0,25	0,5	1	1,5	2	2,5
5.	Коефіцієнт валової рентабельності активів, %	5,95	5,95	5,95	5,95	5,95	5,95	5,95
6.	Середній рі-вень процента за кредит, %	0	3,72	3,72	3,72	3,72	3,72	3,72
7.	Валовий при-буток без урахування процентів за кредит (ряд.3 x ряд.5 : 100)	15735,3	19669,1	23602,9	31470,6	39338,2	47205,8	55073,5
	Сума процен-тів за кредит (ряд.2 x ряд.6 : 100)	0	2461,8	4923,5	9847,0	14770,5	19694,0	24617,6
8.	Валовий при-буток з ураху-	15735,3	17207,3	18679,4	21623,5	24567,7	27511,8	30455,9

	ванням суми процентів за кредит (ряд.7 – ряд.8)							
9.	Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
10.	Сума податку на прибуток (ряд.9 x ряд. 10)	2832,4	3097,3	3362,3	3892,2	4422,2	4952,1	5482,1
11.	Чистий прибуток (ряд.9 – ряд.11)	12902,9	14110,0	15317,1	17731,3	20145,5	22559,7	24973,9
12.	Чиста рентабельність власного капіталу (ряд. 12 : ряд.1 x 100), %	4,9	5,3	5,8	6,7	7,6	8,5	9,4
13.	Приріст чистої рентабельності власного капіталу, %	0,0	0,5	0,5	0,9	0,9	0,9	0,9

Джерело: складено за даними підприємства

Тобто при збільшенні частки позикового капіталу приріст чистої рентабельності залишається на рівні 0,9 %. Отже, при існуючій структурі капіталу 8 % власного і 92 % позикового, підприємство може залучати кредити без ризику зменшення рентабельності капіталу до межі, яка відповідає коефіцієнту фінансового важелю 1-2,5.

Таким чином, для досягнення оптимальної структури капіталу підприємства необхідно розробити рекомендації щодо оптимізації кредитного портфелю ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської».

Прогнозування фінансового потенціалу є однією з найбільш важливих і складних задач, розв'язуваних у процесі фінансового управління підприємством. Оптимальна структура капіталу являє собою таке співвідношення використання власних і позикових засобів, при якому забезпечується найбільш ефективна пропорційність між коефіцієнтом фінансової рентабельності і коефіцієнтом фінансової стійкості підприємства, тобто максимізується його ринкова вартість.

Оптимізація структури капіталу – процес визначення співвідношення власного і позикового капіталу, при якому забезпечуються найкращі пропорції між рівнем рентабельності власного капіталу і рівнем ризику втрати фінансової стійкості, тобто максимізується ринкова вартість підприємства; одним із механізмів такої

оптимізації є фінансовий леверидж.

Актуальність і значимість оптимізації політики залучення позикових коштів пов'язані з необхідністю прогнозування результатів його фінансово-господарської діяльності відповідно до поточного фінансового стану підприємства. Складність завдань визначає ризик, характерний для будь-якого акціонерного товариства: незадоволення успіхами підприємства і не отримання бажаних дивідендів можуть спонукати акціонерів до вимог зміни адміністрації і застосування вагоміших заходів господарювання. Методику записів окремих статей у балансі визначається в багатьох випадках традиціями певної країни.

Основними критеріями такої оптимізації виступають:

- прийнятний рівень прибутковості й ризику в діяльності підприємства;
- мінімізація середньозваженої вартості капіталу підприємства;
- максимізація ринкової вартості підприємства.

Пріоритет конкретних критеріїв оптимізації структури капіталу підприємство визначає самостійно. Процес оптимізації передбачає встановлення цільової структури капіталу. Під цільовою структурою капіталу розуміється співвідношення власних і позикових джерел формування капіталу підприємства, що дозволяє повною мірою забезпечити досягнення обраного критерію його оптимізації. Конкретна цільова структура капіталу забезпечує заданий рівень прибутковості й ризику в діяльності підприємства, мінімізує середньозважену його вартість або максимізує ринкову вартість підприємства. Показник цільової структури капіталу підприємства відбиває фінансову філософію його власників або менеджерів і входить у систему стратегічних цільових нормативів його розвитку.

Отже, проведемо обґрунтування загальної потреби виробничого підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» в капіталі на плановий період. У якості планового періоду нами обрано 2021 рік. При обґрунтуванні загальної потреби в капіталі виробничого підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» скористаємось балансовим методом. Сутність цього методу полягає в тому, що загальна потреба в капіталі ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» визначається в залежності від загальної потреби підприємства в активах на 2021 рік.

$$\text{ПК}2021 = \text{ПА}2021, \quad (3.6)$$

де ПК та ПА – потреба в капіталі та потреба в активах на плановий період відповідно.

При обґрунтуванні загального обсягу активів виробничого підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» на плановий період доцільно скласти план потреби в активах на 2021 рік в розрізі необоротних та оборотних активів. Потреба виробничого підприємства в необоротних активах на 2021 рік визначається двома складовими:

- по-перше – це потреба в капіталі для підтримки певного базового рівня обсягу необоротних активів (в даному випадку не нижче рівня 2019 року) з урахуванням відновлення вартості необоротних активів, зменшення якої викликано амортизацією.

- по-друге – це потреба в капіталі для фінансування розширеного відтворення необоротних активів, тобто збільшення їх обсягів у порівнянні з базовим рівнем. Дана складова потреби в капіталі для фінансування необоротних активів виробничого підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» викликана реалізацією інвестиційних проектів підприємства, які передбачають вкладення коштів у збільшення виробничих потужностей підприємства, придбання виробничого обладнання, вантажного транспорту. Зазначимо, що на 2021 рік на виробничому підприємстві ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» не передбачено реалізовувати масштабні інвестиційні проекти, а тому значного збільшення потреби в капіталі не існує.

В табл. 3.4 представлена динаміка потреби в капіталі виробничого підприємства для фінансування необоротних активів на 2021 рік.

Таким чином, ми бачимо, що загальна потреба в капіталі ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» на 2021 рік для підтримки певного рівня необоротних активів та для забезпечення їх відновлення становить 1752602 тис. грн.

Таблиця 3.4 – Динаміка потреби в капіталі ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» для фінансування необоротних активів на 2021 рік

Напрямки використання капіталу	2019 р.	2021 р. (план)
1. Підтримка обсягу необоротних активів на рівні попереднього року	1097573	1097573
2. Додаткові інвестиції в необоротні активи		655029
Разом потреба в капіталі	1097573	1752602

Джерело: складено за даними підприємства

Далі визначимо потребу в капіталі виробничого підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» на 2021 рік для фінансування оборотних активів. При визначенні потреби в капіталі для фінансування оборотних активів можна скористатись декількома методами. На наш погляд, одним з найбільш простих методів, який однак в цілому забезпечує достатньо точні результати розрахунків, є аналітичний метод, відповідно до якого загальна потреба в капіталі для фінансування оборотних активів визначається за наступною формулою:

$$ПК(ОА) = ЧД_{пл}/(ОА_{зв} * К_{зо}), \quad (3.7)$$

де ЧД – чистий дохід від реалізації підприємства на плановий період; ОА_{зв} – оборотність оборотних активів в звітному періоді (в 2019 році та в 2021 році відповідно), К_{зо} – коефіцієнт, який характеризує зміну оборотності оборотних активів на плановий період у порівнянні з звітним періодом.

В такому разі за допомогою формули (3.7) ми визначимо середній рівень потреби підприємства в оборотних активах на 2021 рік, який і визначає загальну потребу підприємства в капіталі для їх фінансування. Отже, першим кроком при обґрунтуванні потреби в капіталі виробничого підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» для фінансування оборотних активів є планування чистого доходу від реалізації на 2021 рік.

При прогнозуванні чистого доходу підприємства на плановий період можливо скористатись різними методами: зокрема, один із методів дозволяє визначити чистого доходу на плановий період з урахуванням динаміки його розвитку протягом кількох останніх періодів, тобто даний метод екстраполює тенденції динаміки чистого доходу у минулому на майбутнє.

Однак, недоліком даного методу планування чистого доходу є те, що він лише переносить минулі тенденції на майбутнє, при цьому не враховує ані змін у зовнішньому середовищі функціонування виробничого підприємства, які впливають на чистий дохід (конкуренція на ринку, тенденції попиту на окремі види меблів, рівень доходів населення, структура витрат населення тощо), ані цілеспрямованих дій виробничого підприємства, спрямованих на підвищення чистого доходу (зокрема, це можуть бути активізація рекламної діяльності, стимулювання збуту, зниження цін, зменшення постійних витрат тощо).

Розрахунки проводимо за наступною формулою:

$$\text{ЧД}_{\text{пл}} = \text{ЧД}_{2019} * T_{\text{рс}}, \quad (3.8)$$

$$\text{ЧД}_{\text{пл}} = \text{ЧД}_{2021} * T_{\text{рс}}, \quad (3.9)$$

де $T_{\text{рс}}$ – середній темп росту, який розраховується за наступною формулою:

$$T_{\text{рс}} = \sqrt[n-1]{\frac{y_i}{y_0}} \quad (3.10)$$

Обґрунтування планового обсягу чистого доходу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» наведено в табл. 3.5.

Таблиця 3.5 – Прогнозні обсяги чистого доходу (обсягів продажу) на ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» методом екстраполяції

Показник	Факт			Середньгеометричний темп росту	Прогноз 2021 р.	
	2017р.	2018р.	2019р.		песимістичний прогноз	оптимістичний прогноз
Чистий дохід, тис. грн.	1372162	1981903	1300700	1,050	1366160	1430770
Темп росту, разів	-	1,444	0,656	(1,444+0,656)/2	1,05	1,1

Джерело: складено за даними підприємства

Отже, за песимістичним прогнозом підприємство очікує в наступному році збільшення обсягу продажів на 5 % (або на 65460 тис. грн). Але проведемо прогнозування чистого доходу й за оптимістичним прогнозом (при очікуванні приросту чистого доходу на 10%) – зростання обсягів продажу на 10% (або на 130070 тис. грн).

Визначення середньої оборотності оборотних активів ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» наведено в табл. 3.6.

Таблиця 3.6 – Визначення середньої оборотності оборотних активів ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

Показники	2017	2018	2019
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	1372162	1981903	1300700
Оборотні активи, тис. грн.	585455	1596696	2325859
Оборотність оборотних активів	2,344	1,241	0,559
Середня оборотність оборотних активів	-	-	1,381

Джерело: складено за даними підприємства

Не прогнозуючи принципових змін показника оборотності оборотних активів на 2021 рік (в середньому протягом останніх років він поступово зменшувався і становив 1,381 разів) визначаємо рівень потреби підприємства в оборотних активах на 2021 рік, який власне і визначає потребу у капіталі для їх фінансування.

2021 ПК(ОА):

Песимістичний прогноз: $1366160 / 1,381 = 988958$ тис. грн.

Оптимістичний прогноз: $= 1430770 / 1,381 = 1035729$ тис. грн.

Таким чином ми бачимо, що в середньому за 2021 рік потреба в капіталі для фінансування оборотних активів за песимістичним прогнозом становить 988958 тис грн., а за оптимістичним прогнозом – 1035729 тис. грн.

Таким чином, з урахуванням потреби в капіталі для фінансування необоротних та оборотних активів, визначаємо загальну потребу в капіталі підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» на 2021 рік (табл. 3.7).

Слід відзначити, що в 2021 році за песимістичним прогнозується, що в структурі розподілу капіталу підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» 36,07% капіталу буде спрямовано на фінансування оборотних активів, та відповідно 63,93% капіталу – на фінансування необоротних активів. А за оптимістичним прогнозом - що в структурі розподілу капіталу підприємства ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

37,15% капіталу буде спрямовано на фінансування оборотних активів, та відповідно 62,85% капіталу – на фінансування необоротних активів.

Таблиця 3.7 – Загальна потреба в капіталі ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» на 2021 р., тис. грн.

Показники	Прогноз 2021 р.			
	песимістичний прогноз		оптимістичний прогноз	
	сума, тис. грн.	питома вага, %	сума, тис. грн.	питома вага, %
1. Капітал для фінансування необоротних активів	1752602	63,93	1752602	62,85
2. Капітал для фінансування оборотних активів	988958	36,07	1035729	37,15
Разом потреба в капіталі	2741560	100,00	2788331	100,00

Джерело: складено за даними підприємства

На основі даних ф. 2 «Звіт про фінансові результати» за 2017-2019 роки, та додаткових умов, спрогнозуємо можливий (очікуваний) фінансовий результат. Для проведення розрахунків скористаємося факторно-аналітичним методом, виходячи з рівня рентабельності операційної діяльності, що склався в перед плановому періоді. Доходи і витрати неопераційної діяльності залишаться в обсязі звітного періоду. Рівень рентабельності операційної діяльності ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» узагальнені на рис. 3.4.

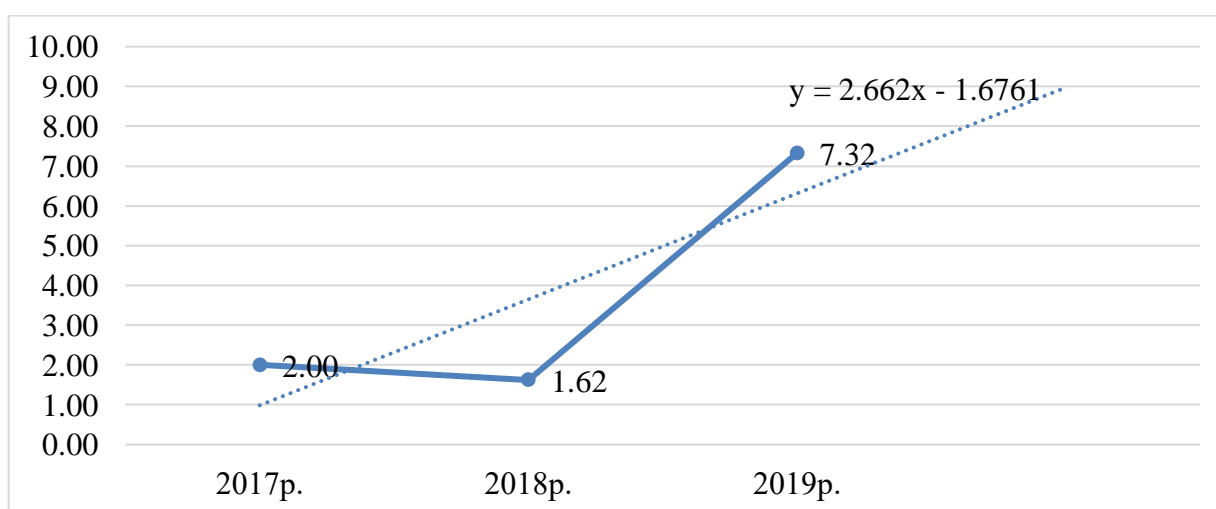

Рисунок 3.4 – Динаміка рівня рентабельності операційної діяльності ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» у 2017-2019 рр., %

Джерело: складено за даними підприємства

Зміну рівня рентабельності операційної діяльності ($R_{одпл}$) плануємо, використовуючи функцію ТЕНДЕНЦИЯ в програмі Excel. В процесі чого отримуємо наступні результати:

2021 р. рентабельність операційної діяльності = 8,97% ($2,662 * 4 - 1,761$).

Плановий обсяг фінансового результату від операційної діяльності (ФРОДпл) визначаємо за формулою:

$$\text{ФРОДпл} = (R_{одпл} * \text{ТОпл}) / 100 \quad (3.11)$$

- песимістичний прогноз: $\text{ФРОДпл} = (8,97 * 21366160) / 100 = 122571$ тис. грн.

- оптимістичний прогноз: $\text{ФРОДпл} = (8,97 * 1430770) / 100 = 128367$ тис. грн.

В табл. 3.8 представлено оцінку фінансових результатів від реалізації проекту виведення на ринок нового конкурентоспроможного продукту ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської».

Таблиця 3.8 – Прогнозний звіт про фінансові результати компанії ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» на 2021 р., тис. грн.

Показники	Прогноз 2021 р.	
	песимістичний прогноз	оптимістичний прогноз
Чистий дохід від реалізації, тис. грн.	1366160	1430770
Фінансовий результат від операційної діяльності, тис. грн.	122571	128367
Доход від участі в капіталі		
Інші фінансові доходи	8328	8328
Інші доходи	200	200
Фінансові витрати	74549	74549
Витрати від участі в капіталі		0
Інші витрати	1813	1813
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування	54737	60533
Податок на прибуток (19% - ставка податку на прибуток в 2021 р.)	9853	10896
Чистий прибуток	44884	49637

Джерело: складено за даними підприємства

На підставі представлених оцінок можемо зробити висновок, чистий прибуток ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» становитиме за песимістичним прогнозом 44884 тис. грн., а за оптимістичним – 49637 тис. грн, що є достатньо високим показником.

В табл. 3.9 представлено оцінки впливу прогнозованих даних на прибуток та прибутковість ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської».

Таблиця 3.9 – Прогноз показників прибутку та прибутковості ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» на 2021 р.

Показники	2019 рік, факт	Планові показники на 2021 р.		Абсолютне відхилення	
		песимістичн ий прогноз	оптимістичн ий прогноз	песиміст ичний до 2019	оптимісти чний до 2019
Чистий дохід (виручка) від реалізації, тис. грн	1300700	1366160	1430770	65460	130070
Фінансовий результат операційної діяльності, тис. грн	95254	122571	128367	27317	33113
Чистий прибуток, тис. грн	22484	44884	49637	22399,94 226	27153,268
Рентабельність за результатами операційної діяльності, %	7,32%	8,97%	8,97%	1,65%	1,65%
Рентабельність за чистим прибутком, %	1,73%	3,29%	3,47%	1,56%	1,74%

Джерело: складено за даними підприємства

Оцінки показують, що загалом прогноз як за песимістичним так і за оптимістичним прогнозом позитивно вплинуть на показники ефективності фінансово-господарської діяльності: так, чистий прибуток за песимістичним прогнозом складе 44884 тис. грн, а при оптимістичному – 49637 тис. грн.; рентабельність за результатами операційної діяльності зросте із 7,32% у 2019 році до 8,97% у 2021 році; рентабельність за чистим прибутком зросте із 1,73% у 2019 році до 3,29% у 2021 році за песимістичним прогнозом та до 3,47% за оптимістичним прогнозом.

Проведемо прогноз фінансової стійкості ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської». Агрегований прогнозний баланс ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» для проведення оцінки наведено в табл. 3.10.

Таблиця 3.10 – Агрегований прогнозний баланс ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської», тис. грн.

Показники	2019 рік (факт)	Планові показники на 2021 р.	
		песимістичний прогноз	оптимістичний прогноз
Активи	3423432	2741560	2788331
1. Необоротні активи	1097573	1752602	1752602
2. Оборотні активи	2325859	988958	1035729
Запаси	1213416	849391	849391
Дебіторська заборгованість, тис грн.	1025439	43863	81933
Грошові кошти, тис грн.	87004	95704	104405
Пасиви	3423432	2741560	2788331
1. Власний капітал	264451	309335	314088
2. Довгострокові зобов'язання	757000	664248	664248
3. Поточні зобов'язання	2401981	1767977	1809995

Джерело: складено за даними підприємства

На підставі даних прогнозного балансу проведемо аналіз планових показників платоспроможності ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської», який представлено в табл. 3.11.

Таблиця 3.11 – Динаміка показників платоспроможності ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» в прогнозному періоді

Показники	2019 рік (факт)	Планові показники на 2021 р.	
		песимістичний прогноз	оптимістичний прогноз
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,036	0,054	0,058
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,463	0,079	0,103
3. Загальний коефіцієнт ліквідності	0,968	0,559	0,572

Джерело: складено за даними підприємства

За даними якої можна зазначити, що коефіцієнт абсолютної ліквідності на ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» протягом планового періоду перебував на рівні, який не перевищував оптимальне значення (0,2), але мав тенденцію до зростання. Коефіцієнт швидкої ліквідності на підприємстві протягом планового періоду поступово зростав й не перевищував оптимальне значення (0,6). Тобто при найвищому значенні розрахованого показника 0,103, який прогнозується при оптимістичному розвитку господарської діяльності ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

зможе покрити свої поточні зобов'язання ліквідними активами (за вирахуванням запасів) на 10,3%. Протягом планового періоду очікується, що плановий рівень загального коефіцієнту ліквідності після оптимізації досягне рівня 0,572 за оптимістичним прогнозом.

Проведемо оцінку показників фінансової стійкості (табл. 3.12).

Таблиця 3.12 – Оцінка та динаміка показників фінансової стійкості ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» у 2021 р.

№ з/п	Показники	Норматив	Період			Абсолютне відхилення	
			2019 (факт)	Планові показники на 2021 р.		песимістичний прогноз	оптимістичний прогноз
				песимістичний прогноз	оптимістичний прогноз		
1.	Коефіцієнт автономії	Не менш, ніж 0,5	0,077	0,113	0,113	0,036	0,035
2.	Коефіцієнт фінансування	Не більше, ніж 1,0, до зменшення	11,945	7,863	7,878	-4,083	-4,068
3.	Коефіцієнт фінансової залежності	≤ 0,4 – 0,5	12,945	8,863	8,878	-4,083	-4,068
4.	Коефіцієнт концентрації позикового капітал	-	0,923	0,887	0,887	-0,036	-0,035

Джерело: складено за даними підприємства

У відповідності до даних табл. 3.12 можна вказати на покращення показників фінансової стійкості підприємства при оптимізації структури капіталу. Так, рівень коефіцієнту автономії має чітку тенденцію до зростання, коефіцієнт фінансування, відповідно, до зниження; коефіцієнт фінансової залежності – до зниження та коефіцієнт концентрації позикового капіталу – до зниження.

3.3. Аналіз доцільності пропозицій з підвищення ефективності управління фінансовим потенціалом з використанням інформаційних технологій на ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

Станом на сьогодні, в якості найпростішої і найбільш дешевої автоматизованої системи бюджетування, працівники фінансового відділу ПАТ

«ЗЗБК ім. Ковальської» використовують програму Microsoft Excel. Вона чудово знайома всім фінансистам і дозволяє вводити будь-які формули і будувати практично будь-які взаємозв'язки і прогнози. Крім того, в цю програму можна імпортувати інформацію з більшості облікових систем, а також текстові файли, що полегшує введення даних.

Однак, варто відзначити, що у бюджетуванні на основі Excel є серйозні недоліки. У цій системі складно колективно працювати, навіть два співробітника не можуть одночасно користуватися одним файлом. Також неможливо складати кілька варіантів бюджету: для кожного нового варіанту доводиться заводити свій файл, що призводить до плутанини і надмірного навантаження серверу. Консолідувати дані потрібно вручну, що викликає велику кількість помилок і невідповідностей. Крім того, практично не розмежовуються рівні доступу до даних (немає гнучкого рівня доступу до даних), тобто всі дані доступні всім користувачам, тоді як на практиці деякі дані повинні бути доступні тільки топ-менеджменту; функції захисту даних від виправлень також відсутні.

Отже, проведене у попередніх розділах дослідження встановило необхідність на ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» використання автоматизованої системи бюджетування, яка надасть можливість не лише здійснювати ефективно управління фінансами, а й контролювати витрати, відповідно з'явиться можливість приймати своєчасні та зважені у фінансовому відношенні управлінські рішення.

Основні завдання, які будуть вирішені при впровадженні автоматизації бюджетування в діяльність ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» наведені на рис.3.5. До них відносяться: можливість налагодити інформаційні зв'язки між структурними підрозділами підприємства; забезпечити контрольованість роботи відділів; прискорити обмін даними між працівниками товариства; швидко отримувати інформацію з усього масиву документів; формувати нормативи витрат та складати бюджети; забезпечити належний рівень безпеки та захисту інформації.

В даному випадку програмним забезпеченням є програма, яка надає можливість працівникам досліджуваного підприємства ефективним чином розробляти, управляти, контролювати і змінювати бюджет.

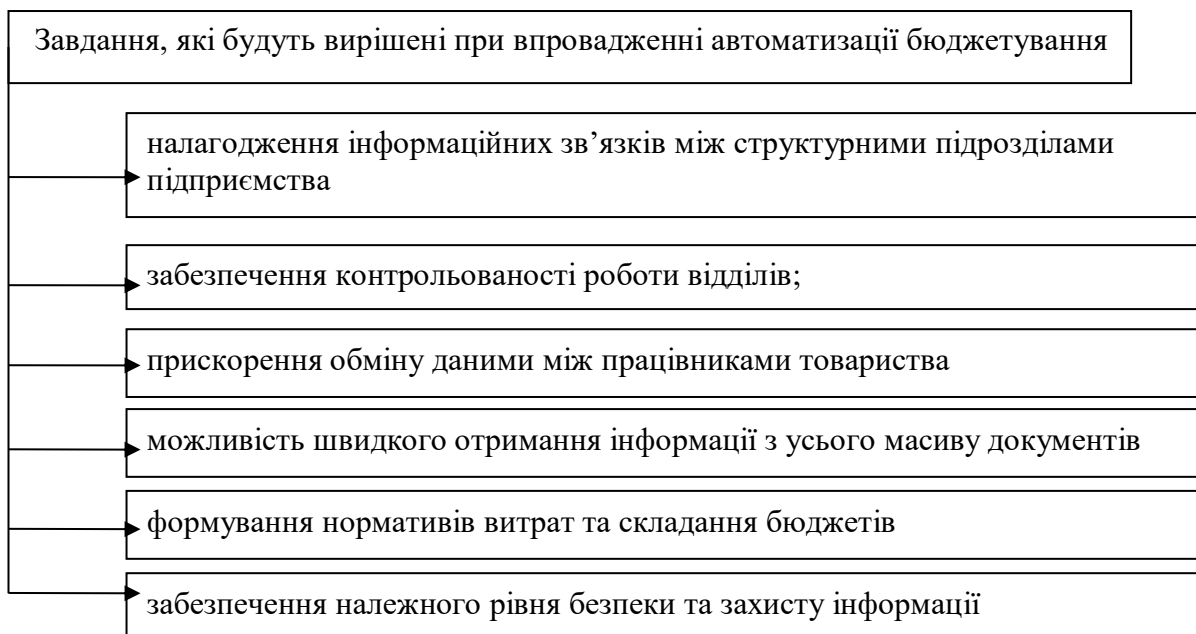

Рисунок 3.5 – Основні завдання, які будуть вирішені при впровадженні автоматизації бюджетування в діяльність ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

Джерело: власна розробка автора

Сучасний ринок програмного забезпечення представлений значною кількістю програмних засобів у даного напрямку. Проаналізуємо можливості кожного з них (табл.3.13).

Таблиця 3.13 – Загальна характеристика програмних засобів бюджетування, представлених на ринку України

Назва програмного засобу	Призначення	Переваги
Neubrain	Повністю інтегрований ресурс для планування, прогнозування, бюджетування, фінансової консолідації та управління ефективністю	<ul style="list-style-type: none"> - вбудовані роз'єми даних для інтеграції з різними фінансовими та операційними системами, - гнучке налаштування робочих процесів подання і затвердження бюджету; - автоматизоване створення бюджетів; - підтримка різних бюджетних моделей; - широкий вибір вбудованих фінансових, бюджетних і прогнозних функцій, правил і алгоритмів; - надійне прогнозування заробітної плати; - визначення витрат - фінансова консолідація тощо
Vena Solutions	Програмне рішення для фінансового планування та аналізу, яке допомагає керувати різними бізнес-операціями: бюджетування, планування, прогнозування доходів та ін.	<ul style="list-style-type: none"> - централізована база даних, яка забезпечує узгодженість бюджетів і гарантує цілісність даних; - повна безпека користувачів і функціональність аудиту; - надає безліч способів ефективного звітування, моделювання та аналізу даних; - можливість зберігати нефінансові дані для використання у звітах або розрахунках

Продовження табл.3.13

Prophix	Для автоматизації повнофункціональної системи бюджетування і пов'язаних з ним бізнес-процесів	<ul style="list-style-type: none"> - наочна і інтерактивна деталізація; - бюджетування "зверху-вниз" і "знизу-вгору" - надійні і гнучкі сценарії бюджету; - візуальне повідомлення про оновлення статусу бюджету; - автоматичне порівняння бюджетних і фактичних показників.
NetSuite	Комплексне рішення для управління фінансами з функціями обліку, які входять в число ключових функцій	<ul style="list-style-type: none"> - модулі, які керують усім спектром фінансового управління, - допомагає дотримуватися стандартів обліку та створювати бухгалтерські звіти вчасно і з точністю. - складний інструмент фінансового планування, який допомагає в складанні бюджету, створюючи різні сценарії - інтегрований модуль управління людським капіталом дозволяє відстежувати продуктивність праці співробітників.
Інталев: Корпоративні фінанси	Надійне рішення для автоматизації трудомістких операцій в процесі складання бюджету, планування, прогнозування, звітності та аналізу.	<ul style="list-style-type: none"> - простота використання та доступність; - потужний інструмент для прогнозування, який може обробляти як прості, так і складні прогнози; - легко імпортує фактичні дані для виконання аналізу відхилень; - всі звіти можуть бути експортовані в Excel; - збирає та консолідує всі дані про прибутки та збитки.

Джерело: власна розробка автора

Отже, як видно з табл.3.13, у ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» є великий вибір засобів програмного забезпечення, всі вони мають свої переваги, недоліки, різні можливості. Таким чином, провівши аналіз та можливості програмного забезпечення у сфері бюджетування, ми зупинили свій вибір на програмному комплексі, який знайшов широке використання в Україні – «Інталев: Корпоративні фінанси» - надійному рішенні для автоматизації трудомістких операцій в процесі складання бюджету, планування, прогнозування, звітності та аналізу.

Зазначений програмний засіб не лише автоматизує та спрощує вже існуючі процеси формування бюджету на підприємстві, а й поєднує бюджетування на основі витрат з цілями ефективності.

3.4. Оцінка економічної ефективності заходів з удосконалення процесу управління фінансовим потенціалом ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»

Відповідно до даних розробника даного програмного забезпечення, робота запропонованої системи є можливою у разі наявності певного програмного забезпечення (в даному випадку 1С:Підприємство). Для ефективної роботи ПАТ

«ЗЗБК ім. Ковальської» буде потрібно наступне:

– програмне забезпечення 1С: Підприємство, оскільки технологічна платформа поширюється не окремо, а тільки в складі прикладного рішення, відповідно вище було вказано, що даний програмний продукт вже давно використовується для роботи досліджуваного підприємства та не потребує закупівлі;

– програмне забезпечення «Інталев: Корпоративні фінанси»;

– робота програміста для встановлення та налагодження програми.

Характеристика необхідних компонентів для встановлення «Інталев: Корпоративні фінанси» наведена в табл.3.14.

Таблиця 3.14 – Витрати на впровадження системи «Інталев: Корпоративні фінанси»

	Сума, грн.
Вартість програмного забезпечення:	
- технологічна платформа	-
- програмне забезпечення «Інталев: Корпоративні фінанси»	18000,0
Розробка проекту:	
- робота програміста	11491,2
Разом:	29491,2

Джерело: власна розробка автора

Отже, в якості негативних грошових потоків приймемо витрати на впровадження автоматизованої системи бюджетування «Інталев: Корпоративні фінанси» в діяльність ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської», тобто 29491,20 грн.

Перспективним планом передбачено, що позитивні потоки від впровадження системи складуть 20724,0 грн. на рік, з них за рахунок:

– підвищення продуктивності праці – 9860,0 грн.;

– скорочення робочого часу на виконання робіт – 8544,0 грн.;

– пришвидшення руху інформаційних потоків – 2320,0 грн.

Дані суми наведені, враховуючи експертні оцінки розробників зазначеної програми. Використання системи розраховано на 5 років, $r=25\%$.

Розрахуємо чистий приведений дохід NPV (табл. 3.15).

Результати розрахунку показали, що проект має позитивну величину NPV. Це говорить про те, що впровадження даного проекту принесе прибуток.

Таблиця 3.15 – Розрахунок чистої приведеної вартості NPV проекту запровадження автоматизованої системи бюджетування «Інталев: Корпоративні фінанси» в діяльність ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»

Рік	Приведена вартість (PV)	Дисконтований грошовий потік (D)	Чиста приведена вартість (NPV)	Окупність
0	-29491,20	1	-29491,2	-29491,2
1	20724,00	0,8	16579,2	-12912
2	20724,00	0,64	13263,4	351,36
3	20724,00	0,51	10569,2	10920,6
4	20724,00	0,41	8496,84	19417,4
5	20724,00	0,33	6838,92	26256,4
Разом	74128,80	-	26256,4	-

Джерело: власна розробка автора

Визначимо термін окупності інвестицій (PP) за формулою 3.12:

$$PP = \frac{PV}{NCF}, \quad (3.12)$$

де PP – термін окупності, виражений в інтервалах планування;

PV – повні інвестиційні витрати проекту;

NCF – чистий ефективний грошовий потік за один інтервал планування.

Таким чином, термін окупності інвестицій (PP) складатиме: $PP = 29491,2 / 20724,0 = 1,42$ роки, тобто кожна вкладена в проект гривня окупить себе і принесе ще 14 коп.

Визначимо внутрішню норму прибутковості проекту IRR. Для цього розрахуємо NPV при обліковій ставці = 0,7 (табл. 3.16).

Облікова ставка обрана на рівні 70%, тому що для того, щоб порахувати IRR, нам необхідно, щоб NPV2 було від'ємним. Було перевірено, що при ставці в 50 %, воно є додатним.

Таблиця 3.16 – Розрахунок NPV проекту запровадження автоматизованої системи бюджетування «Інталев: Корпоративні фінанси» в діяльність ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» (облікова ставка 0,7)

Рік	Приведена вартість (PV)	Дисконтований грошовий потік (D)	Чиста приведена вартість (NPV)	Окупність
0	-29491,20	1,000	-29491,20	-29491,20
1	20724,00	0,588	12190,59	-17300,61
2	20724,00	0,346	7170,94	-10129,68
3	20724,00	0,204	4218,20	-5911,48
4	20724,00	0,120	2481,29	-3430,19
5	20724,00	0,070	1459,58	-1970,61
Разом	74128,80	-	-1970,61	-

Джерело: власна розробка автора

Норма прибутковості проекту IRR розраховується за формулою 3.13.

$$IRR = r_1 + (r_2 - r_1) \times \frac{IRR(r_1)}{IRR(r_1) - IRR(r_2)}, \quad (3.13)$$

де r_1 – значення процентної ставки в дисконтному множнику, при якому $f(i_1) < 0$ ($f(i_1) > 0$);

r_2 – значення процентної ставки в дисконтному множнику, при якому $f(i_2) > 0$ ($f(i_2) < 0$);

Використавши формулу 3.2. маємо:

$$IRR = 0,25 + (0,7 - 0,25) \times \frac{26256,4}{(26256,4 - (-1970,61))} \times 100 = 65,11\%$$

Дане значення внутрішньої норми прибутковості показує, що запас міцності проекту становить приблизно 0,4011 (0,6511 - 0,25). Це означає, що для того, щоб проект став не вигідним облікова ставка повинна збільшитися на 40,11% щодо її поточного значення.

Таким чином, проведений аналіз показав, що:

- чистий приведений дохід за 5 років використання автоматизованої системи бюджетування «Інталев: Корпоративні фінанси» в діяльність ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської»:

- становить 26256,4 грн;

- термін окупності інвестицій складає 1 рік і 5 місяців;
- кожна вкладена в проект гривня окупить себе і принесе додатково 14 коп.;
- проект має значний запас міцності 40,11%.

Враховуючи вищенаведені показники, можна зробити висновок, що запропонована автоматизована система бюджетування «Інталев: Корпоративні фінанси» для ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» економічно ефективна і принесе прибуток після свого впровадження. Відповідно, застосування сучасного програмного забезпечення дозволить не тільки контролювати та управляти фінансові показники і процеси, такі як бюджетування, а й прогнозувати ймовірні майбутні витрати, встановлювати більш точні та реалістичні бюджети.

Висновки до розділу 3

Проведене в третьому розділі даної дипломної роботи дослідження встановило наступне.

1. Частка позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» перевищує 90% та має тенденцію до зростання, що набагато вище за рівень великих промислових підприємств України.

2. Проведене дослідження виявило неефективну організацію фінансової роботи на підприємстві, яка пояснюється відсутністю кадрів, оскільки у зв'язку з активним розвитком підприємства, фінансові менеджери підприємства більшою мірою зайняті аналітичною підтримкою реалізовуваних інвестиційних проектів, а тому на фінансове планування не вистачає часу. У зв'язку з цим було запропоновано впровадити автоматизовану систему бюджетування, як інструмент фінансового управління.

3. Поряд із проблемою управління існує і проблема організації та проведення постійного ефективного економічного контролю фінансового потенціалу підприємства, його методологічного забезпечення.

4. З метою оптимізації структури капіталу підприємства запропоновано використовувати універсальну методіку, яка базується на основних постулатах

теорії фінансового левериджу. Проведений аналіз показав чітку тенденцію до збільшення середньозваженої вартості позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» протягом 2017-2019 років, при цьому в середньому на 1,35 відсоткових пунктів щорічно. Було встановлено, що у 2019 р. структура капіталу складає приблизно 8 % власного та 92 % позикового, а ефект фінансового важеля – 21,81. Виходячи з того, що диференціал фінансового важеля протягом 2017-2019 років більше 0, було зроблено висновок, що при такому рівні рентабельності активів застосування залученого капіталу підприємством ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» є обґрунтованим і економічно доцільним, оскільки вартість його залучення нижча за рівень віддачі (рентабельність).

5. З метою визначення структури капіталу, яка буде приносити найбільший рівень рентабельності власному капіталу була проведена оптимізація структури капіталу підприємства згідно критерію максимізації рівня фінансової рентабельності, але без врахування темпів інфляції. За проведеними розрахунками видно, що найбільший приріст чистої рентабельності власного капіталу спостерігається у варіантах IV- VII – 0,9 %, який відповідає структурі 50 % позикового і 50 % власного капіталу та при зростанні частки позикового капіталу. Тобто при збільшенні частки позикового капіталу приріст чистої рентабельності залишається на рівні 0,9 %. Отже, при існуючій структурі капіталу 8 % власного і 92 % позикового, підприємство може залучати кредити без ризику зменшення рентабельності капіталу до межі, яка відповідає коефіцієнту фінансового важеля 1-2,5.

Дослідження довело, що можна говорити про покращення показників фінансової стійкості підприємства при оптимізації структури капіталу. Так, рівень коефіцієнту автономії має чітку тенденцію до зростання, коефіцієнт фінансування, відповідно, до зниження; коефіцієнт фінансової залежності – до зниження та коефіцієнт концентрації позикового капіталу – до зниження.

6. Проведене у попередніх розділах дослідження встановило необхідність на ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» використання автоматизованої системи бюджетування, яка надасть можливість не лише здійснювати ефективне управління фінансами, а й

контролювати витрати, відповідно з'явиться можливість приймати своєчасні та зважені у фінансовому відношенні управлінські рішення. Було запропоновано використати програмний комплекс «Інталев: Корпоративні фінанси» - надійне рішення для автоматизації трудомістких операцій в процесі складання бюджету, планування, прогнозування, звітності та аналізу.

7. Проведені розрахунки показали, що запропонована автоматизована система бюджетування «Інталев: Корпоративні фінанси» для ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» економічно ефективна і принесе прибуток після свого впровадження. Можна зробити висновок, що застосування сучасного програмного забезпечення дозволить не тільки контролювати та управляти фінансовими показниками і процесами, такими як бюджетування, а й прогнозувати ймовірні майбутні витрати, встановлювати більш точні та реалістичні бюджети.

ВИСНОВКИ

Таким чином, проведене дослідження особливостей управління фінансовим потенціалом досліджуваного підприємства надало змогу зробити наступні висновки.

Новизна магістерської дипломної роботи полягала в уточненні теоретичного та практичного висвітлення фінансового потенціалу, класифікації чинників, що впливають на його формування, що, на відміну від існуючих підходів, полягає у поєднанні ресурсної на результативної складових; удосконаленні напрямів підвищення ефективності процесу управління фінансовим потенціалом підприємства за допомогою впровадження автоматизованої системи бюджетування; подальшому розвитку визначення економічної сутності поняття «фінансовий потенціал», як сукупності фінансових ресурсів, які є в наявності, а також потенційних, які можуть бути залучені та мобілізовані з метою нарощення їх обсягу та перетворення в інші фактори виробництва відповідно до потреби задля того, щоб зробити досяжними стратегічні та тактичні цілі компанії.

1. Аналіз наукової літератури дозволив визначити фінансовий потенціал як сукупність фінансових ресурсів, які є в наявності, а також потенційних, які можуть бути залучені та мобілізовані з метою нарощення їх обсягу та перетворення в інші фактори виробництва відповідно до потреби задля того, щоб зробити досяжними стратегічні та тактичні цілі компанії. Сутнісними характеристиками фінансового потенціалу є: структурність, цілісність, динамічність, зв'язок із зовнішнім середовищем, ієрархічність, здатність до розвитку, синергічність, адаптивність, цільову підпорядкованість

До основних функцій фінансового потенціалу належать: відтворювальна, розподільча, індикативна та контрольна. Розподільча функція передбачає забезпечення розподілу та перерозподілу фінансових активів між суб'єктами господарської діяльності згідно попиту, пропозиції, потреб, доцільності, мотивації, цілей та стратегії розвитку. Відтворювальна функція здійснює формування достатньої кількості фінансових активів у розпорядженні суб'єктів господарювання для забезпечення їх фінансової та господарської діяльності.

Контрольна функція здійснює забезпечення контролю за процесом формування, накопичення, використання та відтворення фінансових активів суб'єкта господарської діяльності відповідно до діючої нормативно-правової бази, поточних та довгострокових пріоритетів його розвитку.

Індикативна функція надає можливість визначати фінансовий стан, тенденції, ризики, здатність суб'єкта господарювання забезпечити процес відтворення для виконання завдань та цілей .

В науковій літературі виокремлюють значну кількість підходів до управління фінансовим потенціалом: процесний, структурний, ринковий, виробничий, цільовий, ресурсний, вартісний, функціональний, ситуаційний. Варто відзначити, що всі вони перебувають у нерозривному взаємозв'язку.

Було встановлено, що структурними складовими фінансового потенціалу підприємства є: організаційна, ресурсна, економічна, інфраструктурна, інтелектуальна. Центральною складовою фінансового потенціалу організації є ресурсний елемент, він включає власні, залучені та позикові фінансові ресурси, які організація може залучити для фінансування виробничої та інвестиційної діяльності.

2.Управління фінансовим потенціалом - це взаємопов'язані елементи, цільовою функцією взаємодії яких є досягнення бажаного стану об'єкта за допомогою прийняття і реалізації управлінських рішень. Механізм управління фінансовим потенціалом підприємства являє собою систему організаційних, економічних, нормативних, управлінських та регулюючих дій, способів, технологій та інструментів, які активно впливають на процеси залучення, акумулювання та розподілу фінансових ресурсів за окремими видами діяльності та напрямками їх використання, а також перетворення їх в інші види економічних ресурсів з метою забезпечення ними виробничих, інвестиційних, соціальних та інших потреб компанії.

Управління фінансовим потенціалом компанії є процесом реалізації управлінських функцій: фінансового аналізу; встановлення цілей; планування; формування стратегії та тактики управління фінансовим потенціалом; прогнозування; організації і фінансового регулювання; контролю.

Основними методами управління фінансовим потенціалом є: методи управління фінансовою рівновагою організації, зокрема: оцінка і управління фінансовим станом, управління доходами та витратами тощо; методи управління вартістю підприємства, зокрема: управління за результатами оцінки вартості компанії, використовуючи дохідний, витратний і ринковий.

3. Було визначено, що метою оцінювання фінансового потенціалу є пошук резервів підвищення рентабельності виробництва і зміцнення комерційного розрахунку як основи стабільної роботи організації і виконання нею зобов'язань перед бюджетом, банком та іншими установами. З метою діагностики фінансового потенціалу компанії існує певна методологічна основа з значної кількості підходів, що містить в собі: інтегральну факторну модель, метод експертних оцінок фінансових коефіцієнтів та комбінований метод. Найбільш часто використовуються наступні показники: рентабельність власного капіталу, коефіцієнти загальної і абсолютної ліквідності, коефіцієнт автономії.

4. За базу дослідження було обрано ПАТ «Завод залізобетонних конструкцій ім. Світлани Ковальської» – провідне українське підприємство по виробництву залізобетонних конструкцій, а також бетонів та сумішей. Аналіз основних показників діяльності товариства засвідчив зниження чистого доходу, збитковість діяльності в 2019 році і, відповідно, від'ємну рентабельність. Чисельність персоналу скорочувалася.

Структура управління ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» класичного типу – лінійно-функціональна та повністю відповідає потребам галузі.

5. Аналіз фінансово-економічного стану показав цілком незадовільні ліквідність і платоспроможність, більшість показників ділової активності погіршується, хоча в цілому ситуація лишається стабільною; майже по всіх показникам рентабельності відбулося зниження, що сталося через недостатнє зростання абсолютних показників прибутку із зростанням показників активів і джерел їх формування.

Значення коефіцієнта загальної ліквідності, або коефіцієнта покриття перебуває нижче норми, значення коефіцієнта загальної ліквідності свідчить про

недостатність у АТ оборотних засобів для покриття поточних зобов'язань. Значення коефіцієнта швидкої ліквідності є набагато нижче від мінімального нормативного значення, отже платоспроможність підприємства з такої позиції можна вважати цілком незадовільною.

Значення коефіцієнта абсолютної ліквідності значно нижче нормативного мінімуму, обсяг власних оборотних коштів підприємства в 2017-2019 роках менше 0, отже власні оборотні кошти відсутні. Значення коефіцієнта забезпеченості підприємства власними оборотними коштами менше 0 та не відповідає нормативному рівню. Відповідно до отриманих значень коефіцієнтів ліквідності і платоспроможності АТ є незадовільними.

Показники аналізу ділової активності показали негативну тенденцію до зниження коефіцієнту обертання оборотних активів підприємства, тривалість обертання активів при цьому підвищилась. Коефіцієнт обертання дебіторської заборгованості має протилежну тенденцію і зростає. Відповідно тривалість обертання дебіторської заборгованості знижується. Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості має позитивну тенденцію до зменшення, і відповідно зростає термін її обертання. Коефіцієнт обертання запасів має негативну тенденцію до зниження. Відповідно швидкість обертання запасів підвищилась. Отже, більшість показників ділової активності погіршується, хоча в цілому ситуація лишається стабільною.

Рентабельність сукупного капіталу знижується; рентабельність власного капіталу зменшується; рентабельність позикового капіталу значно зменшилась; рентабельність оборотних активів знизилась. Рентабельність необоротних активів знижується в 2019 році, загальна рентабельність обороту зростає в 2019 році, валова рентабельність продаж зростає в 2019 році операційна рентабельність продаж підвищилась, чиста рентабельність в 2019 році зростає. Таким чином, за більшістю показниками рентабельності відбулося зниження, що сталося через недостатнє зростання абсолютних показників прибутку із зростанням показників активів і джерел їх формування.

6. Факторний аналіз показав, що зміна цін збільшила чистий фінансовий результат на 16819,27 тис. грн, обсяг реалізованої продукції знизив його на 788600,25 тис. грн, обсяг виготовленої продукції підвищив його на 762133,98 тис.грн., адміністративні та інші витрати знизили його на 164441 тис. грн, зростання інших доходів підвищило чистий прибуток на 166236 тис. грн, а зменшення податку на прибуток підвищило фінансовий результат на 1667 тис. грн. В результаті дії цих факторів спостерігається підвищення чистого прибутку на 6185 тис. грн.

7. Результати розрахунків засвідчили, що стан формування фінансового потенціалу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» складає 22,9% і знаходиться на недостатньому рівні. Це свідчить проте, що механізм управління фінансовим потенціалом підприємства характеризується недосконалістю і потребує покращень.

8. Оцінюючи рівень фінансового потенціалу за фінансовими показниками, було відзначено, що підприємство має низький рівень ФПП за таким показником як рентабельність, що є досить негативним явищем у його діяльності. Підприємству необхідно знайти шляхи підвищення ефективності використання основних виробничих фондів, що дасть змогу покращити прибутковість, а отже, і фінансовий стан в цілому. Отже, ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» можна віднести до категорії підприємств із низьким рівнем ФПП без можливості залучення додаткового капіталу.

9. Було встановлено, що частка позикового капіталу ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» перевищує 90% та має тенденцію до зростання, і є набагато вищою за рівень великих промислових підприємств України.

Проведене дослідження виявило неефективну організацію фінансової роботи на підприємстві, яка пояснюється відсутністю кадрів, оскільки у зв'язку з активним розвитком підприємства, фінансові менеджери підприємства більшою мірою зайняті аналітичною підтримкою реалізовуваних інвестиційних проєктів, а тому на фінансове планування не вистачає часу. У зв'язку з цим було запропоновано впровадити автоматизовану систему бюджетування, як інструмент фінансового управління.

10. Поряд із проблемою управління існує і проблема організації та проведення постійного ефективного економічного контролю фінансового потенціалу підприємства, його методологічного забезпечення.

11. З метою визначення структури капіталу, яка буде приносити найбільший рівень рентабельності власному капіталу була проведена оптимізація структури капіталу підприємства згідно критерію максимізації рівня фінансової рентабельності, але без врахування темпів інфляції. За проведеними розрахунками видно, що найбільший приріст чистої рентабельності власного капіталу спостерігається у варіантах IV- VII – 0,9 %, який відповідає структурі 50 % позикового і 50 % власного капіталу та при зростанні частки позикового капіталу. Тобто при збільшенні частки позикового капіталу приріст чистої рентабельності залишається на рівні 0,9 %. Отже, при існуючій структурі капіталу 8 % власного і 92 % позикового, підприємство може залучати кредити без ризику зменшення рентабельності капіталу до межі, яка відповідає коефіцієнту фінансового важелю 1-2,5.

Дослідження довело, що можна говорити про покращення показників фінансової стійкості підприємства при оптимізації структури капіталу. Так, рівень коефіцієнту автономії має чітку тенденцію до зростання, коефіцієнт фінансування, відповідно, до зниження; коефіцієнт фінансової залежності – до зниження та коефіцієнт концентрації позикового капіталу – до зниження.

12. Було здійснено ефективність обґрунтування автоматизованої системи бюджетування, яка надасть можливість не лише здійснювати ефективно управління фінансами, а й контролювати витрати, відповідно з'явиться можливість приймати своєчасні та зважені у фінансовому відношенні управлінські рішення. Запропоновано використати програмний комплекс «Інталев: Корпоративні фінанси» - надійне рішення для автоматизації трудомістких операцій в процесі складання бюджету, планування, прогнозування, звітності та аналізу.

13. Проведені розрахунки показали, що запропонована автоматизована система бюджетування «Інталев: Корпоративні фінанси» для ПАТ «ЗЗБК ім. Ковальської» економічно ефективна і принесе прибуток після свого впровадження:

чистий приведений дохід за 5 років використання автоматизованої системи бюджетування становить 26256,4 грн; термін окупності інвестицій складає 1 рік і 5 місяців; кожна вкладена в проект гривня окупить себе і принесе додатково 14 коп.; проект має значний запас міцності 40,11%.

Можна зробити висновок, що застосування сучасного програмного забезпечення дозволить не тільки контролювати та управляти фінансовими показниками і процесами, такими як бюджетування, а й прогнозувати ймовірні майбутні витрати, встановлювати більш точні та реалістичні бюджети.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ареф'єва О. В., Андрієнко М. М., Кравченко О. Р. Економічні аспекти механізму управління фінансовим потенціалом підприємства. Причорноморські економічні студії. 2018. Вип. 35(2). С. 47-52.
2. Бова В.А., Хринюк О.С. Сутність фінансового потенціалу підприємства. Актуальні проблеми економіки та управління: веб-сайт. URL: <http://ape.fmm.kpi.ua/article/view/102585/97661> (дата звернення: 24.04.2020).
3. Бланк И. А. Финансовый менеджмент : учеб. курс. 2-е изд., перераб. и доп. К. : Эльга : Ника-Центр, 2014. 655 с.
4. Бочаров В.В. Финансовый анализ: Краткий курс. СПб.: Питер, 2007. 240 с.
5. Белінська О.В. Сутність фінансового потенціалу підприємства. Вісник ХНУ. Економічні науки. 2014. №4. С.267-274.
6. Витвицька У.Я. Рейтингова оцінка фінансового потенціалу підприємства. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2018. Вип. 30(4). С. 70-74.
7. Васюренко О.В. Планування фінансового потенціалу підприємства в посткризових умовах: веб-сайт. URL: <http://fkd.org.ua/article/view/28938>. (дата звернення: 24.04.2020).
8. Гудзь Ю. Ф. Фінансовий потенціал переробних підприємств АПК та методи оцінки. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2015. Вип. 11 (2). С. 89–93.
9. Гавва В.Н., Божко Е.А. Потенціал підприємства: формування та оцінювання: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2018. 224 с.
10. Газуда М.В. Детермінанти формування і удосконалення системи управління фінансовим потенціалом України. Ужгород: Видавництво «ФОП Сабов А.М.», 2017. 220 с.
11. Гудзь О. Є. Діагностика та управління фінансовим потенціалом. Облік і фінанси. 2015. № 1. С. 71-76.

- 12.Горова О.О. Визначення таксономічного показника рівня розвитку для оцінки фінансового потенціалу підприємства. *Управління розвитком*. 2012. № 12 (133). С. 109-112.
- 13.Гончаренко І.М. Діагностика фінансового стану підприємств легкої промисловості як складової фінансового та конкурентного потенціалу: веб-сайт. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/2742> (дата звернення: 24.05.2020).
- 14.Данько Ю.І. Теоретико-методологічне обґрунтування підходів до моделювання рівня конкурентоспроможності аграрних підприємств. *Інноваційна економіка*. 2016. №5-6(63). С.76-80.
- 15.Докієнко Л.М. Удосконалення процесу управління фінансовою стійкістю підприємств промисловості як необхідна передумова підвищення їх конкурентоздатності. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*. Зб. наук. праць. 2014. Вип. 4 (28). С. 76-90.
- 16.Дзюбенко О.М. Властивості фінансового потенціалу як об'єкта економічного аналізу. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2017. Вип. 3. С. 43-54.
- 17.Загора Т.О. Економічна діагностика: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 400 с.
- 18.Зеленський Р. М. Факторно-критеріальна модель оцінювання рівня сформованості відповідальності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі*. 2011. №16. С. 72-79.
- 19.Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: Навч. Посібник. К.: МАУП, 2018. 152 с.
- 20.Іванець О. О. Концептуальні підходи до управління потенціалом розвитку підприємства. *Економіка, організація і управління підприємством*. 2012. №4. С. 151–155.
- 21.«Інталев: Корпоративні фінанси» : веб-сайт. URL: <https://www.intalev.ua/>(дата звернення: 24.07.2020).

- 22.Калачова А.Г. Оцінка фінансового потенціалу та фінансових ризиків підприємства при аналізі його інвестиційної привабливості. Молодий вчений. 2015. № 20. С. 237-241.
- 23.Канар М.О. Наукові підходи до визначення структури фінансового потенціалу підприємства. Сучасні проблеми економіки і підприємництва. 2016. Вип. 18. С. 206–212.
- 24.Корнійчук Г.В. Економічний зміст фінансового потенціалу підприємства. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. № 7 (частина 2). С. 26–30
- 25.Корнійчук Г.В. Структурні компоненти фінансового потенціалу агроформувань. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. Вип. 11. С. 73–77.
- 26.Комарецька П.В. Управління фінансовим потенціалом підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.06.01 Економіка, організація і управління підприємствами. К., 2006. 21 с.
- 27.Кирилова Л.І.Фінансовий потенціал підприємства та його складові. Запорізька державна інженерна академія. Вип. №8, 2017. С. 2-5.
- 28.Куліш Г.П., Чепка В.В. Фінансовий потенціал підприємства та його роль в умовах нестабільності економіки. Статистика України. 2017. № 1. С. 29-35.
- 29.Кучер Г.В. Фінансовий потенціал як економічна категорія. Актуальні проблеми економіки. 2014. № 9. С. 46-52.
- 30.Корнійчук Г.Функціональне призначення та основні функції фінансового потенціалу підприємства: веб-сайт. URL: http://econf.at.ua/publ/konferencija_2016_10_20_21/sekcija_5_ekonomichni_nauki/funkcionalne_priznachennja_ta_osnovni_funkciji_finansovogo_potencialu_pidpriemstva/54-1-0-1278 (дата звернення: 24.04.2020).
- 31.Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. К.: ЦУЛ, 2005. 352 с.

32. Курінна О. В. Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємств. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. 2014. Вип. 1. С. 161-171.
33. Ляхович Л.А. Фінансовий потенціал підприємства: сутність та управління. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 22. С. 92–98.
34. Марченко В. М. Методичний підхід до оцінювання фінансового потенціалу підприємства. Сучасні проблеми економіки і підприємництва №20. 2017. С. 142–149.
35. Маслак О.І. Особливості оцінювання фінансового потенціалу промислового підприємства. Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського. 2014. Випуск 6 (77). С. 124-129.
36. Марченко В. М. Управління фінансовим потенціалом підприємства. Ефективна економіка. 2018. № 11: веб-сайт. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2018/9.pdf (дата звернення: 14.08.2020).
37. Маккі Л.М. Фінансовий потенціал підприємства: теоретичний аспект: веб-сайт. URL: <http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/> (дата звернення: 20.06.2020).
38. Нонік В. В. Фінансовий потенціал як економічна категорія. Інвестиції: практика та досвід. 2017. №17. С.5-9.
39. Офіційний сайт підприємства: веб-сайт. URL: <http://zbkkovalskaya.kiev.ua> (дата звернення: 10.03.2020).
40. Петренко С. Н. Контролінг : учеб. пособ. К. : Ника-Центр, Эльга, 2011. 328 с.
41. Педченко Н. С. Кваліметрія при оцінюванні фінансового потенціалу підприємства: веб-сайт. URL: irbis-nbuv.gov.ua (дата звернення: 25.08.2020).
42. Пожарська А.С. Методичний підхід до оцінки фінансового потенціалу на основі аксонометричного показника. Управління розвитком. 2013. № 18 (158). С. 34–37.

- 43.Прокопишак В.Б. Методика формування фінансового потенціалу аграрних підприємств: веб-сайт. URL: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2016/26_2/26.pdf. (дата звернення: 14.04.2020).
- 44.Педченко Н.С. Методичний інструментарій оцінки стану формування та використання фінансового потенціалу підприємства на основі таксономічного аналізу. Інноваційна економіка. 2013. № 9. С. 173–180.
- 45.Сухова Л. Ф. Финансовый потенциал предприятия: понятие, сущность, методы измерения. Финансовая аналитика: проблемы и решения. 2016. № 12. С. 2–11.
- 46.Свірський, В. Фінансовий потенціал: теоретико-концептуальні засади. Світ фінансів. 2017. Вип. 4. С. 43-51.
- 47.Селезень О. М. Оцінка фінансового потенціалу підприємства. Вісник Сумського національного аграрного університету. 2017. № 4 (71). С. 96-99.
- 48.Толпежников Р.О. Сутність та методика оцінювання фінансового потенціалу підприємства. Теоретичні та практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. 2013. Вип. 2. Т. 1. С. 277–282.
- 49.Трусова Н. В. Формування фінансового потенціалу сільськогосподарських підприємств : теорія, методологія: дис. ... д-ра екон. наук, спец. : 08.00.08 гроші, фінанси і кредит . Дніпропетровськ : ДДАЕУ, 2015. 501 с.
- 50.Турчак В.В. Методика оцінки фінансового потенціалу підприємства в сучасних умовах господарювання. Молодий вчений. 2014. № 8 (11). С. 49–52.
- 51.Управление экономическим потенциалом организации : учебное пособие / А.П. Романов, Г.Г. Серебренников, В.М. Безуглая, О.В. Кириллина, М.К. Чарыкова. Тамбов : Изд-во ФГБОУ ВПО «ТГТУ», 2012. 88 с.
- 52.Фомин П.А. Особенности оценки потенциала промышленных предприятий. Старовойтов: веб-сайт. URL: http://www.cfin.ru/management/manufact/manufact_potential.shtml(дата звернення: 04.06.2020).

- 53.Хринюк О. С., Бова В.А. Сутність фінансового потенціалу підприємства. Актуальні проблеми економіки та управління. 2017. №11. С. 1–9.
- 54.Школьник І. О. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2013. 267 с.
- 55.Ювженко Н. М.Зарубіжний досвід застосування автоматизованих систем бюджетування. Економіка та держава. 2019. № 4. С. 106-111.

ДОДАТКИ

Додаток А

**Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»,
на 31.12.2017 р.**

		КОДИ	
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАВОД ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ"	за ЄДРПОУ	05523398
Територія		за КОАТУУ	8036100000
Організаційно-правова форма господарювання	Публічне акціонерне товариство	за КОПФГ	112
Вид економічної діяльності	Виготовлення виробів із бетону для будівництва	за КВЕД	23.61
Середня кількість працівників	1137		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	вул. Будіндустрії , 7, м. Київ, Голосіївський р-н, 01013, (044) 285- 54- 24		

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2017 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	0	791	0
первісна вартість	1001	373	1274	0
накопичена амортизація	1002	373	483	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	436524	0	0
Основні засоби:	1010	36013	1093114	0
первісна вартість	1011	121326	1209063	0
знос	1012	85313	115949	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0	0
первісна вартість	1016	0	0	0
знос	1017	0	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0

Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	472537	1093905	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	91734	107086	0
Виробничі запаси	1101	76101	81036	0
Незавершене виробництво	1102	2160	23607	0
Готова продукція	1103	13388	120	0
Товари	1104	85	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	232869	275981	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	0	53540	0
з бюджетом	1135	13707	39748	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	93203	31060	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	75728	60173	0
Готівка	1166	684	706	0
Рахунки в банках	1167	75043	59467	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0

резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	31801	17867	0
Усього за розділом II	1195	539042	585455	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	1011579	1679360	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4583	4583	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у доцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	45534	45534	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	13053	13053	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	90147	114343	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	153317	177513	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	230000	230000	0
Довгострокові забезпечення	1520	8204	12142	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	8204	12142	0
Цільове фінансування	1525	0	10	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітної періоду)	1532	0	0	0

резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	238204	242152	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	2140	2140	0
за товари, роботи, послуги	1615	92095	107340	0
за розрахунками з бюджетом	1620	2596	3930	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1121	1636	0
за розрахунками з оплати праці	1630	7434	10790	0
за одержаними авансами	1635	460649	1038283	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	54023	95576	0
Усього за розділом III	1695	620058	1259695	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1011579	1679360	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2018 01 01
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАВОД ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ"	за ЄДРПОУ	05523398
	(найменування)		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1372162	905474
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1154886)	(807876)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	217276	97598
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	451355	300476
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(70402)	(55502)
Витрати на збут	2150	(331330)	(153919)
Інші операційні витрати	2180	(239465)	(183809)

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	27434	4844
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	2073	5518
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	29507	10362
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-5311	-2012
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	24196	8350
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	24196	8350
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			

Матеріальні затрати	2500	1281657	853557
Витрати на оплату праці	2505	201324	124930

Відрахування на соціальні заходи	2510	42518	26937
Амортизація	2515	31119	11873
Інші операційні витрати	2520	239465	183809
Разом	2550	1796083	1201106

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	183312556	18331256
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	18331256	18331256
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0.13	0.04
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0.13	0.04
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Додаток В

**Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»,
на 31.12.2018 р.**

			КОДИ
		Дата(рік, місяць, число)	2019 01 01
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАВОД ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ"	за ЄДРПОУ	05523398
Територія		за КОАТУУ	8036100000
Організаційно-правова форма господарювання	230	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	23.61	за КВЕД	23.61
Середня кількість працівників	1129		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	вул. Будіндустрії, буд. 7, м. Київ, Голосіївський, 01013, (044) 239-07-86		

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2018 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	791	485	0
первісна вартість	1001	1274	613	0
накопичена амортизація	1002	483	128	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	1093114	276132	0
первісна вартість	1011	1209063	435116	0
знос	1012	115949	158984	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	373680	0
первісна вартість	1016	0	386566	0
знос	1017	0	12886	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0

Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	1093905	650297	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	107086	909857	0
Виробничі запаси	1101	81036	119155	0
Незавершене виробництво	1102	2923	772197	0
Готова продукція	1103	23007	18361	0
Товари	1104	120	144	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	275981	477023	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	53540	46510	0
з бюджетом	1135	39748	5	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	31060	41532	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	60173	104199	0
Готівка	1166	706	782	0
Рахунки в банках	1167	59467	103417	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	17867	17570	0
Усього за розділом II	1195	585455	1596696	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	1300	1679360	2246993	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4583	4583	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	45534	2941	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0

Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	13053	13053	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	114343	186145	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	177513	206722	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	230000	250000	0
Довгострокові забезпечення	1520	12142	1535	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	12142	1535	0
Цільове фінансування	1525	10	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	242152	251535	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	2140	2140	0
за товари, роботи, послуги	1615	107340	130860	0
за розрахунками з бюджетом	1620	3930	4548	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	1636	4640	0
за розрахунками з оплати праці	1630	10790	10412	0
за одержаними авансами	1635	1038283	1621366	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	0	13036	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0

Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	95576	1734	0
Усього за розділом III	1695	1259695	1788736	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	1679360	2246993	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАВОД ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ"	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2019 01 01
			05523398
(найменування)			

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1981903	1372162
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1768556)	(1154886)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	213347	217276
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	473921	451355
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(104023)	(70402)
Витрати на збут	2150	(285843)	(331330)
Інші операційні витрати	2180	(265274)	(239465)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	32128	27434
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Інші фінансові доходи	2220	4251	2073
Інші доходи	2240	3	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1110)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	35272	29507
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-6603	-5311
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	28669	24196
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	28669	24196

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1752588	1281657
Витрати на оплату праці	2505	263305	201324
Відрахування на соціальні заходи	2510	56610	42518
Амортизація	2515	57402	31119
Інші операційні витрати	2520	227599	239465
Разом	2550	2357504	1796083

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	18331256	18331256
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	18331256	18331256
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.56	1.32
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.56	1.32
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0

Додаток Д

**Баланс (Звіт про фінансовий стан) ПАТ «ЗЗБК ім. Світлани Ковальської»,
на 31.12.2019 р.**

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАВОД ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ"	КОДИ	
		Дата(рік, місяць, число)	2020 01 01
		за ЄДРПОУ	05523398
		за КОАТУУ	8036100000
		за КОПФГ	230
		за КВЕД	23.61
		за КВЕД	23.61
Територія			
Організаційно-правова форма господарювання	230		
Вид економічної діяльності	23.61		
Середня кількість працівників	538		
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака			
Адреса	вул. Будіндустрії , буд. 7, м. Київ, Голосіївський, 01013, (044) 239-07-86		

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:	1000	485	179	0
первісна вартість	1001	613	613	0
накопичена амортизація	1002	128	434	0
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0
Основні засоби:	1010	276132	295001	0
первісна вартість	1011	435116	475318	0
знос	1012	158984	180317	0
Інвестиційна нерухомість:	1015	373680	362117	0
первісна вартість	1016	386566	391965	0
знос	1017	12886	29848	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0	0
первісна вартість	1021	0	0	0

накопичена амортизація	1022	0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	436913	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	1268	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	450	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	1645	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	650297	1097573	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	909857	1213416	0
Виробничі запаси	1101	119155	61789	0
Незавершене виробництво	1102	772197	1129233	0
Готова продукція	1103	18361	22247	0
Товари	1104	144	147	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	477023	815026	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	46510	94644	0
з бюджетом	1135	5	10995	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	41532	31697	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	51314	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	104199	87004	0
Готівка	1166	782	1190	0
Рахунки в банках	1167	103417	85814	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0

резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	17570	21763	0
Усього за розділом II	1195	1596696	2325859	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	2246993	3423432	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	4583	4583	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у доцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	2941	2507	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	13053	13053	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	186145	244308	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	206722	264451	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	250000	757000	0
Довгострокові забезпечення	1520	1535	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	1535	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітної періоду)	1531	0	0	0

резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	1532	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	1533	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	251535	757000	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	386066	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	2140	100000	0
за товари, роботи, послуги	1615	130860	289342	0
за розрахунками з бюджетом	1620	4548	3524	0
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	4640	1281	0
за розрахунками з оплати праці	1630	10412	5780	0
за одержаними авансами	1635	1621366	1512929	0
за розрахунками з учасниками	1640	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	13036	7305	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1734	95754	0
Усього за розділом III	1695	1788736	2401981	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0	0
Баланс	1900	2246993	3423432	0

Додаток Е

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік

Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "ЗАВОД ЗАЛІЗОБЕТОННИХ КОНСТРУКЦІЙ ІМ.СВІТЛАНИ КОВАЛЬСЬКОЇ"	Дата(рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ
			2020 01 01
			05523398
			(найменування)

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2019 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1300700	1981903
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1097000)	(1768556)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	203700	213347
Валовий: збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	635883	473921
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(0)	(0)
Адміністративні витрати	2130	(105360)	(104023)
Витрати на збут	2150	(326912)	(285843)
Інші операційні витрати	2180	(312057)	(265274)

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	95254	32128
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	8328	4251
Інші доходи	2240	200	3
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(74549)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(1813)	(1110)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	27420	35272
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-4936	-6603
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	22484	28669
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	22484	28669

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Матеріальні затрати	2500	1374211	1752588
Витрати на оплату праці	2505	150863	263305

Відрахування на соціальні заходи	2510	32435	56610
Амортизація	2515	38985	57402
Інші операційні витрати	2520	312057	227599
Разом	2550	1908551	2357504

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Середньорічна кількість простих акцій	2600	18331256	18331256
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	18331256	18331256
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1.23	1.56
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1.23	1.56
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0	0